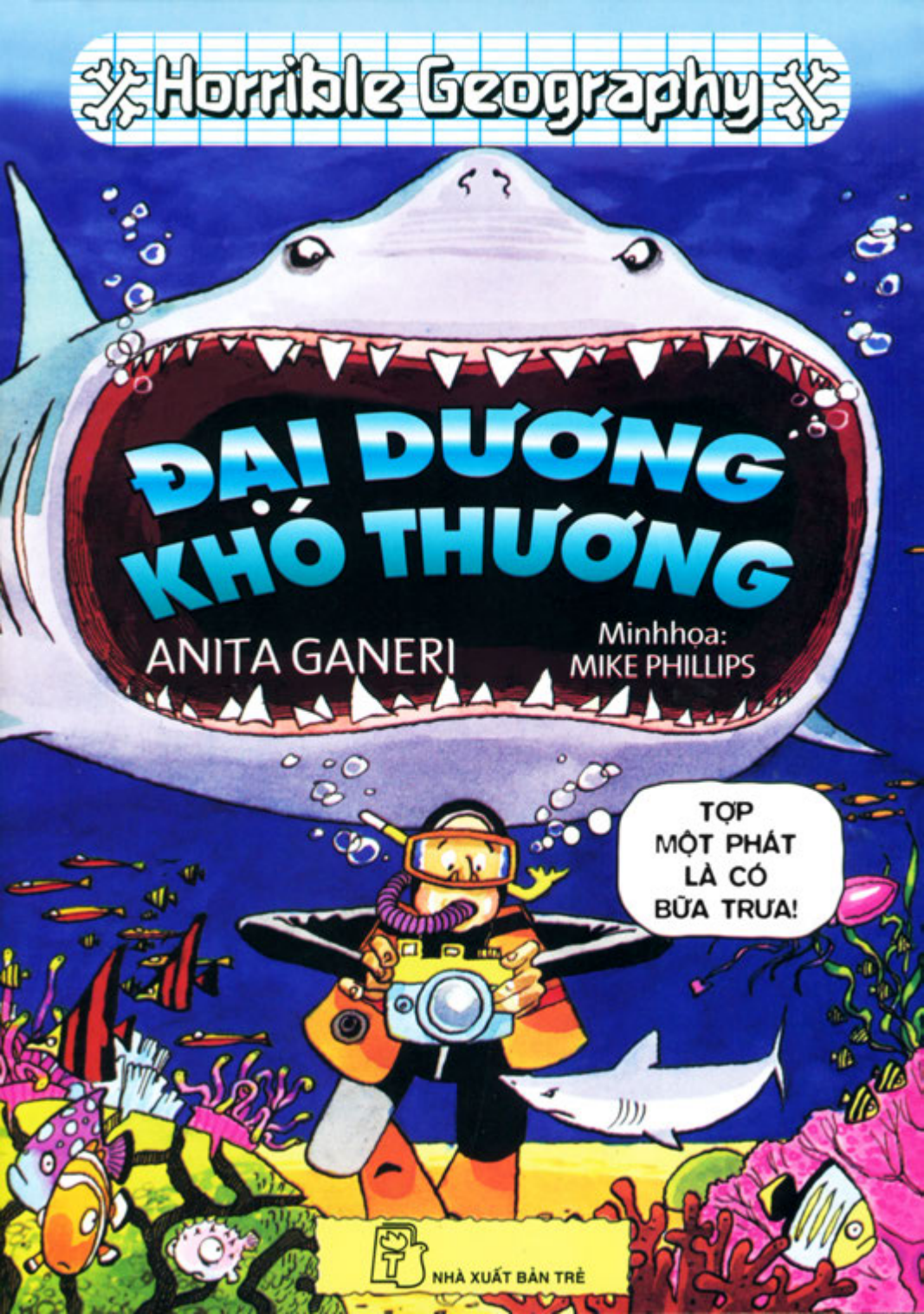
Horrible Geography

ĐẠI DƯƠNG KHÓ THƯƠNG

ANITA GANERI

Minhhọa:
MIKE PHILLIPS

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

ĐẠI DƯƠNG
KHỐ THƯƠNG

ODIOUS OCEANS
Lời © Anita Ganeri,1999
Minh họa © Mike Phillips,1999
Bản tiếng Việt xuất bản độc quyền theo hợp đồng chuyển nhượng giữa
Scholastic UK Limited và Nhà xuất bản Trẻ.

Horrible Geography

ĐẠI DƯƠNG KHỐ THƯƠNG

ANITA GANERI

Minhhọa:
MIKE PHILLIPS

Người dịch:
TRỊNH HUY TRIỀU

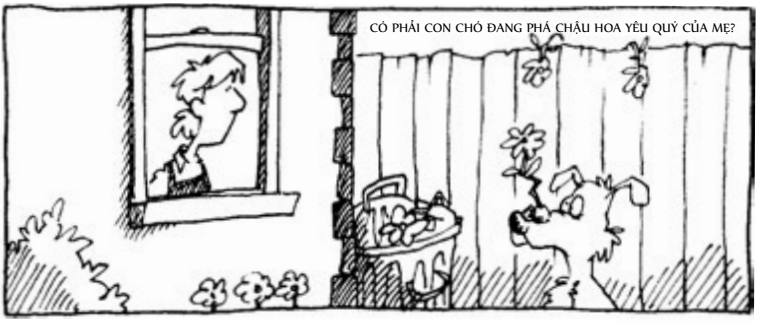
NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

LỜI GIỚI THIỆU

Địa lý. Nghe đã thấy rùng mình đúng không? Thực ra nó là thứ gì vậy? Toàn về những dòng sông tẻ ngắt chảy qua, những thung lũng vắng teo tại những đất nước xa lắc xa lơ mà bạn chưa từng nghe tên bao giờ? Đúng thế! Địa lý kể những chuyện kiểu như thế. Nhưng nó cũng đề cập đến rất nhiều điều thú vị khác. Đừng bao giờ để thầy địa lý của bạn có cơ hội "mở máy". Điều kinh khủng nhất là các giáo viên địa lý thường nói tràng giang đại hải về chủ đề yêu thích của mình.

Vậy chứ thực ra các nhà địa lý làm những gì? Hãy thử như thế này xem. Đứng bên cửa sổ, kiếm một góc nhìn thật tốt. Nhìn kỹ hơn xem nào. Bạn thấy gì? Một bụi cây? Một vài đám mây trên bầu trời? Đồng cỏ? Hay con đường dẫn đến tiệm trò chơi điện tử?

* đó là tên đặt cho những con sóng lớn dâng lên ở sông khi nước triều từ biển tràn vào. Và CHẲNG LIÊN QUAN GÌ ĐẾN THẦY GIÁO CẢ!

Hoan hô! Bạn đã được coi là một nhà địa lý học rồi đấy. Tại sao ư? Ừm, thực ra từ địa lý (geography) được tạo ra từ hai từ Hy-Lạp cổ, có nghĩa là "môn khoa học miêu tả thế giới". Và bạn vừa làm được điều đó còn gì nữa. (Còn con chó chắc chắn sẽ ăn đòn!)

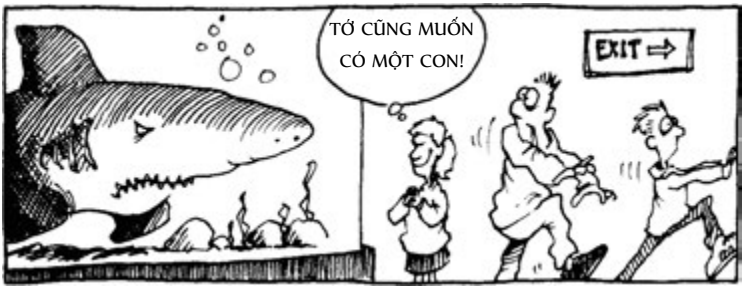
Tuy nhiên, địa lý học đôi khi cũng có những nhầm lẫn tồi tệ. Lấy "Trái đất" của chúng ta làm ví dụ. Thật không phải chút nào khi đặt tên như thế cho một hành tinh mà nước nhiều hơn đất. Gọi nó là hành tinh "Đại dương" hợp lý hơn không? Đại dương chiếm diện tích lớn nhất trên Trái đất. Đó cũng là chủ đề chính của chúng ta trong quyển sách này.

Với *Đại dương khó thương* bạn có thể...

- Lặn sâu xuống đáy biển với Dirk thợ lặn.

- Học cách yêu một con cá mập trắng (bạn sẽ làm được mà!).

* thuật ngữ chỉ nhà khoa học chuyên nghiên cứu về biển

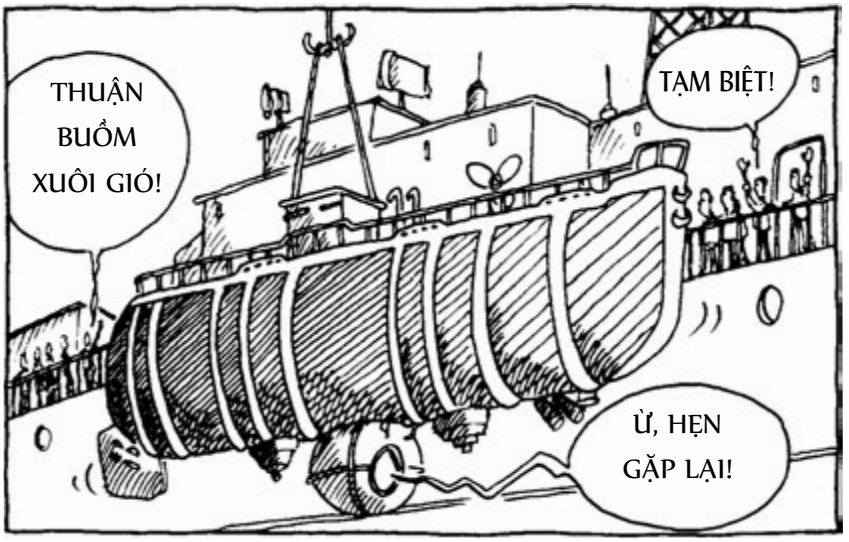
- Tìm hiểu nguyên nhân vụ đắm tàu Titanic.
- Thử kiểm tra xem mình có đủ khả năng gia nhập Hải quân không. Bạn sẽ không còn thấy địa lý chán ngắt nữa đâu.

TỚI ĐÁY

Cuộc hành trình xuống (gần) đáy biển

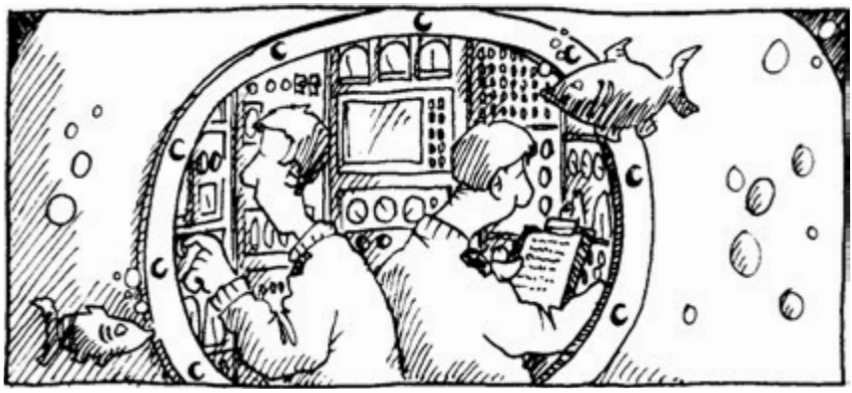
Buổi sáng ngày 23-1-1960, đúng 8h15', hai người đàn ông mỉm cười căng thẳng chào tạm biệt các bạn đồng nghiệp của mình, rồi chui vào khoang nhỏ bằng thép gắn bên dưới một cái tựa như thùng phuy lớn hơi thuôn thuôn.

Họ sắp sửa dấn thân vào cuộc hành trình để đời, có thể sẽ ghi tên họ vào những cuốn sách địa lý. Khoang thép bằng cỡ chiếc xe con, với đủ thứ máy móc thiết bị nên chỉ còn một khoảng trống nhỏ vừa đủ cho hai người ngồi. Nhưng cả hai đều biết đây không phải là một chuyến dạo chơi. Chiếc cần cẩu trên tàu từ từ thả khoang thép xuống dòng nước sâu thẳm của Thái Bình dương. Hai người đàn ông bắt tay, chúc nhau may mắn. Hành trình tới một nơi xa lạ của họ đã bắt đầu...

Hai người đó là những nhà khoa học, tiến sĩ Jacques Piccard và Trung úy Don Walsh thuộc Hải quân Mỹ. Con tàu kỳ quặc của họ có tên là Trieste. Về kỹ thuật, nó là chiếc tàu lặn thăm dò biển sâu, giống như một chiếc tàu ngầm mini. Nhiệm vụ của họ là lặn xuống đáy vực sâu Challenger, thuộc rãnh Marrianas, một vực sâu dưới lòng biển, và là nơi sâu nhất con người biết đến. *Chưa một ai từng thử làm chuyện này. Và cũng không một ai biết liệu họ có làm được không.*

Piccard và Walsh lo âu ngồi yên trong sự im lặng rợn người khi tàu Trieste chui vào dòng nước tối tăm lạnh giá. Họ đang chờ tín hiệu từ máy dò âm thanh báo hiệu tàu gần đến đáy.

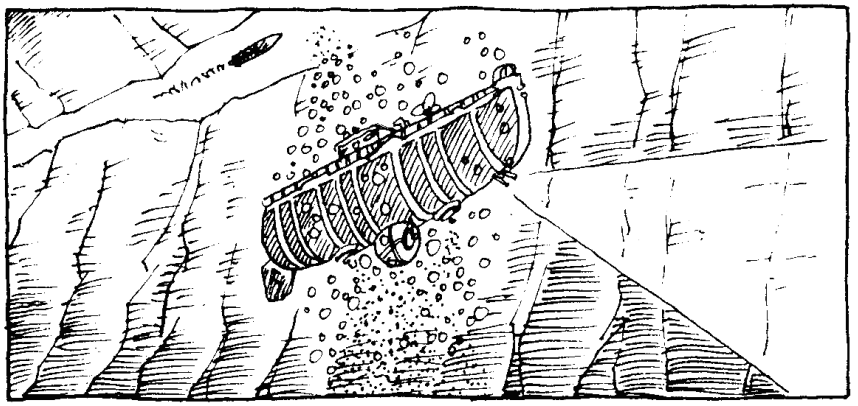
Cả hai biết rất rõ họ phải đối mặt những nguy hiểm trong chuyến thám hiểm này. Nhưng những gì đang chờ đợi họ bên dưới làm sao lường trước được. Liệu tàu Trieste có đủ vững vàng đến phút cuối cuộc hành trình. Và chưa hết. Chỉ có lớp vỏ thép dày che chở họ khỏi sức ép của khối nước khổng lồ bên ngoài (Hãy thử tưởng tượng sức nặng của cả một chiếc xe tải đang đè lên ngón tay của bạn). Xuống đến độ sâu khoảng 9.000m, họ kéo phanh hãm, giảm tốc độ của tàu, đề phòng tai nạn lúc tiếp đất. Thình lình, có tiếng va chạm rợn người RAAẮCC!

"Cái quái gì thế?" Piccard nhìn xung quanh lo lắng.

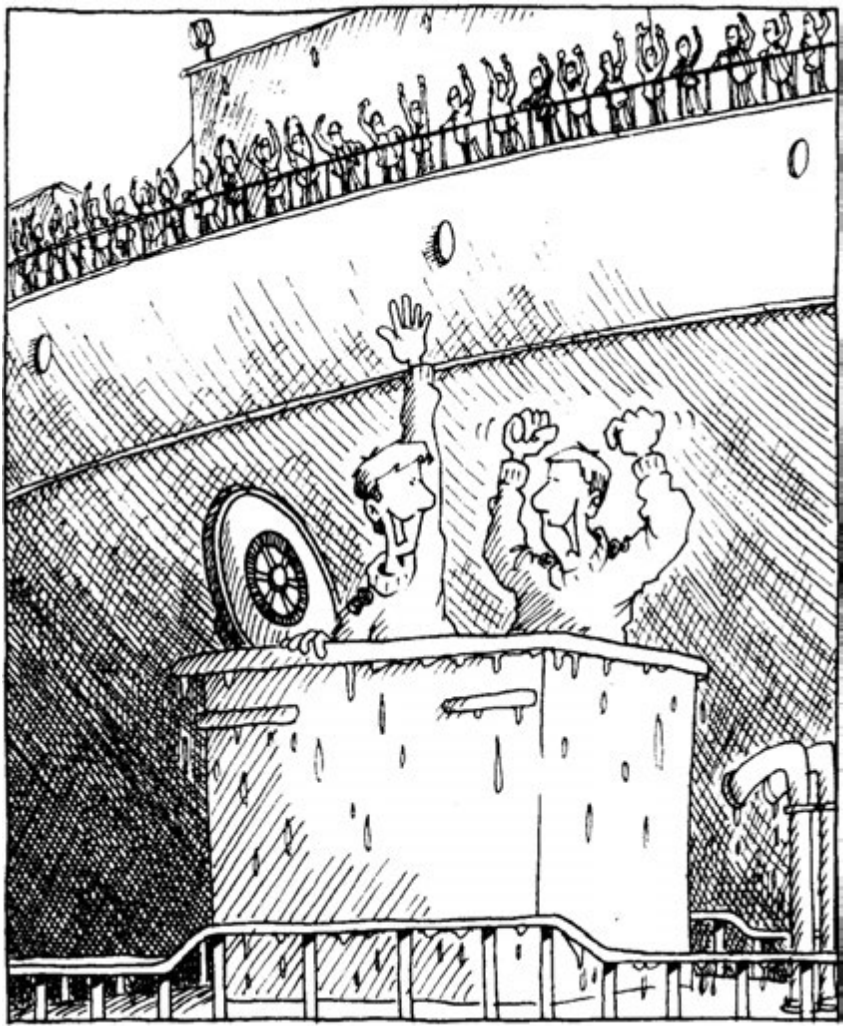
Trong chốc lát, tim họ như muốn nhảy khỏi lồng ngực... nhưng hóa ra chỉ là báo động nhầm. Một trong những cửa kính ngoài của Trieste bị vỡ dưới sức ép khủng khiếp của nước. Tuy vậy, con tàu vẫn ngon lành vững chãi. Cả hai thở phào. Và rồi giây phút họ vừa mong vừa sợ đã đến. Đồng hồ chỉ 1h06’ chiều, sau 4 giờ 48 phút căng thẳng, tàu Trieste chạm nhẹ và trượt dài lên bề mặt đầy bùn dưới đáy vực sâu Challenger, rồi từ từ dừng lại.

Tim đập thình thịch, Piccard và Walsh bật đèn pha háo hức nhìn vào một thế giới chưa một ai được thấy - nơi sâu nhất, tăm tối nhất đại dương. Trong làn nước đen kịt kì quái, có cái gì đó đang chuyển động! Thật vô lý - không một sinh vật nào có thể sống dưới độ sâu này được! Lượng Ôxy ở đây quá thấp để tồn tại. Có chắc không? Khoa học đã nhiều lần tẽn tò rồi. Cái đang chuyển động đó trông như một con cá bơn, dẹt lét và trắng bệch như ma. Chắc chắn đó là một sinh vật sống. Ngay sau đó, một sinh vật nhỏ, trông hơi giống tôm có màu hồng nhạt bơi vụt qua.

Răng đánh lập cập vì lạnh, Piccard và Walsh bỏ ra 20 phút để nhai kẹo sô-cô-la lấy sức. Rồi, bỏ bớt hai cục ballat dằn tàu (giúp tàu nặng, dễ xuống sâu hơn), họ chậm rãi nổi dần lên, và lên đến mặt biển sau 3 tiếng 17 phút, lúc 4h56’ chiều.

Cuộc hành trình 22km lấy mất của họ 8 tiếng rưỡi. Họ đã xuống đến độ sâu gần 11km, sâu hơn bất kỳ ai khác từ trước đến nay. Kỷ lục đáng kinh ngạc của Piccard và Walsh cho đến giờ vẫn chưa bị phá. Và đây cũng là một trong những thành tựu vĩ đại nhất trong việc khám phá đại dương từ trước tới nay.

ĐẠI DƯƠNG - RẤT KHÓ THƯƠNG

Việc thám hiểm đại dương khó thương bằng tàu ngầm có thể nằm ngoài khả năng của bạn. Tuy nhiên, vẫn còn nhiều cách khác an toàn hơn. Nhưng đợi đã, đừng vội vàng nhảy vào ngay. Có rất nhiều điều bạn phải biết trước khi bắt đầu. Ví dụ như là:

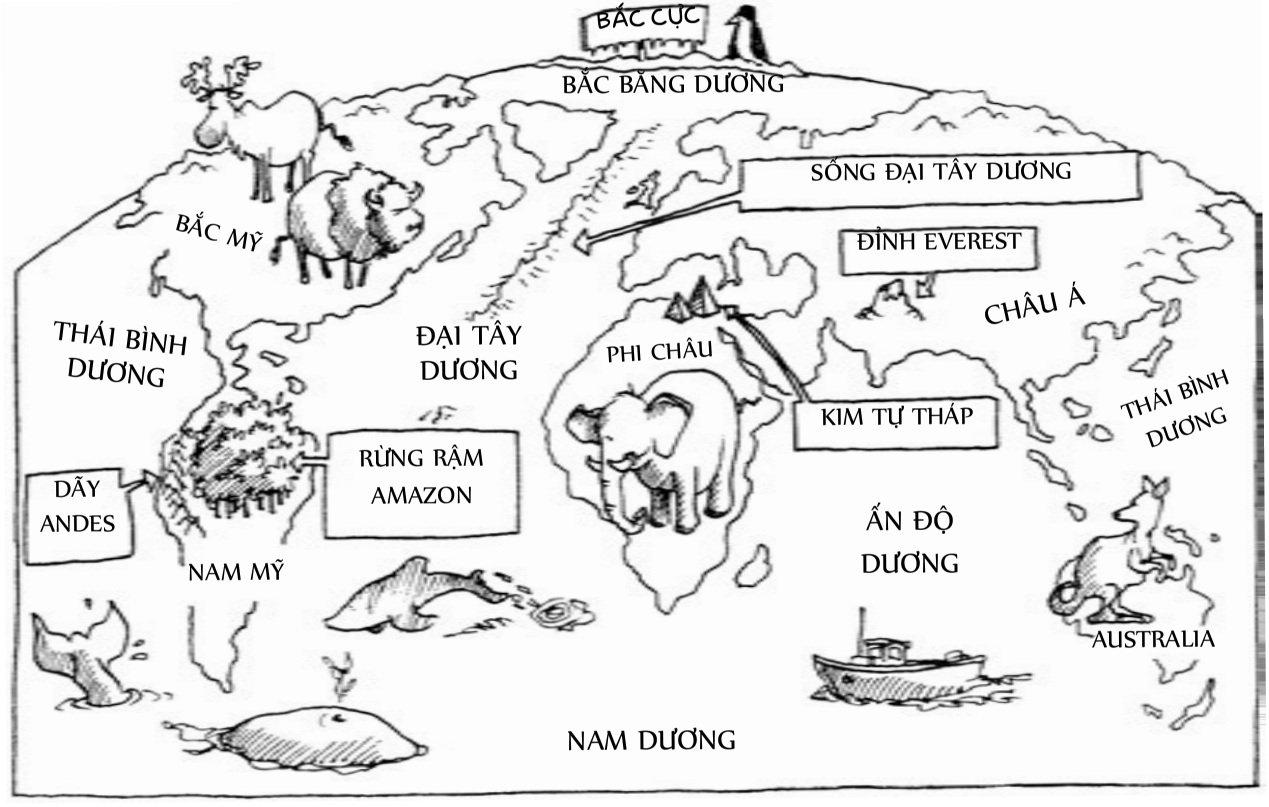
- Các đại dương nằm ở đâu?
- Chúng là cái gì?
- Tại sao đại dương lại xuất hiện đầu tiên? (OK, chỉ ba câu hỏi, nhưng ai quan tâm?)

Hãy nhìn sang bản đồ bên cạnh.

Như bạn thấy, đại dương thật là TO LỚN. Nó cũng ướt chèm nhẹp và mặn chát chúa. Trong đó toàn những loài động thực vật khác thường. Thực sự là đại dương bao la đến nỗi, vẫn còn hàng trăm kilômét đáy biển sình lầy mà con người chưa từng biết đến. Thực tế cho đến gần đây nhiều nhà địa lý vẫn cho rằng đáy biển phẳng lì và toàn cát. (Tất nhiên, chưa một ai trong số họ được đến đó, và không một ai trong số họ thực sự biết. Và họ phải nói điều gì đó). Ngày nay, chúng ta biết dưới đó có núi cao, vực sâu, những núi lửa còn hoạt động, và động đất hay sụt lở đất diễn ra như cơm bữa. Bạn tin nổi không? Tất cả ở dưới nước. Ghê quá đi mất!

Những điều hấp dẫn về đại dương khó thương

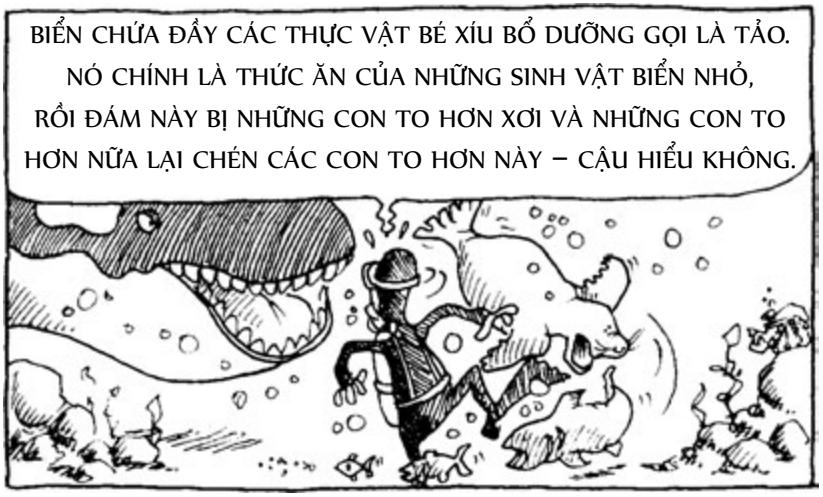
1 Đại dương chiếm đến hai phần ba bề mặt Trái đất. Như tôi đã nói, đại dương rất lớn mà lị! Và quá nửa lượng nước đó nằm trong một đại dương - Thái Bình dương. Xếp sau nó là Đại Tây dương, Ấn Độ dương rồi mới đến Nam dương và Bắc Băng dương. Quanh năm suốt tháng, Bắc Băng dương lạnh tê tái, bị phủ một lớp băng dày cui và Bắc Cực nằm ngay chính giữa. Nam dương cũng lạnh chả kém, nhưng đó không phải là vấn đề chính của nó. Một số nhà địa lý lắm chuyện cho rằng nó không tồn tại! Họ khẳng định

BẮC CỰC
BẮC BĂNG DƯƠNG
SÔNG ĐẠI TÂY DƯƠNG
ĐỈNH EVEREST
BẮC MỸ
CHÂU Á
THÁI BÌNH DƯƠNG
ĐẠI TÂY DƯƠNG
PHI CHÂU
KIM TỰ THÁP
THÁI BÌNH DƯƠNG
RỪNG RẬM AMAZON
DÃY ANDES
ẤN ĐỘ DƯƠNG
NAM MỸ
AUSTRALIA
NAM DƯƠNG

nó là một phần của Đại Tây dương, Ấn Độ dương và Thái Bình dương chứ không phải một đại dương đích thực. Chỉ nhiễu sự!

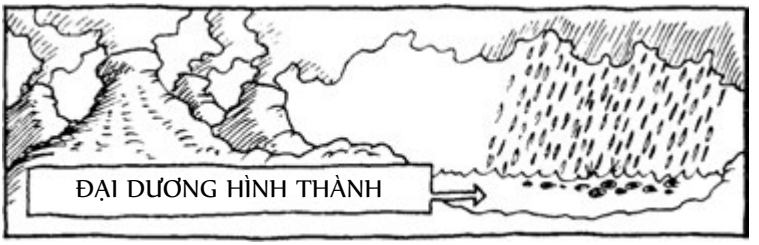

2 Thầy giáo địa lý có thể nói rằng biển màu xanh. Chớ có tin dù chỉ một chữ. Biển chỉ có màu xanh vào những ngày nắng đẹp, khi mặt nước phản chiếu màu trời. Thời gian còn lại, biển hơi có màu xanh lục hoặc xám. Biển có màu xanh lục là dấu hiệu tốt, bởi vì:

Xin nói thêm, có nhiều biển thậm chí không mang màu xanh lục, xám hay xanh dương. Bạch Hải trắng xóa vì băng tuyết. Và, thi thoảng Biển Đỏ (Hồng Hải) tràn ngập loài thực vật nhỏ màu đỏ (một kiểu tảo khác) khiến nó chuyển sang màu đỏ nhạt.

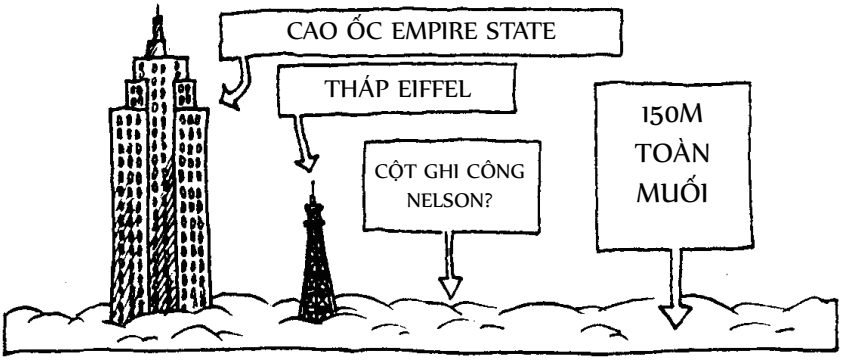
3 Đại dương đã được khoảng 4 tỷ năm tuổi (già hơn cả bà cố của bà cố của bà cố của bạn). Ngay trước khi nó xuất hiện, Trái đất ra đời từ một đám mây khí và bụi lớn. Khi Trái đất nguội đi và rắn lại, hơi nước (chính là nước dưới dạng khí) từ những vụ phun trào núi lửa trên mặt đất bay lên không trung. Ở trên cao, hơi nước nguội dần, kết lại thành những đám mây. Và mưa xối xả xuống mặt đất, tạo thành những đại dương đầu tiên.

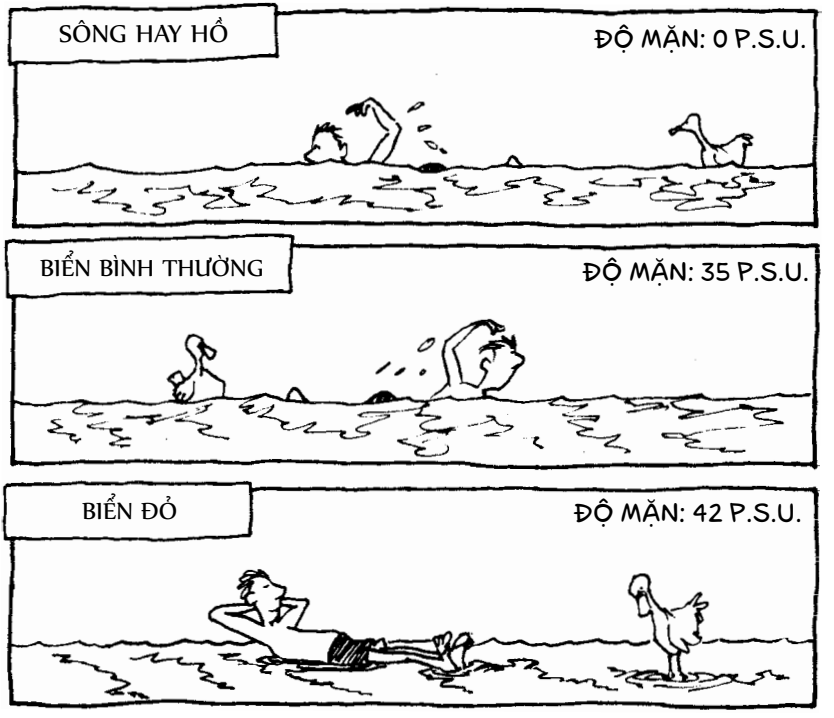
4 Những đại dương đầu tiên không phải là nơi thích hợp cho du lịch. Quên những bãi cát vàng trải nắng ấm áp đi. Nước biển khi đó nóng bỏng da và hơi chua chua. Ngày nay, nó mặn bởi vì, ừm, có muối ở trong mà. Chính là muối bạn vẫn dùng khi nấu ăn ấy.

Một phần muối đến từ các vụ phun trào núi lửa dưới biển. Một phần đến từ những cơn mưa. Phần lớn đến từ đất đá trên đất liền, bị sông ngòi cuốn ra biển. Thực sự có rất nhiều muối, đủ để phủ kín bề mặt Trái đất một lớp dày tới 150m.

5 Để biết nước biển mặn nhạt thế nào, người ta phải đo độ mặn. Về nguyên tắc, nó được tính bằng lượng muối có trong 1000 phần nước, hay p.s.u (Đơn vị muối thực tế - practical salinity units). Càng nhiều muối trong nước biển, bạn càng dễ nổi.

Hãy thử làm thí nghiệm nhỏ này

Tự làm ra Biển Đỏ

Bạn cần:

- Một ít muối
- Một ít nước
- Một cái xô
- Một vài giọt phẩm màu đỏ (không bắt buộc)

Cách làm:

1. Cho 4 thìa muối vào 1 lít nước.

2. Khuấy đều cho đến khi muối tan hết.

3. Cho vài giọt phẩm màu đỏ vào (Biển Đỏ mà!)

4. Thử hớp một ngụm (ngụm bé thôi nhé).

Đấy, Biển Đỏ mặn như thế đấy!

6. Có những chuyện hết sức thú vị đã xảy ra trong lịch sử đại dương. Khoảng 6,5 triệu năm trước, Địa Trung hải bị cắt lìa hoàn toàn khỏi Đại Tây dương. Một nghìn năm sau, nước biển cạn khô dưới sức nóng của Mặt trời, để lại một lớp muối dày 1km. Cuối cùng thì mực nước Đại Tây dương lại dâng lên và một thác nước khổng lồ tràn qua eo Gibraltar (eo biển nối Đại Tây dương và Địa Trung hải) đổ vào Địa Trung hải. Dù vậy vẫn phải gần 100 năm sau Địa Trung hải mới trở lại như xưa.

7. Lấy mặt biển làm chuẩn (để đo độ cao) cũng có chút hơi phi lý. Như mọi thứ khác, nó cũng có lúc lên cao, có lúc xuống thấp. Trong suốt Kỷ Băng Hà cuối cùng - 18.000 năm trước - một lượng lớn nước bị đóng băng, khiến cho mặt biển thấp hơn bình thường 100m. Đủ để có thể đi bộ từ Anh sang Pháp - tất nhiên nếu bạn có thể bỏ ra vài chục ngày. Sau đó mực nước biển dâng dần lên 10cm mỗi 100 năm. Các nhà địa lý biết được nước biển dâng lên trong suốt 5.000 năm qua nhờ vào những bộ xương và răng của các loài động vật có vú sống trên cạn như voi ma-mút, ngựa tìm được ở dưới đáy biển. Chúng bị chìm khi nước biển dâng lên.

Thử thầy chút chơi

Thầy giáo địa lý của bạn biết rõ về biển đến mức độ nào? Hãy thử vò đầu bứt tai như đang suy nghĩ và hỏi:

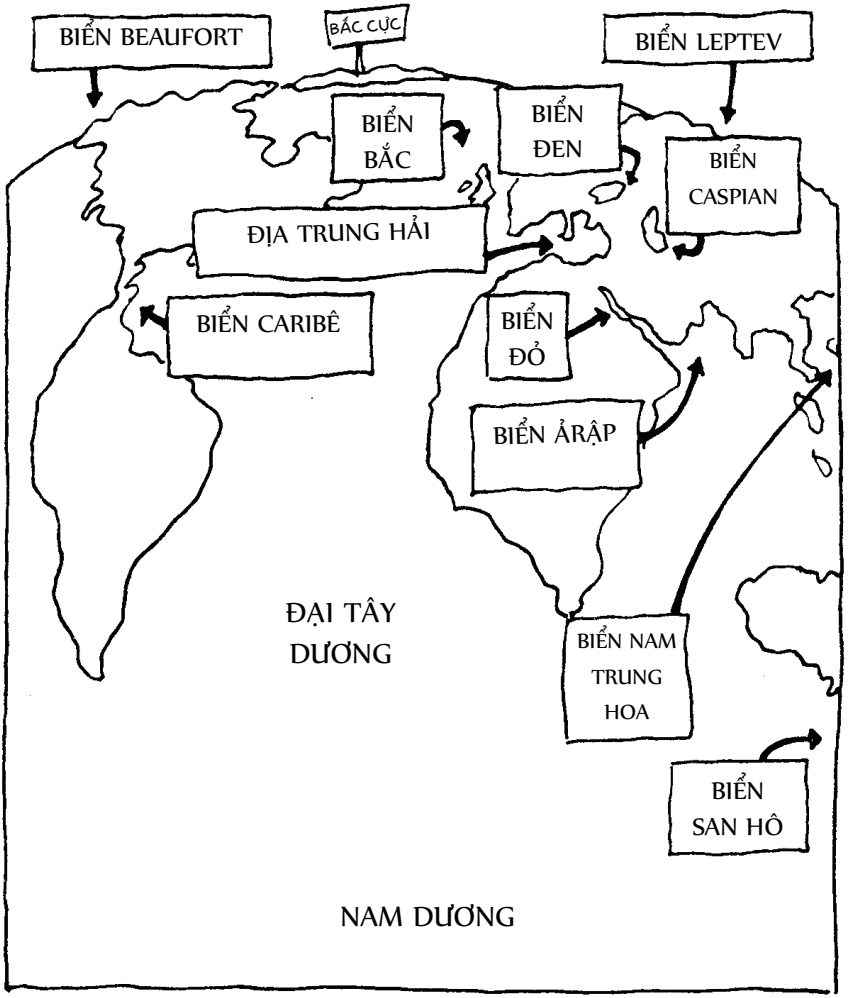
Trả lời: Toàn bộ lượng nước biển hiện có nặng 1,2 Tỷ Tỷ tấn! Hay 1.200.000.000.000.000.000 tấn. Còn nữa, bạn có biết rằng càng xuống sâu, bạn càng cảm thấy nặng không? Đó gọi là áp lực nước. Tại nơi sâu nhất, áp lực nước ngang với 20 con voi đè lên đầu bạn đấy. Oái!

Thật khó tin

Ngày xửa ngày xưa, con người tin rằng Trái đất dẹt như cái đĩa. Họ nghĩ rằng nếu bạn cứ đi thẳng một lèo, bạn sẽ bị rơi xuống địa ngục! Và còn khó tin hơn, cho đến giờ vẫn có người nghĩ như vậy.

Vài cái biển chát chúa

Bạn có biết rằng có những phần thuộc đại dương không được gọi là đại dương không? Chúng được gọi là biển. Thậm chí, nhiều biển còn không đáng gọi là biển mà chỉ là hồ nước mặn. Về nguyên tắc, một biển được coi là biển xịn phải nằm trong đại dương nào đó. Ví dụ như Biển Nam Trung Hoa thuộc Thái Bình dương và Biển Bắc thuộc Đại Tây dương. Vẫn hơi khó hình dung phải không? Thử nhìn bản đồ dưới đây xem:

Biển Đen Người Hy-Lạp cổ đại gọi nó bằng một cái tên rất êm tai, dù rằng nó lởm chởm đá và giông bão suốt ngày. Theo họ, sẽ không may mắn khi đặt một cái tên xấu xí dù cho nó có kinh khủng thế nào đi nữa. Sau này, người Thổ Nhĩ Kỳ đổi lại tên, bởi biển này làm họ sợ phát khiếp!

Biển Chết Nó mang cái tên gọi chết chóc này vì nước biển tại đây mặn đắng mặn cay, đến độ không sinh vật nào có thể sống được. Nó mặn gấp năm lần biển bình thường. Nhưng Biển Chết không phải là biển xịn. Nó chỉ là một hồ nước mặn nội địa.

Địa Trung hải Người La mã gọi nó là "biển nằm ở trung tâm Trái đất". Thì đấy là họ nghĩ thế.

Bảy Biển Với dân đi biển thời xưa, bảy đã là "nhiều" lắm rồi. Và họ cũng chỉ biết có 7 biển cả thảy – với họ thế giới chỉ có nhiêu đó mà thôi. Đó là Biển Đỏ, Địa Trung hải, Vịnh Ba Tư, Biển Đen, Biển Trung Hoa, Biển Caspian và Ấn Độ dương. Thực ra thì phải có đến 70 biển chứ chả phải bảy. Nhưng họ cóc thèm quan tâm.

Biển Aegean Biển này được đặt tên theo một vị vua của Athen (Hy Lạp cổ đại), vua Aegeus – người theo truyền thuyết đã chết một cách hết sức bi thảm. Chuyện là thế này. Vua Aegeus có một người con tên là Theseus, một chàng trai hết sức khôi ngô và dũng cảm. Ngay từ khi mới mười tuổi, cậu đã giết được nhiều tên khổng lồ và quái vật. Trong số đó có cả tên khổng lồ độc ác Xinix, kẻ thường cột những nạn nhân xấu số vào hai cây thông bị hắn uốn cong, rồi bất thình lình thả cây thông ra... Oái! Và bây giờ Theseus đang sẵn sàng cho thử thách lớn nhất cuộc đời mình - kết liễu quái vật Minotaur nửa người nửa bò tót sống trên đảo Crete bên cạnh. Không một ai dám đến gần nó. Nhưng sự dũng cảm này không làm cha của Theseus an lòng.

"Sao con không ở nhà và lấy vợ đi?" Ông nói. "Như mọi đứa con trai ngoan ngoãn khác."

"Thôi mà bố," Theseus trả lời. (Anh chàng cũng rất bướng bỉnh)

"Thôi được," vua Aegeus thở dài. "Tùy con. Nhưng cha chỉ xin con một điều, nếu giết được quái vật, con hãy nhớ đổi cánh buồm màu đen thành màu trắng khi trở về. Để cha biết con vẫn bình an."

"Bố cứ yên tâm," Theseus nói cho xong chuyện. "Hẹn gặp lại bố nhé."

Để đỡ phải kể dài dòng, tôi xin tóm tắt câu chuyện thế này. Theseus đến Crete, và không hổ danh về lòng dũng cảm và vẻ điển trai, chàng ta hạ thủ quái vật Minotaur một cách gọn ghẽ và cưới luôn Ariadne, con gái cưng của vua Crete. Cô ấy hẳn đã mơ tưởng tới anh ta từ lâu. Cô cùng Theseus trở về nhà gặp cha mẹ chàng. Trên đường đi, đôi tình nhân dừng chân tại đảo Naxos nghỉ qua đêm. Nhưng đợi khi Ariadne ngủ say, Theseus liền lên thuyền chuồn, bỏ lại nàng một mình – chẳng nói chẳng rằng.

Tỉnh dậy và thấy mình bị ruồng bỏ, Ariandne ĐÙNG ĐÙNG NỔI ĐIÊN.

Rất may, cô quen vài người bạn quyền cao chức trọng, trong đó có thần Dionysus (người hết sức ái mộ Ariadne). Thần liền ra tay, giở phép thuật làm Theseus quên béng lời hứa với cha. Chắc bạn còn nhớ lời hứa đổi màu cánh buồm? Và cứ thế, Theseus lướt sóng về nhà, lòng phơi phới với lá buồm mang màu đen tang tóc. Thật là một sự đãng trí chết người! Tưởng rằng con mình đã chết, vị vua già đáng

thương đau đớn phát điên, nhảy từ trên vách đá xuống biển tự vẫn. Athens mất một vị vua nhưng lại được cái tên cho vùng biển của họ.

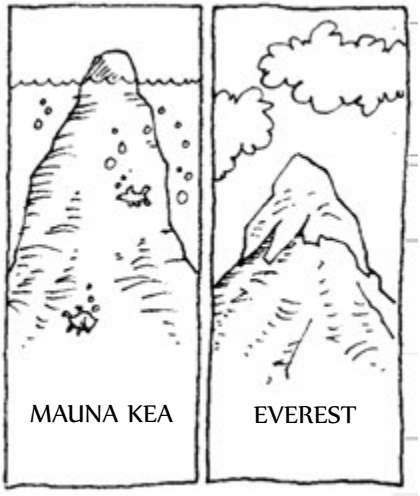
Tin Nhanh Địa Cầu

NHỮNG SỰ THẬT KHỦNG KHIẾP ĐANG DIỄN RA PHÍA DƯỚI

Đáy biển sâu thực sự như thế nào? Liệu nó có hoàn toàn tối mù, chán ngắt và phẳng lì? Hay núi, núi lửa, vực sâu là có thật? Đáy biển có như những lời đồn thổi xưa nay? *Tin nhanh Địa Cầu* quyết định sẽ đi đến cùng sự việc này. Chúng tôi đã cử phóng viên nhanh nhẹn nhất, C. Shanty, thực hiện phóng sự đặc biệt, một nhiệm vụ vô cùng khó khăn.

Núi dưới nước còn hơn cả Everest!!!

Đây là tin chính thức! Everest chưa phải đỉnh núi cao nhất thế giới. Với độ cao 8.848m, Everest còn kém Mauna Kea hơn một kilômét (khoảng 1.000m).

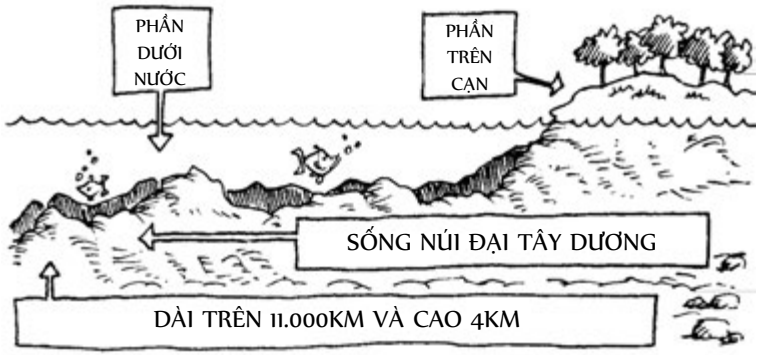

Ngọn núi lửa khổng lồ ở Thái Bình dương này đạt độ cao 10.203m so với đáy biển. Đó là kỉ lục thế giới. Đỉnh núi nhô lên khỏi mặt nước và tạo thành hòn đảo Hawaii thiên đường. Chắc các bạn cũng biết, khi đi ngang qua đó, tôi đã dành chút thời gian thăm thú...

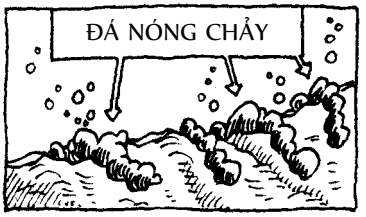

Sống núi trải rộng - Đại Tây dương đang rạn nứt?

Quay lại với công việc, tôi đi đến vùng giữa Đại Tây dương. Ở dưới đáy đại dương này tôi nghe nói có dãy núi dài nhất thế giới. Ngay chính giữa, từ Iceland kéo dài đến Nam cực là sống núi Đại Tây dương. Nó kéo dài gần 11.000km, với những đỉnh núi cao gần 4km. Phần lớn dãy núi ở độ sâu hai kilômet dưới mặt nước..

Nói thật, dãy núi không phải một dãy núi thường đâu. Dọc dãy núi, đâu đâu cũng gặp những khối đá nóng chảy đỏ rực đùn ra từ các vết nứt dưới đáy biển. Ngay khi tiếp xúc với nước, chúng nguội đi và cứng lại, tạo thành những ngọn núi và núi lửa mới.

Và sống núi cổ xưa này cũng tạo nên đáy biển mới. Theo những tính toán gần đây, Đại Tây dương mỗi năm rộng ra khoảng 4cm! Các nhà địa lý học gọi đó là "sự bành trướng đáy biển". Bởi vì, ừm, thì nó là đáy biển mà, và hừm, lại rộng ra nữa... nhưng tôi không có nhiều thời gian để ở lại quan sát.

Xuống nơi sâu nhất - rãnh Marianas

Điểm đến tiếp theo là vùng tây bắc Thái Bình dương, Rãnh Marianas. Đây là nơi sâu nhất, tối tăm nhất trên Trái đất. Và theo tôi, còn là nơi đáng sợ nhất nữa.

Tuy nhiên, nó không phải là cái rãnh duy nhất dưới biển. Rãnh là một khe nứt to khủng khiếp dưới đáy biển, xảy ra khi một mảng đáy biển bị đẩy xuống dưới một mảng khác và tan chảy trong lòng Trái đất. Quá trình này được gọi là sự giảm ngầm (subduction) cho êm tai, thay vì gọi là xô đẩy bên dưới. Và đúng là như vậy. Các rãnh dưới biển tương đương với phần đáy biển mở rộng, khiến Trái đất không phình to ra. Nếu thế thì loạn hết cả lên và tớ sẽ không thể quay về được nữa. Chỉ nghĩ đến thôi cũng đủ hãi...

Rãnh Marianas sâu tới 11.034m! Nếu cậu làm rơi cái chân nhái, phải mất MỘT GIỜ ĐỒNG HỒ nó mới chạm đáy! May mà cái của tớ không bị tuột.

Tối mật – nghĩa địa dưới đáy biển

Kéo dài già nửa đáy biển và rộng hàng kilômét. Nghĩa địa dưới biển phẳng lì, không ở đâu trên đất liền được như vậy. Chúng thực sự là những bình địa sâu thăm thẳm. Một sự bằng phẳng đến rợn người! Khu vực khủng khiếp này còn bị bao phủ bởi một lớp bùn kinh tởm, hình thành từ xác của hàng triệu, hàng tỉ sinh vật biển lắng xuống đáy. Hàng tỉ tỉ XÁC CHẾT. Tôi phải chuồn thôi!

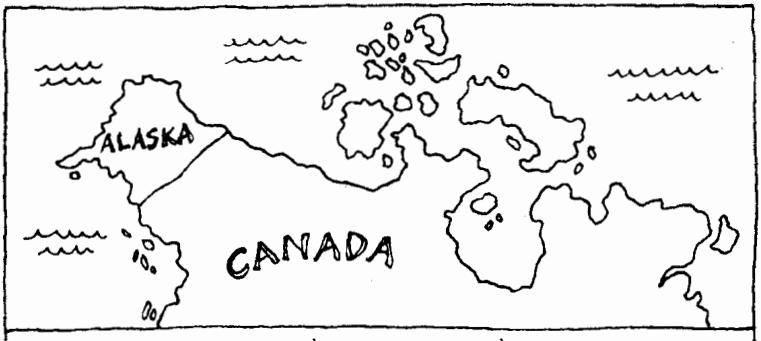

Bờ biển nơi nào dài nhất?

Quay trở về đất liền (phù!), cũng có một vài kỷ lục riêng cho bờ biển. Bạn có biết rằng, nếu kéo thẳng toàn bộ bờ biển trên thế giới ra, thì chúng sẽ quấn quanh Trái đất đủ 13 vòng?

Xin chúc mừng, Canada! Không chỉ là một trong những nước lớn nhất thế giới, mà với 90.000km

dọc bờ biển bạn cũng là đất nước có bờ biển dài nhất. Xếp ở vị trí thứ hai là Indonesia, với vẻn vẹn 47.000km.

CANADA: NGOẰN NGÀ NGOẰN NGOÈO

Và cuối cùng, bạn cần phải bay về phía Nam, tới bờ biển phía Bắc đảo Hawaii để chiêm ngưỡng vách đá cao nhất thế giới. Nhảy từ đó xuống, bạn sẽ phải rơi cả kilômét trước khi chạm mặt nước. Còn lâu tôi mới bén mảng tới gần vách đá đó. Chính vì thế nên tôi hoàn thành báo cáo này trên một cái ghế êm ái trong khách sạn Vọng Hải. Phẻ re!

CHÚC MỪNG!

Câu chuyện tới tới lui lui

Đã bao giờ bạn tưởng tượng mình sống ngay cạnh biển không? Nghe cũng tuyệt đấy nhỉ, nhưng thật ra thì nó có thể trở thành nỗi khủng khiếp với sóng gió bão bùng liên tục dội vào và đập tan tành

bờ biển của bạn. Đó gọi là xói mòn, và nó không xỉa xói gì bạn. Khi những con sóng đập vào bờ biển, chúng được gọi là "sóng xô bờ" (breaking). Mọi chuyện như sau:

Cưỡi trên đầu sóng ngọn gió

Bạn cần:

Một đoạn bờ biển

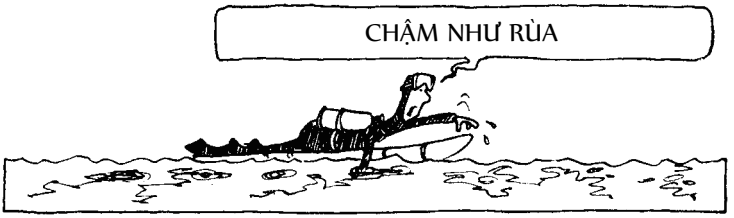
Một ván lướt sóng

Một nạn nhân tình nguyện (thật ra, tình nguyện hay không cũng thế thôi)

Việc phải làm:

Tiện thể chúng tôi đã nhờ được Dirk thợ lặn chỉ cho bạn:

1 Con sóng bắt đầu rất nhẹ nhàng và từ tốn. Thế là tốt rồi.

2 Khi vào gần tới bờ, nó chậm dần lại do ma sát(*) với đáy biển(**)

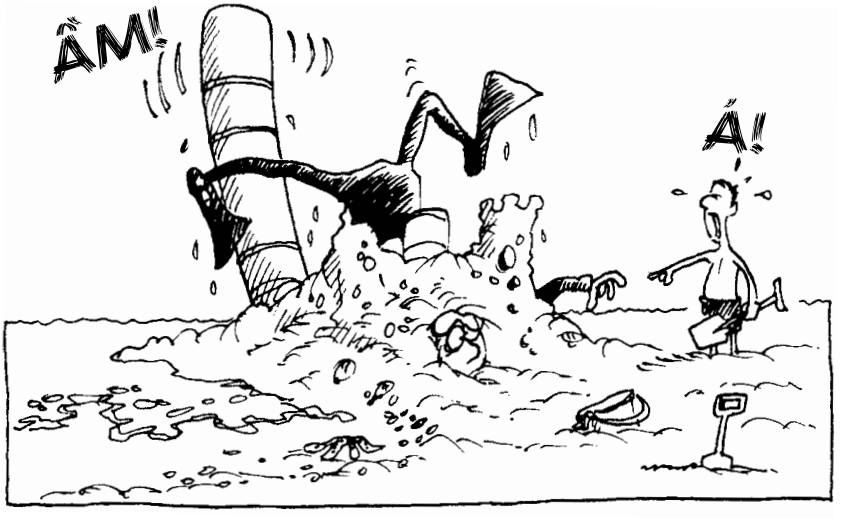
* ma sát là lực cản sinh ra khi hai vật trượt qua nhau. Thử trượt tay bạn lên mặt bàn xem. Lực ma sát sẽ làm chúng nặng hơn và di chuyển khó hơn.

** Các nhà hải dương học gọi đó là "chạm đáy". Cứ biết thế. Hề hề.

3 Con sóng cao dần lên...

4 ... rồi đổ ập xuống và đập vào bờ biển. Aaahhhh!

Tạo sóng

Đại dương khó thương liên tục chuyển động bởi sóng nước và dòng chảy. Nhưng mà chúng là cái quỷ gì vậy? Sóng hình thành khi gió thổi qua mặt biển. Gió càng mạnh, sóng càng to. Và có vài con sóng to dễ sợ luôn. Năm 1933, thủy thủ đoàn xấu số trên chiến hạm USS Ramapo chưa bao giờ đứng tim như thế khi một con sóng, ước chừng cao khoảng 34m (cao hơn tòa nhà 10 tầng), chồm lên một cách đe dọa ngay trước mũi con tàu. May mà họ còn sống để kể lại câu chuyện.

Nếu bạn muốn ra khơi khi thời tiết đang xấu, thì nên đi bằng tàu ngầm. Sóng chỉ gầm gào trên mặt nước thôi, còn dưới sâu nó hiền như em bé.

Thử tự mình tạo ra sóng xem sao. Tất nhiên nó không lớn bằng sóng thật, thì có sao. Đổ nước vào đầy chậu rồi thổi qua mặt nước.

Nhớ nhé, bạn thổi càng mạnh, thì sóng càng lớn. Cứ làm tiếp đi, thổi mạnh vào! Nếu mẹ mắng vì bạn làm nhà cửa ướt nhẹp, hãy nói rằng:

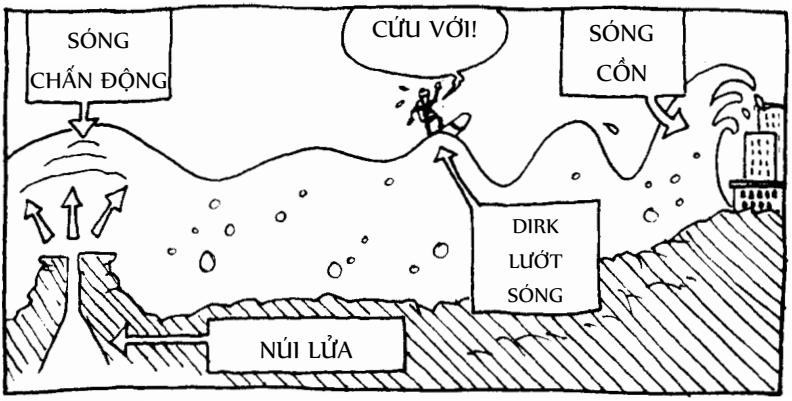
Sóng cồn cồn cào

Sóng cồn:

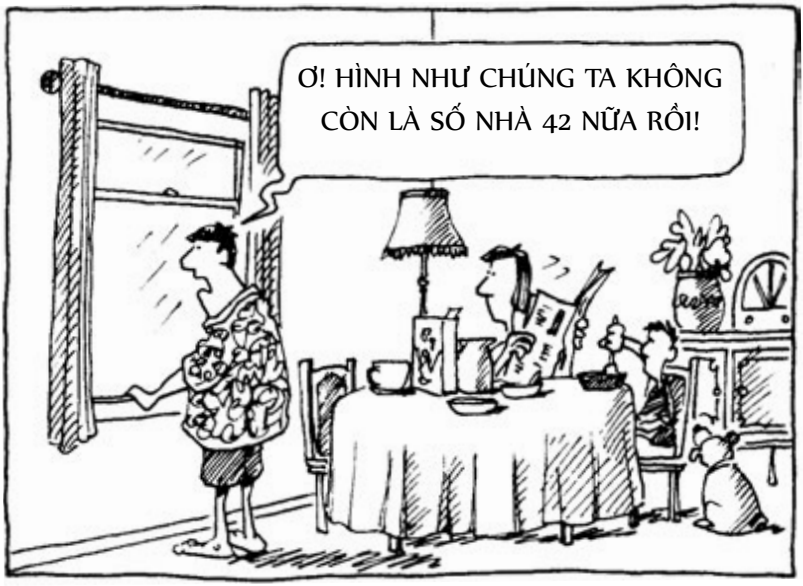
a. không hẳn là sóng (bởi chúng không do gió tạo ra) và

b. chẳng liên quan gì tới các cồn cát cả

Chúng hình thành từ những trận động đất hoặc núi lửa phun dưới đáy biển. Động đất và núi lửa phun truyền sóng chấn động qua nước làm nước dềnh lên và gợn sóng. Ban đầu, những gợn sóng lăn tăn không dễ nhận ra. Thực tế chúng có thể vượt qua tàu thuyền mà không làm ai chú ý. Nhưng rồi chúng chuyển động ngày càng nhanh hơn, nhanh như máy bay, cho đến khi vào gần bờ. Giờ mới có chuyện đây. Chúng chồm lên, cao trên 30m, và đổ ập xuống nghe đánh ẦM!

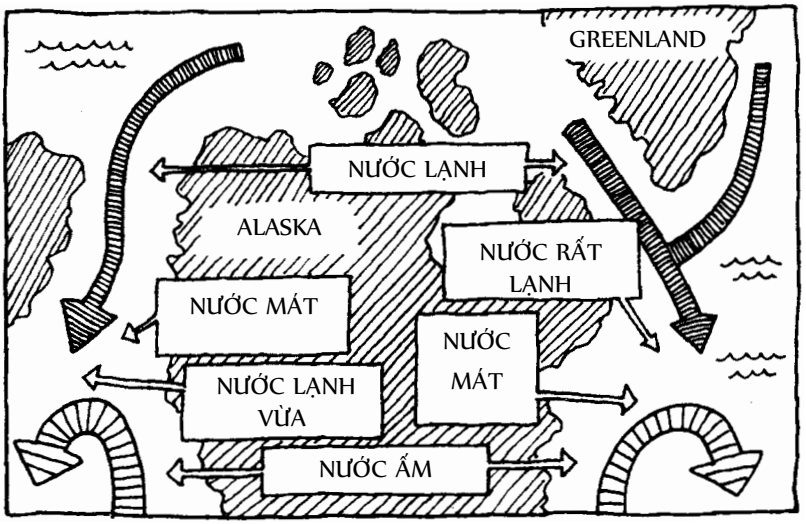

Có một loại sóng cồn khủng khiếp đến độ có thể nhấn chìm cả một hòn đảo. Các nhà địa lý gọi nó là sóng thần (tsunamis) - tiếng Nhật *tsu* là cảng còn *nami* là sóng. Con sóng thần lớn nhất từ trước tới nay cao tới 85m. Năm 1946, trận sóng thần ở Hawaii tóm lấy một ngôi nhà, kéo nó đi hàng trăm mét trên đường phố rồi lại trả về chỗ cũ. Êm ru tới độ bữa sáng trên bàn không hề suy suyển!

Dòng chảy miên man

Quay cuồng ngay bên dưới mặt biển là những dòng nước khổng lồ gọi là hải lưu. Chúng tung tăng khắp nơi cùng với gió. Nhưng thế quái nào mà chúng làm được như vậy? Một vài dòng hải lưu khá ấm (lên tới 30^0C); số khác lại lạnh buốt (tới -2^0C). Các dòng hải lưu lấy nguồn nước ấm ở gần xích đạo, còn nguồn nước lạnh thì từ các cực, và chuyển đi khắp thế giới. Việc này làm cho nhiệt độ trên đất liền được điều hòa. Không có những dòng chảy quan trọng này, vùng xích đạo sẽ nóng hơn, còn các cực sẽ lạnh hơn. Và cuộc sống vì vậy không được thoải mái cho lắm. Có những dòng hải lưu lớn kinh khủng. Như dòng hải lưu lạnh Dòng Gió Tây (West Wind Drift) chẳng hạn. Nó chảy quanh Nam cực, mang theo lượng nước gấp 2.000 lần sông Amazon hùng vĩ ở Braxil, con sông lớn nhất thế giới!

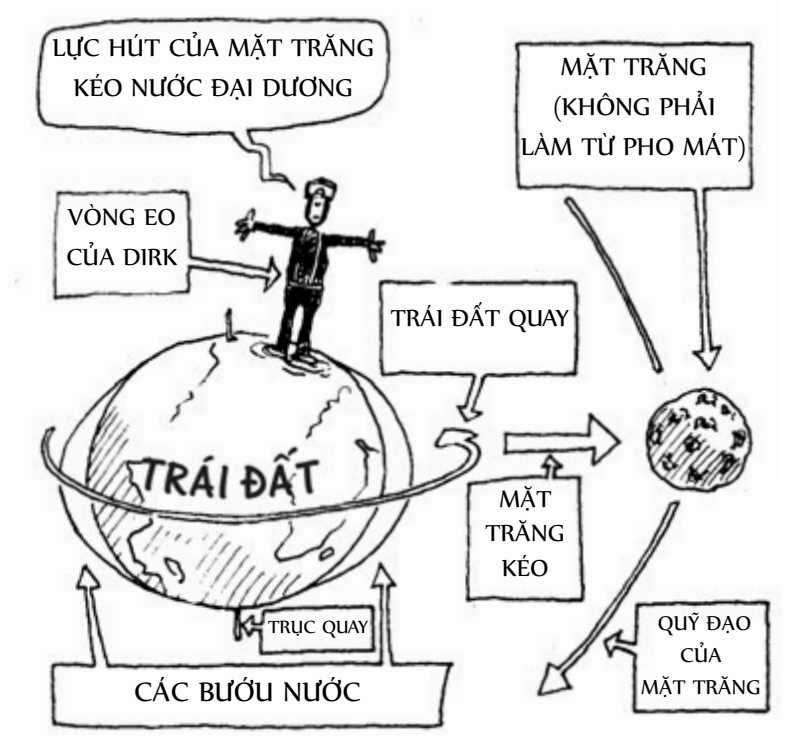

Thủy triều quỷ quái

Không chỉ những con sóng hay hải lưu khiến đại dương chuyển động không ngừng. Ngày hai lần, biển dâng cao và ngập tràn bờ. Và cũng hai lần một ngày, nước rút ngược ra. Đó chính là thủy triều.

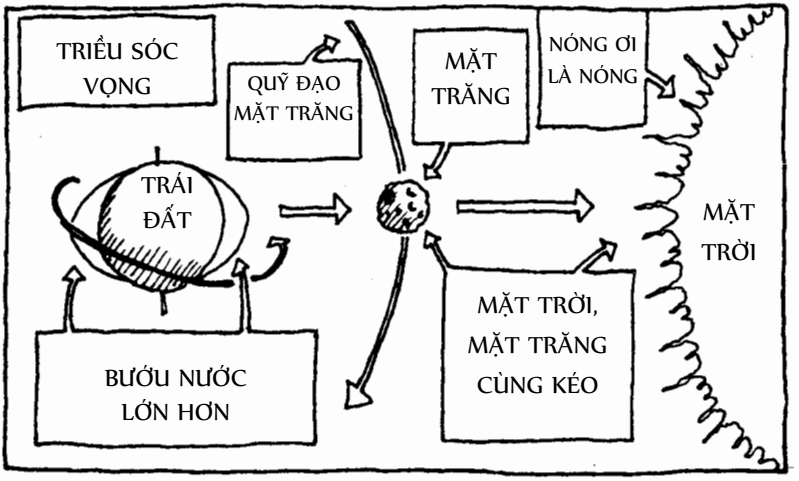
Thủy triều lên thì nước dâng lên (nước lớn). Thủy triều xuống thì nước rút về (nước ròng). Nguyên nhân chủ yếu gây ra thủy triều là lực hấp dẫn của Mặt trăng kéo phần đại dương ở gần nó nhất lên thành một bướu nước khổng lồ. Nhưng chưa hết. Cũng trong lúc đó, Trái đất quay quanh trục (đường thẳng tưởng tượng chạy xuyên qua chính giữa). Và khi đó, nó kéo đại dương ở phía đối diện tạo thành một bướu nước khác. Rối rắm quá hả? Không sao. Hãy xem Biểu đồ biển số 1 của Dirk.

Biểu đồ biển số 1 của Dirk

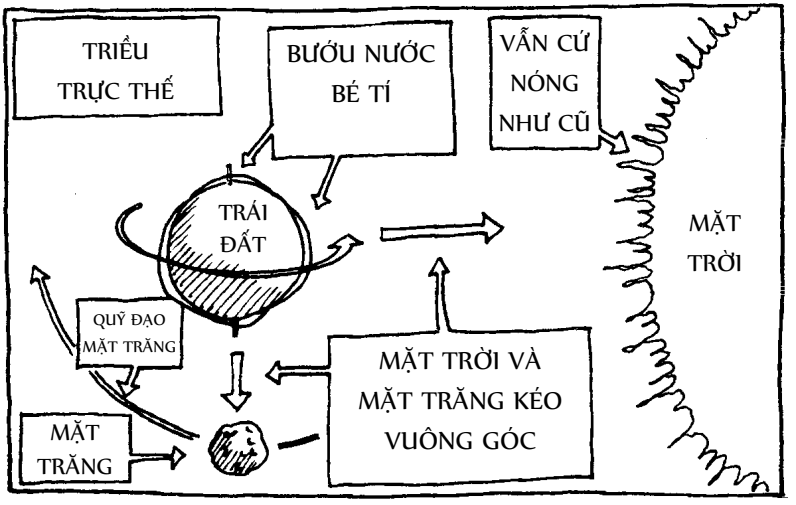
Để thêm phần rắm rối, một tháng đôi lần Mặt trời cũng dính phần. Khi Mặt trời và Mặt trăng cùng nằm trên một đường thẳng, chúng làm cho con nước lớn lên cực cao và ròng cực thấp. Và đó là triều cao (dân gian gọi là triều sóc vọng). Hãy xem biểu đồ số 2.

Biểu đồ số 2 của Dirk

Khi lực kéo của Mặt trời và Mặt trăng vuông góc với nhau, thì con nước lớn lên không cao và con nước ròng xuống không thấp. Bạn hiểu không? Nó được gọi là tuần triều thấp (triều trực thế). Hãy xem biểu đồ số 3.

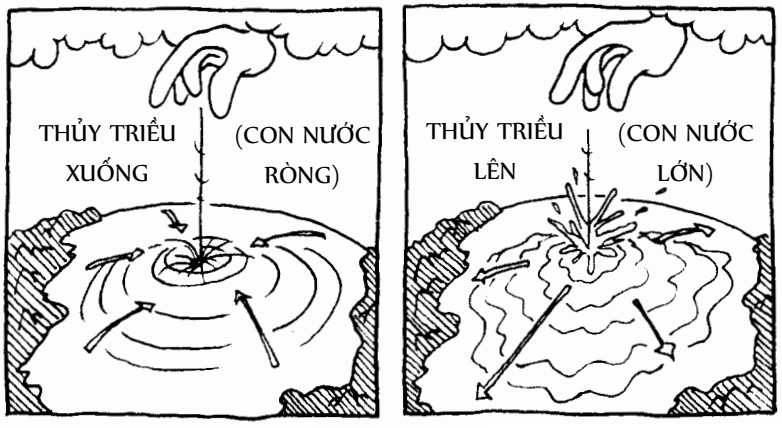
Biểu đồ số 3 của Dirk

Thật khó tin

Phải, thật khó mà tin nổi những lý giải về thủy triều của người xưa. Thí dụ người Nhật có những ý kiến rất thú vị. Theo đó, hai hòn ngọc lớn của các thần linh là nguyên nhân gây ra thủy triều. Khi được ném xuống biển, một hòn làm nước ròng còn hòn kia làm cho nước triều dâng lên. Hãy xem biểu đồ số 4 của Dirk.

Biểu đồ số 4 về biển của Dirk

Tam giác Bermuda hay ba phần cho mọi câu chuyện

Nơi đặc biệt nguy hiểm trên đại dương chính là Tam giác Bermuda đáng sợ (còn được gọi là Tam giác Quỷ). Vùng tam giác rộng lớn trên Đại Tây dương này, nằm giữa Puerto-Rico, Miami và Bermuda. Và nó đã khiến các nhà địa lý điên đầu trong suốt mấy chục năm trời. Tại sao ư? Ồ, trong vòng 40 năm trở lại đây Tam giác Quỷ đã nuốt trọn khoảng 100 tàu bè cùng hàng trăm thủy thủ xấu số. Không để lại tăm tích.

Chẳng hạn như vào năm 1918, con tàu hơi nước to đùng mang tên Cyclops đã biến mất tăm mất tích khi đi qua đây, cùng toàn bộ 309 người trên tàu. Nhưng rắc rối đã bắt đầu từ trước đấy rất lâu

rồi. Năm 1881, ba thủy thủ của một con tàu chở gỗ đã biến mất trong vòng một tuần, trước khi tất cả những người khác cũng "bốc hơi" theo. Trong phần lớn các trường hợp, tàu bè mất tích khi trời yên biển lặng, chẳng vì một nguyên nhân cụ thể nào. Và chúng cũng biến mất một cách đột ngột, đến nỗi không kịp gửi tín hiệu cấp cứu.

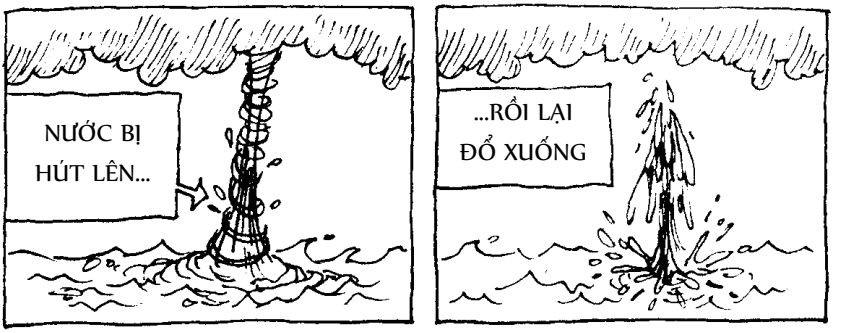
Mà nào chỉ có tàu thuyền đâu. Ngày 5-12-1944, vào thời điểm Thế chiến 2 đang vô cùng khốc liệt. Năm chiếc máy bay ném bom của Hải quân Mỹ, trên mỗi chiếc là phi hành đoàn ba người xuất kích từ Florida. Khi bay qua Tam giác Quỷ, lần lượt từng chiếc, từng chiếc một đã biến mất vào thinh không... Ngày hôm đó trời quang mây tạnh. Mọi máy móc trên máy bay hoạt động tốt. Một chiếc máy bay cứu hộ được phái đi tìm họ. Vài phút sau, nó cũng biến luôn!

Chuyện quái quỷ gì vậy? Sự trùng hợp ngẫu nhiên hay cái gì đó cực kỳ ghê rợn? Ai hay cái gì đã gây ra? Sau đây là một vài nguyên nhân có thể:

1 Thời tiết tại khu vực này của Đại Tây dương cực kỳ khó đoán. Bầu trời đang xanh ngăn ngắt thế mà chỉ vài phút sau đã gió mưa vần vũ. Kinh khủng nhất là những trận bão nhiệt đới. Kẻ khủng bố trên không này có thể thổi bay tàu bè hoặc đập nát chúng thành từng mảnh.

2 Những con tàu cũng có thể bị vòi rồng nhấn chìm. Vòi rồng là một cái phễu không khí xoáy tít thò lò xuất phát từ những đám mây dông. Khi luồng không khí xoáy này chạm xuống mặt nước, nó sẽ hút nước lên không trung, tạo thành một cột nước mịt mù, có thể cao hơn 1km. Nhưng vòi rồng chỉ duy trì được khoảng 15 phút. Sau đó bạn cần phải BIẾN!, bởi tất cả số nước sẽ ầm ầm đổ xuống.

3 Thế còn những vụ nổ dưới nước thì sao? Có thể chính là chúng? Năm 1995, các nhà khoa học đã tìm ra một túi khí metan lớn tích tụ dưới đáy biển. Một người nói:

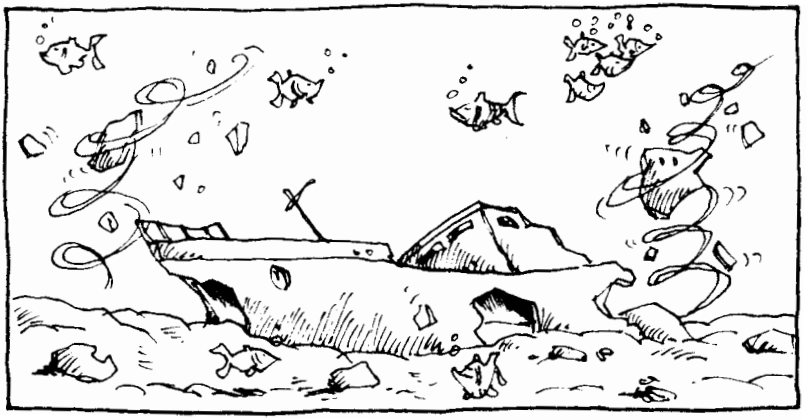

(TB: Đó là còn chưa kể nó hôi rình nữa. Metan có mùi rất hôi)

4 Kim loại hình thành dưới đáy biển có tác động như một cục nam châm khổng lồ. Cái gì đó chắc đã làm rối loạn la bàn trên tàu khi đi qua Tam giác Quỷ. Và điều đó là nguyên nhân khiến tàu bè mất phương hướng và lao xuống đáy biển.

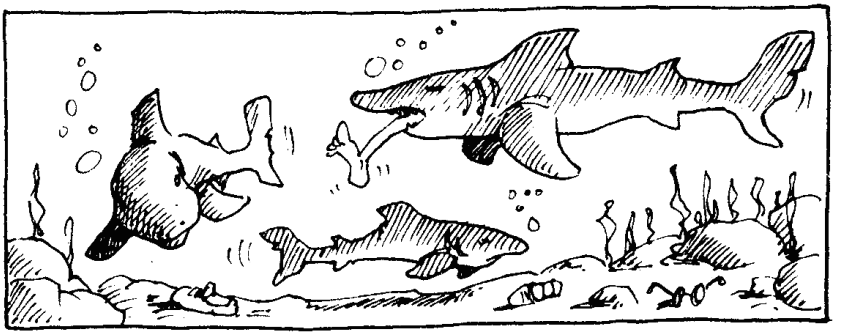
5 Và tại sao không tìm thấy một mảnh vỡ nào? Ồ, chắc là các dòng hải lưu đã làm gì đó. Dòng hải lưu Gulf Stream có thể đã cuốn những mảnh vỡ đi mất. Các xoáy nước cũng góp phần phát tán các mảnh vụn ra xa.

6 Một khi đã chìm xuống đáy, các mảnh vụn lập tức bị chôn vùi dưới bùn cát. Hoặc là bị hút vào trong "lỗ xanh", hay cái gì đó tương tự!

Về những thủy thủ mất tích, xác của họ chắc đã bị lũ cá mập xơi tái.

Bạn nghĩ sao? Ít nhất thì những giả thiết nghe có vẻ hợp lý. Còn hơn nhiều giả thuyết khác. Một vài người cho rằng các con tàu đi qua Tam giác Quỷ đã bị người ngoài hành tinh bắt cóc và dùng thủy thủ đoàn làm vật thí nghiệm. Đúng là chuyện trời ơi.

Nếu sự hồi hộp khiến bạn cảm thấy đói (một số người hay như thế), thì cũng đừng lo. Bạn không phải đợi quá lâu để xơi cái gì đó. Chương tiếp theo sẽ làm bạn phồng mồm trợn mắt luôn...

KHÔNG CHỈ LÀ TÔM CÁ

Gần như suốt chiều dài lịch sử, con người đã đánh bắt cá. Ở một số nơi, phương tiện để đánh bắt hầu như không thay đổi, vẫn là lao, cần câu hay lưới – giống như cha ông thuở trước. Tại Papua New Guinea (đảo quốc phía đông bắc Australia), ngư dân sử dụng những tấm mạng của loài nhện khổng lồ để bắt cá (nhưng trước hết họ phải tìm được những con nhện khổng lồ đã).

Dù ở đâu trên thế giới này thì đánh bắt cá cũng là nguồn lợi đáng kể. Mỗi năm khoảng 75 triệu tấn cá bị làm thịt (ghê không?). Các con tàu đánh cá ngày nay hiện đại kinh khủng. Chúng sử dụng máy tính và sonar(*) để tìm cá rồi dùng những lưới rà dài hàng cây số bắt gọn cả đàn. Một số tàu cá giống như nhà máy chế biến trên biển, có thể làm sạch, đóng gói và ướp đông cá tại chỗ. May mà bạn không phải là cá trích, loài cá bị chén nhiều nhất, nếu không bạn đã lên thớt rồi.

Cá là như thế nào?

Tất nhiên, bạn biết cá là gì nhưng liệu bạn có biết hết đặc điểm chung của chúng? Hai dữ kiện nào sau đây không đúng là cá?

1 Cá là động vật máu lạnh (nghĩa là chúng phụ thuộc vào điều kiện ngoại cảnh, như nhiệt độ nước, để điều hòa thân nhiệt.)

2 Cá sống cả ở nước mặn lẫn nước ngọt.

3 Cá hấp thụ ôxy hòa tan trong nước.

4 Cá thở bằng phổi giống con người.

5 Phần lớn các loài cá đều có vảy.

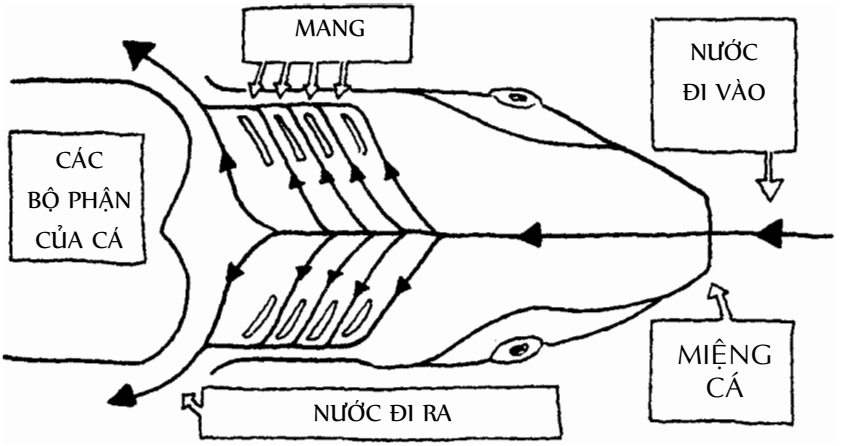
6 Cá dùng vây để bơi và lái.

7 Tất cả các loài cá đều có khung xương cứng.

8 Vài loài cá có thể sống trên cạn.

Trả lời: **4** và **7** là sai

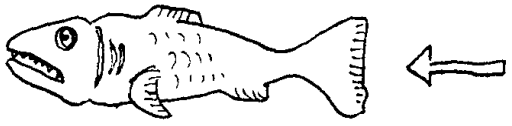
4 Cá không có phổi. Thay vào đó chúng thở bằng mang ở hai bên đầu. Khi bơi, cá đóng mang lại, mở miệng ra hút nước. Sau đó nó ngậm miệng lại, mở mang ra và tống nước ra ngoài. Chính khi đó, ôxy trong nước thấm vào máu con cá.

7 Cá mập và cá đuối có bộ khung sụn mềm dẻo thay vì xương cứng chắc. Thử ấn tay lên mũi bạn xem, đừng có ngại! Sụn là như vậy đó. (Nhân tiện xin thưa số 8 là đúng đấy, tin hay không tùy bạn. Loài cá kèo có thể thoái mái lên cạn, chỉ có điều nó luôn phải giữ cho da ẩm ướt để hấp thụ ôxy. Cá kèo sống ở các bãi lầy cửa sông.)

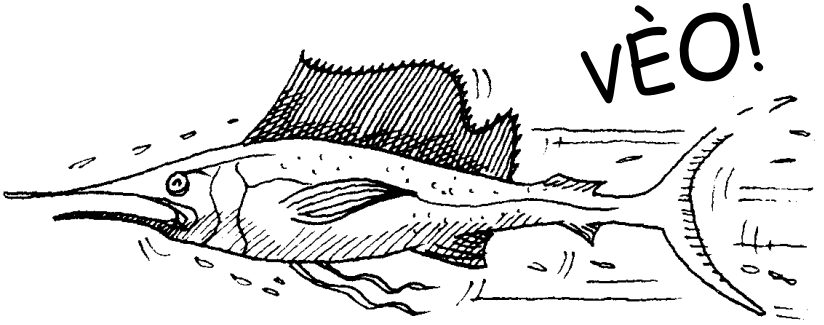
Các kỷ lục của cá

Đầu tiên. Loài cá đầu tiên xuất hiện khoảng 500 triệu năm trước. Chúng chỉ dài có 4 phân...

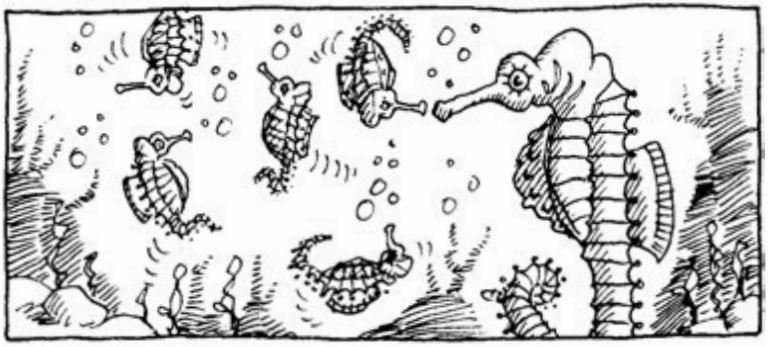

... với những cái răng tí xíu. Hiện có khoảng 25.000 loài cá. Và thêm hàng trăm loài khác được tìm ra mỗi năm. Thực tế, số loài cá biển bằng toàn bộ số loài lưỡng cư, bò sát, chim muông và động vật có vú cộng lại. Quá cỡ!

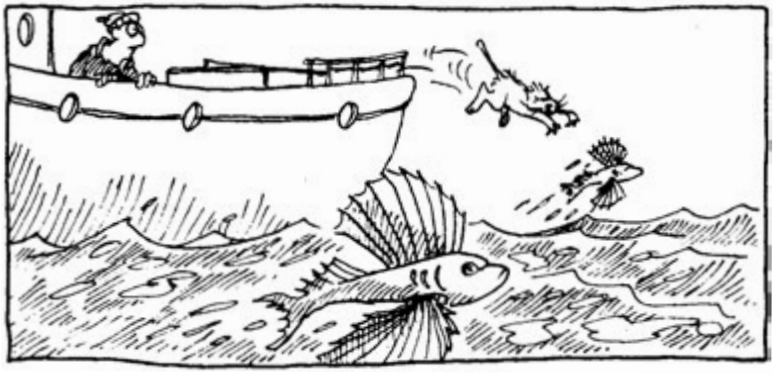
Nhanh nhất. Không gì có thể bắt kịp với tốc độ chóng mặt của loài cá cờ. Ở cự ly ngắn, nó là vô địch. Cá cờ lao đi với vận tốc lên đến 100km/h, vây ép sát thân để giảm sức cản của nước.

Chậm nhất. Cá ngựa không chỉ là loài cá trông kì quặc nhất trong đại dương (làm thế quái nào mà chúng có cái đầu như đầu ngựa thế nhỉ?), mà chúng còn là kẻ bơi chậm nhất nữa. Dù con cá ngựa có cố hết sức cũng mất trọn ba ngày mới đi được 1km! Kì lạ hơn, cá ngựa bố mới là người sinh con. Nó "thửa" một cái bọc nhỏ trong bụng để đựng trứng do con mẹ phun ra.(Sau đó cá mẹ bơi đi bỏ mặc cá bố tự xoay xở). Hai tuần sau, hàng trăm con cá ngựa con chui ra. Và việc đầu tiên chúng phải làm là học bơi đứng!

Cá bay. Để tránh không bị những con cá đói khát chộp được, cá chuồn phóng khỏi mặt nước và bay trong không trung trên cặp vây giống như đôi cánh. Y như một chiếc phi cơ tí hon. Đôi khi kẻ thù của chúng nhất định không bỏ cuộc. Một chú mèo đã nhảy ra khỏi boong tàu giữa Đại Tây dương để cố chộp lấy con cá chuồn.

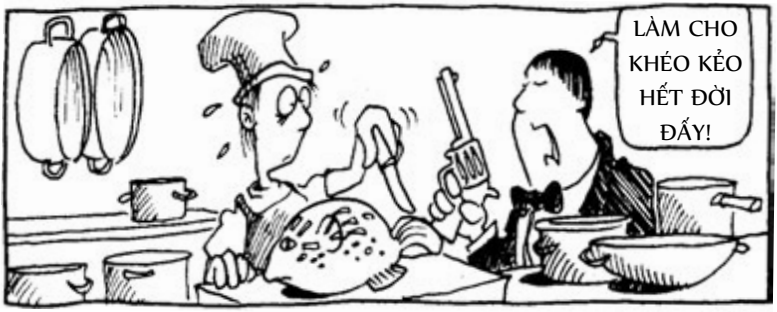
Nhỏ nhất. Loài cá nhỏù nhất trong biển xanh rộng lớn là cá bống lùn Ấn Độ dương. Nó bé đến nỗi một cái muỗng cũng thừa chỗ cho nó bơi lội thoải mái.

Già nhất. Con cá "già lão" nhất là con cá chình được cho là 88 tuổi mang tên Putte, chết năm 1948. Nó sinh ra ở biển Sargasso (thuộc Đại Tây dương) năm 1860, nhưng trải qua phần lớn cuộc đời trong một bể cá cảnh ở Thụy Điển. Xác định tuổi tác của một con cá không hề đơn giản. Đầu tiên bạn phải bắt được con cá, làm thịt rồi đếm số vòng tuổi trên vảy và xương của nó. Ghê quá!

Tăng trưởng nhiều nhất. Trong cái thế giới khắc nghiệt của đại dương khó thương, làm mồi cho cá là chuyện bình thường. Vì thế mà cá thái dương (sunfish) phải đẻ hàng triệu trứng để việc duy trì nòi giống được đảm bảo. Những con cá thái dương mới nở chỉ bé bằng hạt đậu. Nhưng không lâu sau, khi trưởng thành chúng phát triển gấp hàng ngàn lần - to lớn uỳnh oàng và nặng như cái xe tải. Khủng thật.

Nguy hiểm nhất. Nếu bạn thật sự muốn đánh liều cuộc đời, thử một miếng cá nóc, loài cá độc nhất đại dương xem. Mặc dù vậy, cá nóc được coi như một món đặc sản ở Nhật Bản, nơi mà người ta gọi loài nó là fugu. Tim, gan, máu và ruột cá nóc cực kì độc, chỉ cần nếm một chút cũng đủ làm bạn rồi đời. Các đầu bếp được đào tạo đặc biệt để chế biến cá nóc. Nhưng chuyện gì sẽ xảy ra nếu họ làm sai? Chỉ một lỗi lầm nhỏ thôi và bạn sẽ quy tiên.

Đầu tiên, người bạn tê dại đi, rồi bắt đầu rung bần bật. Chữa trị ý hả? Ồ, chả có cách nào thực sự đáng tin cả, tuy rằng nghe nói ngâm mình trong bùn ngập đến cổ cũng có tác dụng!

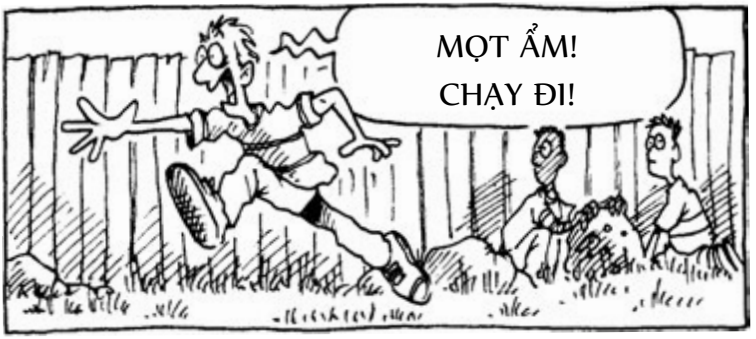
Tham lam nhất. Cá cũng bị say sóng – đúng thế đấy! Nhất là nếu bạn cho chúng vào xô và lắc! (Đừng có thử làm ở nhà nhé!) Hoặc nếu chúng ăn no đến ngất ngư. Nói về ăn thì không loài cá nào qua mặt được cá xanh (bluefish) tham lam. Nó ăn lấy ăn để cho đến khi nôn ra mật xanh mật vàng. Rồi sau đó nó lại chén tiếp! Kinh tởm!

Mẻ cá lớn nhất. Năm 1986, một tàu đánh cá của Na Uy đã bắt được 120 triệu con cá chỉ trong một mẻ lưới. Tức là mỗi người Na Uy sẽ được 30 con. Con cá to nhất người ta câu được từ trước tới nay là một con cá mập trắng khổng lồ. Nó nặng hơn 1 tấn.

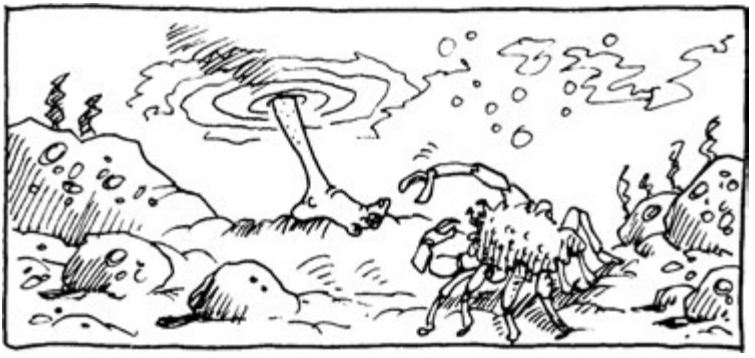
Và biển còn vô khối thứ khác nữa chứ không chỉ có cá...

Loài giáp xác khó nhằn là cái giống gì?

Nói đúng ra thì loài giáp xác không phải là cá. Chúng là những loài như tôm, cua v.v... Hầu hết có lớp vỏ cứng để bảo vệ cơ thể mềm xèo. Và đa số sống dưới nước, trừ loài mọt ẩm (woodlice) – có lẽ bạn sẽ tìm thấy một con dưới tảng đá ngay trong vườn nhà mình.

Loài giáp xác lớn nhất là cua nhện Nhật Bản. Chúng lớn đến độ có thể nhét gọn con ngựa vào giữa hai càng của nó. Cua nhện còn được gọi là cua cà kheo vì có tám chân dài nghều ngào. Con cua hiện đang giữ kỷ lục có chân dài tới 3,6m, và nặng 18 cân. Loài giáp xác khổng lồ này sống dưới đáy biển. Chúng ăn thịt những loài giáp xác nhỏ, giun và động vật thân mềm. Đừng lo, nó không cắp bạn đâu, trừ phi mấy ngón chân của bạn cứ gí lại gần nó một cách mời mọc.

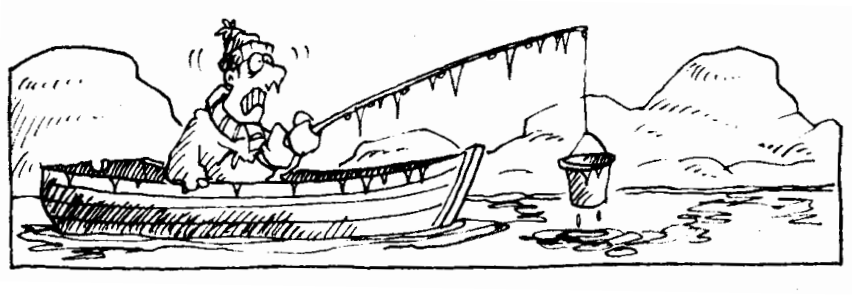

Nhận tiện bàn về chân, bạn nên đề phòng loài cua võ sĩ (boxer crap). Nó mà cho một nhát thì thôi rồi. Đám này khôn đáo để, nó dùng hai càng cắp lấy mấy con hải quỳ. Khi bị tấn công, cua võ sĩ tống thẳng những con hải quỳ này vào mặt đối thủ. Tuyệt! Do hai càng luôn giữ rịt hải quỳ, nên loài cua lập dị này phải dùng chân để ăn.

Trái ngược với cua nhện khổng lồ là cua đậu tí hin. Cua đậu nương nhờ trong những con trai sò, kiếm tí vụn thức ăn thừa. Tất nhiên, kích thước chẳng nói lên điều gì. Loài ruốc (krill) dù chỉ tí nị, nhưng bù lại chúng đông vô kể. Chúng kéo đàn kéo lũ phủ kín mặt biển, nếu đem cân cũng được cả chục triệu tấn. Thậm chí các vệ tinh ngoài không gian cũng có thể phát hiện ra đàn ruốc. Ruốc là nguồn thức ăn chính của nhiều sinh vật biển, gồm cá, hải cẩu và cá voi xanh khổng lồ. Và ruốc cũng lên đĩa ăn - ở Nga, ruốc được đánh bắt cho mùa chay. Nhưng chế biến nó không dễ xơi đâu.

1 Trước tiên là bắt ruốc đã. Và chuyện này không đơn giản. Đàn ruốc lớn nhất thường xuất hiện ở Nam dương giá lạnh. Bái bai!

2 Chế biến thật nhanh. Ruốc rất mau ươn. Phù!

3 Nêm kha khá gia vị vào. Ngoài vị hơi tanh tanh thì ruốc hoàn toàn nhạt nhẽo vô vị.

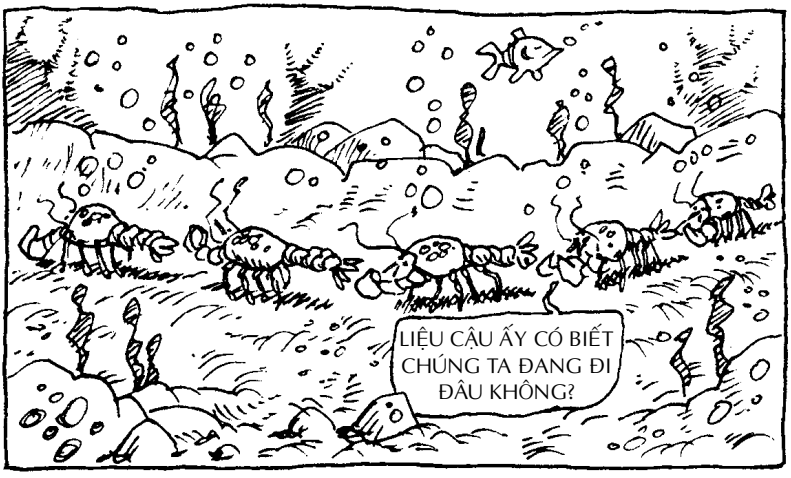
4 Cuối cùng nhưng không kém phần quan trọng, phải tìm thứ gì khác cho cá voi ăn. Mà phải thật nhiều...

Nếu bạn muốn tìm thử món khác ít mất thì giờ hơn, tôm hùm có được không? Tôm hùm ngon đến nỗi giờ đây con người đã trở thành kẻ thù tồi tệ nhất của chúng! Tôm hùm thường có màu nâu vàng

lốm đốm chấm. Nhưng chỉ cần bỏ vào nước sôi là chúng sẽ chuyển sang màu hồng tươi bắt mắt, và chỉ trong 6 phút ta đã có đủ món tôm hùm xào nấu. Tàn nhẫn quá? Một đầu bếp cũng nghĩ như vậy. Cho nên ông ta thử vỗ về chúng bằng cách gại gại vào lưng trước khi cho vào nồi, để con tôm không kêu ca phàn nàn.

Cứ mỗi độ thu sang, hàng ngàn con tôm hùm châu Mỹ lại chịu khó cuốc bộ hàng trăm cây số vượt Đại Tây dương. Chúng xếp thành một hàng dọc, con trước bám con sau cho an toàn. Cả đàn hối hả đi ngày đi đêm, có khi suốt ba chục ngày, và có thể đi liên tục 50 cây số không dừng chân nghỉ ngơi. Mục đích của hành trình vĩ đại này là tìm kiếm nguồn thức ăn mới. Loài giáp xác ngon lành này biết chính xác thời điểm lên đường – khi cơn bão mùa đông đầu tiên ập tới làm nhiệt độ nước biển giảm mạnh. Vất vả như vậy để làm gì khi mà rốt cuộc cũng lại vào nồi...

Động vật thân mềm là cái chi chi?

Động vật thân mềm cũng không phải là cá. Chúng là những sinh vật như trai, sò, hàu, mực ống và bạch tuộc. Giống như loài giáp xác khó nhằn, nhiều động vật thân mềm có vỏ cứng để bảo vệ cơ thể mềm xèo, nhũn nhẽo của chúng. Nhưng không phải tất cả...

Chín thông tin nhão nhợt về động vật thân mềm

1 Động vật thân mềm lớn nhất là loài mực ống khổng lồ Đại Tây dương, có thể dài 16 thước lận. (Thân dài 6m còn những cái xúc tu khổng lồ dài tới 10m). Thế nên nó cần quái gì vỏ.

Đêm xuống, các thủy thủ lại cảm thấy rùng cả mình vì những câu chuyện rùng rợn về con quái vật to đùng sẵn sàng lật chìm tàu bè. Chỉ cần nhắc đến cái tên của nó cũng đủ làm họ sợ rúm cả người. Trong số đó có loài thủy quái đáng sợ kraken trong truyền thuyết Na Uy. Thoạt nhìn, nó có những cái râu (xúc tu) to đùng đầy các giác hút và một cái mỏ khoằm cứng như thép, có thể đục thủng những vỏ tàu chắc chắn nhất. Nghe quen quen ư? Con quái

vật này to lớn dềnh dàng và chắc nình nịch, đến nỗi vài thủy thủ thông manh có thể nhầm nó là một hòn đảo và cứ thế tấp vào. Một thày tu thậm chí đã lập bàn thờ trên lưng con quái này để cầu kinh. Ối chà! Nhưng không biết liệu con quái hung dữ này có thật không? Các nhà địa lý cho rằng nó hẳn là một con mực ống khổng lồ bị người ta phóng đại lên.

2 Thực tế, mực ống là loài cực kì nhạy cảm với các dây thần kinh dày hơn chúng ta 100 lần. Chúng không đáng sợ. Hoàn toàn không. Tới nay mới chỉ có một trường hợp tử nạn duy nhất do mực ống gây ra. Đó là một thủy thủ đắm tàu bị con mực ống khổng lồ kéo tuột từ xuồng cứu hộ xuống biển, mất tăm mất tích.

3 Bạch tuộc có họ hàng gần với mực ống. Những con bạch tuộc lớn nhất ẩn náu trong Thái Bình dương. Nếu căng ra thì chúng phải dài tới hơn 9m. Còn dài hơn phòng khách nhà bạn. Bị con bạch tuộc này quấn lấy thì cứ gọi là chết ngắc! Yên tâm đi. Phần lớn những con bạch tuộc đều nhỏ hơn thế rất, rất nhiều. Con bạch tuộc nhỏ nhất chỉ dài có 5 phân - còn không bằng ngón út của bạn. Đúng là ễnh ương và bò.

Thật khó tin

Bạn không biết chứ bạch tuộc thông minh dễ sợ luôn! Trong một thí nghiệm, một con bạch tuộc đã học được cách xoay nắp lọ để lấy thức ăn ở bên trong!

4 Mực nang cũng là anh em họ hàng của mực ống. Loài thân mềm hòa nhã này có mai ở trong cơ thể, giúp chúng nổi lềnh bềnh trên mặt nước. Thỉnh thoảng có vài con bị sóng biển đánh giạt lên bờ.

Chúng còn có thể thay đổi màu sắc ngay tắp lự bằng cách làm cho những tế bào sắc tố (màu sắc) li ti trên da hiện lên hay biến đi. Khả năng này giúp con mực nang lẩn trốn kẻ thù, hoặc thu hút con mực khác. Nếu không thể lẩn trốn, mực nang sẽ phun thứ nước mực đen đặc vào kẻ thù rồi tìm đường tẩu thoát. Láu cá thật.

5 Loài hai mảnh vỏ lớn nhất là loài trai xanh khổng lồ sống gần các rạng san hô. Một số vỏ trai to đến độ bạn có thể nhảy vào tắm thoải mái. Đừng nghe mấy lời đồn nhảm rằng bạn có thể bị kẹp chân khi con trai khép vỏ. Chúng đóng lại rất chậm, thừa thời gian cho bạn rút chân ra.

6 Khi thủy triều lên, con ốc bắp cày (plough snail) hút nước vào miệng, rồi dùng ngay cái vảy làm ván lướt để vượt sóng khi đi tìm thức ăn. Khi thủy triều xuống, chúng trở về chốn cũ và vùi mình xuống cát.

7 Để không bị thủy triều cuốn trôi, con sao sao (limpet) bám chặt lấy các tảng đá với sức mạnh bằng 2.000 lần trọng lượng của chúng. Khi thủy triều xuống, sao sao tự bồi dưỡng bằng loại tảo xanh mọc ngay trên tảng đá. Nó bò tới bò lui như chiếc máy cắt cỏ tí hon.

8 Trong nhiều thế kỷ, vỏ sò vỏ ốc còn được dùng làm tiền. Ở châu Phi, bạn phải trả 25 vỏ con ốc tiền để mua một con gà và 2.500 vỏ cho một con bò. Vỏ ốc tiền còn được dùng làm đồ trang sức, bùa may, và cả làm mắt của xác ướp nữa. Tại một số nơi ở châu Á, khi nhà vua băng hà, người ta nhét chín vỏ ốc vào miệng vua, để ngài còn "mua sắm" ở thế giới bên kia. Quý tộc quan lại được bảy vỏ, dân thường thì chỉ được một mà thôi.

9 Và cuối cùng, con trai bám chặt vào đá bằng những sợi "râu" nhỏ, ngắn và đen thui. Điều kỳ quái là những sợi râu này lại mọc ở chân con trai. Lạ lùng hơn, dân Italia còn kết những búi râu trai lên quần áo để làm đỏm.

Những loài hải sản này có làm bạn tứa nước miếng? Bạn biết con nào ăn được con nào không? Trước khi ngồi vào bàn, hãy cho thầy giáo xơi trước đã. Chúng tôi không muốn bạn bị đầy bụng. Nào, bắt đầu chứ?

Có ăn được không?(*)

Những loài hải sản được nêu tên ở đây đều được gọi theo tên một loại thực phẩm. Vì mấy nhà địa lý "tốt bụng" cho rằng trông chúng

* Không thích hợp với người ăn chay và những ai bị dị ứng. Rất tiếc.

giông giống vậy. Nhưng không có nghĩa chúng đều xơi tốt. Đưa cho giáo viên của bạn xem danh sách. Thầy sẽ nói MĂM! hay "Được, tôi xơi" và ỌE! thay cho "Không đời nào tôi động vào nó!" (Tuy vậy nên nhớ là vẫn có những người sẵn sàng xơi tuốt...)

1: DƯA CHUỘT BIỂN

2: CHANH BIỂN

3: CÁ DỨA

4: CẢI BIỂN

5: TÔM CHUỐI

6: TÔM CẢI BẮP

7: SỨA LƯỢC

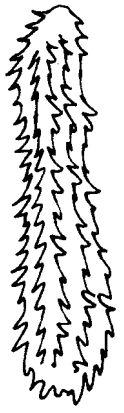
8: KHOAI TÂY BIỂN

9: CÀ CHUA BIỂN

10: CUA ĐẬU

Trả lời:

1 MĂM! Người Nhật và người Tàu ăn hàng tấn thứ này. Dưa chuột biển (hay hải sâm) giống như cái xúc xích nhỏ, thuộc họ sao biển và nhím biển (cầu gai hay con nhum). Chúng tha thẩn dưới đáy biển, nhặt nhạnh những mẩu thức ăn. Nếu một con cá háu đói lại gần, chúng có một cách tự vệ rất ấn tượng. Con vật phóng ra một túm ruột nhớp nháp, giống như những sợi mì, quấn chặt lấy con cá. Rồi nó dông thẳng. Vô tư đi, ruột của nó sẽ hồi phục lại ngay. Thử một miếng không?

DƯA CHUỘT BIỂN

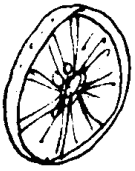

DƯA CHUỘT XỊN

2 ỌE! Đừng nhắc tới nó. Chanh biển là một loài sên biển (loài ốc biển không có vỏ). Khi bị quấy rầy, chúng sẽ phun ra chất axit cháy da. Và vì thế mà chúng có cái tên nghe chua loét như thế.

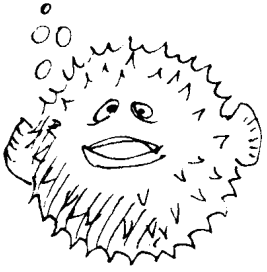

CHANH BIỂN

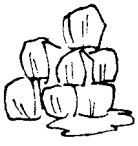

MỘT LÁT CHANH

3 MĂM! Cá dứa có màu vàng và đầy gai, giống quả dứa vậy và người ta vẫn ăn thường xuyên (vẫn là dân Nhật!). Nhưng đừng mong nó có vị giống như trái dứa nhé. Mặt khác, bạn cũng có thể nuôi chúng làm cảnh. Nó có vẻ ngoài rất kì cục, cùng với khả năng phát sáng trong bóng tối (phát ra từ hai miếng lân tinh dưới cằm), khiến bạn dễ dàng nhâïn ra nó ngay.

CÁ DỨA

NHỮNG MIẾNG DỨA

4 ỌE! Xin lỗi! Cho thứ khác đi.

5 MĂM! Hầu hết tôm tép đều xơi tốt, tuy chẳng con nào có vị chuối cả. Ở Đông Nam Á, tôm chuối (và tôm Ấn Độ, tôm hùm, tôm vàng) được nuôi như nuôi gà, trong các đầm nước mặn, bằng loại tảo cực kì bổ dưỡng khiến chúng lớn nhanh như thổi.

TÔM CHUỐI

VỎ CHUỐI

6 ỌE!Chỉ linh tinh. Bạn có thể có tôm sú, tôm càng, tôm thẻ hay thậm chí cả tôm tích hay tôm "chua", nhưng món tôm bắp cải thì quên đi. Đơn giản vì không có loài tôm này.

ĐĨA CẢI BẮP
NGON LÀNH

7 ỌE! Sứa lược trông giống như những viên thạch nhỏ xíu trong suốt lập lờ trên mặt nước. Nhưng là thứ thạch bạn không xơi được. Chúng được gọi là sứa lược do có những cái diềm lởm chởm như răng lược đung đưa tha thướt quanh người. Ít ra thì sứa lược không có chất độc, nhưng những cái xúc tu nhầy nhụa của chúng cũng đủ ghê ghê rồi.

SỨA LƯỢC

CỤC THẠCH
VỚI CHIẾC LƯỢC

8 MĂM! Khoai tây biển thật ra là cầu gai, được người dân một số nơi trên thế giới bắt về xơi tái (kể cả trứng của chúng). Chỉ có điều phải coi chừng ngón tay của bạn đó. Cầu gai tua tủa những gai là gai, cái nào cái nấy nhọn hoắt và thường có độc, để bảo vệ chúng khỏi kẻ thù. Bao gồm cả bạn nữa. Ngoài ra những cái gai còn được dùng để bới cát tìm chỗ trốn.

KHOAI TÂY
BIỂN

KHOAI TÂY NGHIỀN

9 ỌE! Có dưa chuột biển với rau diếp biển chứ làm gì có cà chua biển.

10 MĂM! Nhưng để có bữa cua đậu cho đàng hoàng thì ít nhất cũng phải kiếm

CUA ĐẬU

CUA ĐÂU?

được vài ngàn con. Thật ra, một số ngư dân rất ghét cua đậu. Chúng sống bên trong những con trai, ăn cướp thức ăn của đám này và làm ngư dân bị thất thu.

Nếu không món nào làm bạn khoái khẩu, chắc phải thử theo cung cách ẩm thực của người Inuit thôi. Người Inuit sống ở vùng Bắc cực lạnh giá bằng nghề đánh cá, săn hải cẩu, hải mã và cá voi. Thịt hải cẩu nghe nói ngon tứa nước miếng luôn, nhất là nếu trộn thêm ít thịt chim anca (một loài mòng biển). Thực tế hải cẩu có vai trò cực kỳ quan trọng trong đời sống của người Inuit. Sau đây là truyền thuyết của người Inuit về nguồn gốc loài hải cẩu.

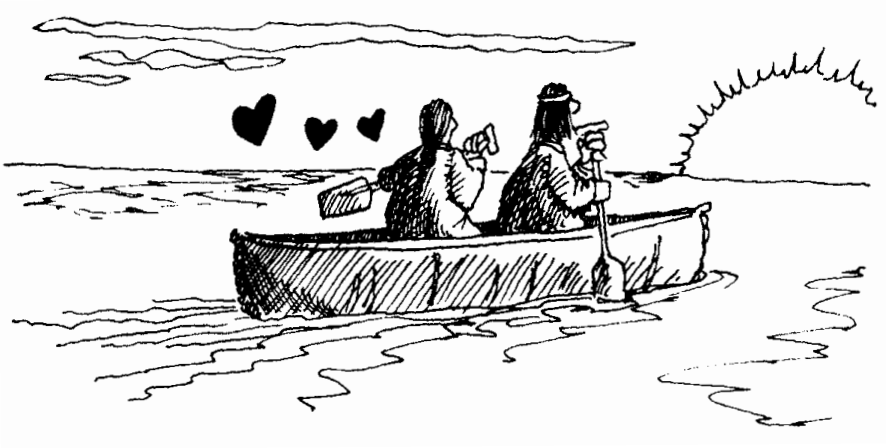
Nguồn gốc hải cẩu hay Chuyện cẩu xực

Là một cô gái thật chả dễ chút nào, nhất là khi bị cha bạn giám sát mỗi bước đi. Và thậm chí dù bạn có là nữ thần biển thì mọi chuyện vẫn tồi tệ hơn. Hàng đống công việc phải làm, chẳng còn lúc nào được yên thân.

Sedna là một nữ thần biển, và cô sống với người cha trong ngôi nhà ven bờ. Là một cô gái xinh đẹp và vui tính (cô biết mình lắm), nên đàn ông con trai suốt ngày săn đón cầu hôn cô. Nhưng Sedna kiêu kỳ chỉ nhìn họ bằng nửa con mắt. Thế rồi một ngày kia, có một chàng thợ săn điển trai chèo xuồng tới, xúng xính trong bộ quần áo lông thú lộng lẫy.

"Hãy đi với anh", chàng ta nói. "Hãy cùng anh tới xứ sở của loài chim. Ở đó em sẽ không còn phải đói khát, sẽ được nằm trên những tấm da gấu ấm áp và rượu vang tràn trề như suối v.v...!" (Gã trai nói hoài không dứt).

Làm sao cô gái trẻ bỏ qua được những lời có cánh đó? Sedna chưa bao giờ gặp một người điển trai đến thế. Cô sẽ làm gì đây? Lý trí khuyên cô một đằng nhưng trái tim lại mách bảo một nẻo. Chàng trai kiên nhẫn chờ đợi. Thế rồi Sedna cũng biết mình phải làm gì. Cô nhảy phắt lên xuồng và cùng chàng trai chèo biến ra khơi...

Hóa ra chàng thợ săn điển trai nào phải là thợ săn. Chàng chính là chim thần đóng giả làm người. Nhưng chàng ta yêu Sedna đến điên dại và muốn có cô ở bên cạnh, bất chấp tất cả. Vì thế chàng trai nhất quyết không mở miệng (hay mỏ). Khi biết được sự thật, Sedna khóc như mưa suốt mấy ngày liền, và mong sao chết quách đi cho rồi. Một ngày kia, chim thần vừa đi khỏi thì người cha đột nhiên xuất hiện. Ông đến để đưa nàng về nhà, mặc xác da gấu với rượu vang.

Khi chim thần trở về, cô vợ yêu quý đã mất dạng. Chợt nghe cơn gió mang đến tin dữ, chim thần chỉ kịp gào lên: "Sedna, hãy về với anh. Anh tuy chỉ là một con chim xấu xí nhưng anh yêu em!" rồi biến luôn thành người và nhảy xuống xuồng đuổi theo. Chẳng mấy

chốc chàng trai đuổi kịp hai cha con. Chàng cầu xin năn nỉ cô quay lại. Nhưng người cha giữ rịt Sedna dưới đáy xuồng, không để cho chàng trai lại gần cô.

"Được rồi, sẽ biết tay tôi." chàng trai thốt lên. Chàng ta sẽ làm gì? Chàng hiện nguyên hình dưới lốt chim, đập cánh giận dữ bay đi nhờ bạn bè giúp đỡ. Thế là bão lốc nổi lên dữ dội – thần linh đã đáp lời chim thần. Ai đó sẽ lãnh đủ. Người cha đáng thương của Sedna sợ chết khiếp. Cả đời ông đã kính sợ thần linh và lúc này thật khó mà xoa dịu nỗi giận dữ của các thần. Chỉ có một cách, và ông biết điều đó – hiến tế cô con gái cưng cho biển cả. Thế là ông nhấc cô lên rồi... ném tòm xuống biển! Đúng thế!

Lóp ngóp giữa bốn bề sóng biển, Sedna cố bám lấy mạn xuồng. Nhưng người cha đang sợ mất mật nào đã chịu thôi. Ông ta vớ lấy chiếc rìu bổ vào những ngón tay con gái, buộc cô phải thả ra! Hết biết luôn!

Sedna đáng thương chìm dần dưới sóng nước, nhưng thật kỳ lạ, những ngón tay của cô vẫn sống. Chúng biến thành hải cẩu, hải mã và cá voi – hiện vẫn còn vùng vẫy trong đại dương. Ngay lập tức, sóng yên biển lặng. Các vị thần đã thỏa mãn. Người cha buồn bã trở về, cố quên đi tất cả. Nhưng tối hôm đó, một con nước triều lớn

chưa từng thấy tràn lên bờ, lôi tuột nhà cửa ruoïng vườn cùng ông già xấu số xuống đáy biển. Ở đó, ông gặp lại con gái. Ai mà biết cha con họ đã nói nhau những gì.

Giờ đây, khi người Inuit muốn cho cuộc săn thành công mỹ mãn, một thợ săn sẽ lên đồng. Trong lúc mơ mơ màng màng, thần trí anh ta sẽ lặn xuống biển sâu cầu xin Sedna phù hộ độ trì. Và có lúc thì nàng đồng ý, có lúc nàng từ chối.

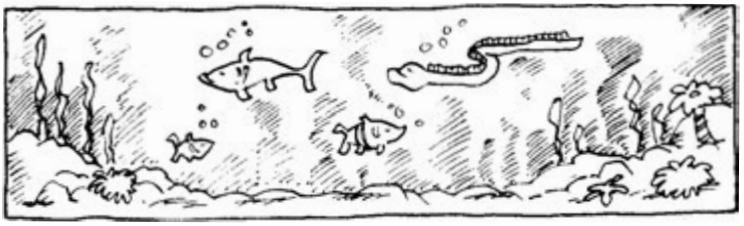

BIỂN BẠC
(NHƯNG ĐỀ PHÒNG LŨ CƯỚP BIỂN)

Nào, quên những cá mú tôm cua đi. Dưới biển còn khối thứ có giá trị khác. Muối này, rong biển này, những con tàu đắm chứa đầy châu báu này và ngọc trai cùng các kim loại quý hiếm – đúng là "rừng vàng biển bạc". Một số phải vất vả mới có được. Như vàng chẳng hạn. Có hàng đống vàng dưới đại dương - tổng cộng lên tới bảy triệu tấn lận. Nếu đem chia đều cho toàn thế giới thì mỗi người sẽ được một cục tướng. Nhưng lạc đề rồi. Những thứ khác dễ lấy hơn, dầu mỏ là một trong những sản vật giá trị nhất của đại dương...

1 Một phần năm lượng dầu chúng ta sử dụng được khai thác dưới biển. Vì sao dầu lại ở đó và người ta tìm dầu như thế nào? Hãy xem câu chuyện sau:

a. Hàng triệu triệu năm trước, dưới biển đầy các loài động thực vật tí xíu.

b. Khi chết đi, xác chúng chìm xuống đáy biển.

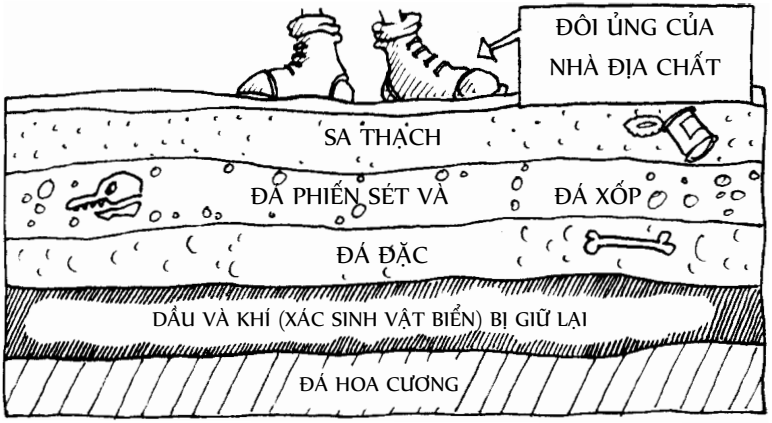
c. Bùn cát phủ lên xác chúng.

d. Bùn cát biến thành đá...

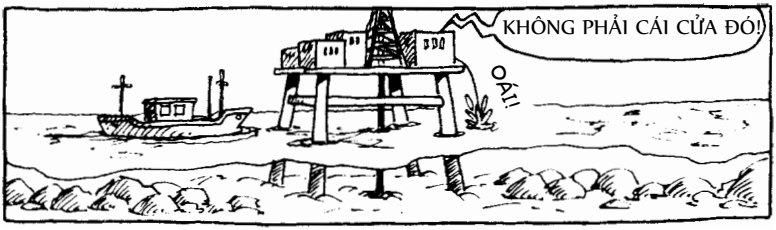
e. ... ép xác sinh vật thành thứ dầu đặc quánh hôi mù.

f. Thứ dầu này thấm ngược lên trên cho tới khi gặp tầng đá rắn và bị giữ lại ở đó.

g. Hàng triệu triệu năm trôi qua. Rồi xuất hiện các nhà địa chất học – nhà khoa học chuyên nghiên cứu về đất đá. Họ có thể dự đoán nơi có dầu mỏ bằng cách nghiên cứu cấu trúc đất đá dưới đáy biển. Siêu thật.

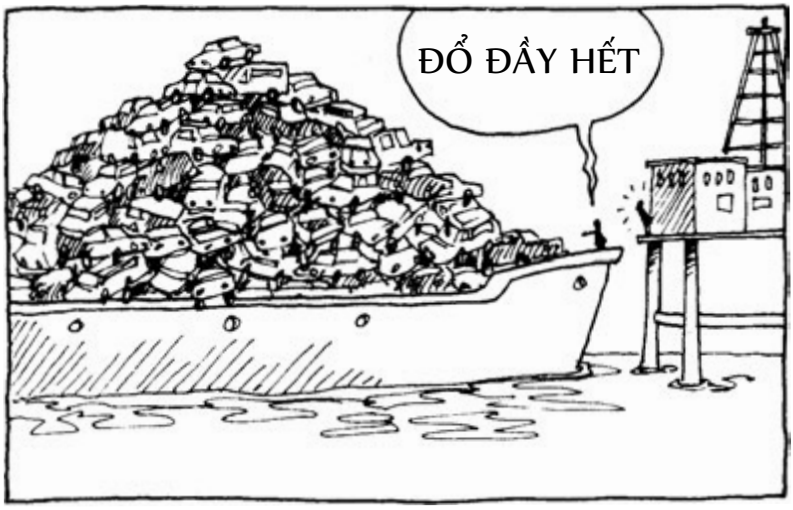

h. Để chắc chắn ở đó có dầu, họ phải khoan thử. Nếu gặp may, họ sẽ tiếp tục và có thể xây dựng một giàn khoan với ống dẫn về nhà máy lọc dầu trong đất liền. Thực phẩm và vật dụng được tiếp tế bằng tàu thủy. Nhiều công ăn việc làm được tạo ra.

i. Nếu mọi chuyện không như ý thì phải lặp lại bước **g.** và thử lại lần nữa... lần nữa... và lần nữa. Mệt quá.

Những mỏ dầu ngoài khơi lớn nhất nằm ở Trung Đông, Mỹ, Trung và Nam Mỹ, Biển Bắc. Hồi những năm 1960, người ta lần đầu tiên tìm thấy dầu ngoài Biển Bắc. Một phát hiện đáng giá. Mỗi ngày 3,2 triệu thùng dầu được hút lên ở đó, đem lại hàng triệu, hàng triệu đôla. Mỗi ngày chỉ riêng một giàn khoan cũng hút lên số dầu đủ cho 70.000 ôtô chạy thoải mái.

2 Tuyệt thì tuyệt thật, nhưng dầu mỏ không hẳn là vô biên. Trữ lượng dầu hiện đang sụt giảm. Vậy chúng ta có thể làm gì? Được rồi. Còn có nhiều cách khác để tìm kiếm năng lượng từ biển. Một trong số đó là thu nhận năng lượng của thủy triều và biến nó thành điện. Ngoài ra còn có một cách khác, với cái tên loằng ngoằng Biến đổi Nhiệt Lượng Đại dương (Ocean Thermal Energy Conversion) – gọi tắt là OTEC. Ý tưởng của nó là có thể sử dụng sự khác biệt về nhiệt độ giữa nước ấm trên bề mặt và nước lạnh hơn dưới đáy sâu để tạo ra điện. Thực tế đã có nhiều OTEC đang hoạt động ngon lành ở Hawaii, Nhật, Florida và Cuba.

3

RONG BIỂN

RẤT TỐT CHO MỌI NGƯỜI

1. LÀM MÀU CHO ĐỒNG RUỘNG BẰNG RONG BIỂN. NÓ CÒN HƠN PHÂN CHUỒNG... VÀ HÔI CHẢ KÉM!

2. NẤU LÊN! TRONG RONG BIỂN CÓ RẤT NHIỀU VITAMIN VÀ CHẤT KHOÁNG CẦN THIẾT CHO SỨC KHỎE. THỬ LÀM MÓN TRỨNG GÀ RONG BIỂN XEM!

3. ĐÁNH RĂNG BẰNG RONG BIỂN! THÀNH PHẦN BÍ MẬT CỦA NÓ LÀ MỘT CHẤT NHỜN GỌI LÀ KEO, GIÚP CHO KEM ĐÁNH RĂNG ĐẶC LẠI.

4. THỔI BAY MỌI THỨ! ĐÚNG VẬY, TRONG RONG BIỂN CÓ MỘT CHẤT ĐƯỢC SỬ DỤNG ĐỂ LÀM BOM!

5. UỐNG RONG BIỂN... NẾU BẠN TRÊN 18 TUỔI. NÓ LÀ MỘT THÀNH PHẦN TRONG BIA.

6. VÀ NẾU BẠN LÀ CON RÁI CÁ, RONG BIỂN LÀ CÁI NEO HOÀN HẢO GIÚP BẠN KHÔNG TRÔI TUỘT RA KHƠI KHI ĐANG NGÁY KHÒ KHÒ!

4 Làm thử miếng rong biển chấm muối không? Chúng ta dùng hết sáu triệu tấn muối một năm. Tại xứ nóng, làm muối dễ ợt. Bạn chỉ việc tạo ra một đồng muối thật to rồi tháo nước biển vào đó. Khi nước biển bay hơi dưới ánh nắng mặt trời, bạn sẽ thu lại được lớp muối còn lại. Ngon ăn!

5 Còn một cách để có được muối đơn giản không kém. Tại các quốc gia sa mạc nóng dãy, như các nước trong vùng Vịnh Ba Tư ở Trung Đông, có những nhà máy khử muối lớn dọc theo bờ biển. Tại đây, nước biển được tách muối, trở thành nước ngọt. Siêu!

Thật khó tin

Bạn có biết, thứ phân bón tốt nhất không phải là rong biển hay phân chuồng, thậm chí cả đống bã trà mốc meo quanh gốc hoa hồng của bạn cũng "vứt". Nó là phân chim biển! Phân mòng biển, hay bất kỳ phân của loài chim biển nào cũng tốt gấp mấy chục lần phân chuồng. Và cũng thối hơn! Một đàn mòng đông khiếp hồn từng làm tổ dọc bờ biển Pêru. Phân chim đóng dày tới mức ngập quá mái nhà. Khiếp thật!

6 Với những sản vật dưới lòng nước sâu, hãy lặn xuống tận đáy Thái Bình dương mênh mông. Ở đó có hàng tỷ cục mangan đen xỉn. Bên trong chúng, bạn có thể tìm được sắt, niken và đồng. Chúng hình thành theo một cách hết sức quái dị: hàng triệu hàng triệu năm trước, chút xíu kim loại đã bám vào một chiếc răng cá mập hay một viên cát nào đó. Thế rồi lớp kim loại này cứ dày lên mãi, hình thành các cục mangan. Cục to thì bằng quả bóng đá, cục bé thì cỡ trái bóng bàn. Tất cả những gì bạn phải làm là lượm cho thật nhiều, và bạn sẽ giàu to. Chỉ có tí ti khó khăn. Đó là làm sao mà lấy được? Các nhà khoa học hy vọng sẽ chế ra một cỗ máy tựa như chiếc máy hút bụi khổng lồ gắn trên tàu thủy để làm công việc đó.

Ngọc trai, ngọc trai, toàn ngọc trai

Nếu bạn muốn làm đẹp cho mình, hãy đeo một chuỗi ngọc trai. Ngọc trai là một trong những sản vật quý giá nhất của biển khơi. Đầu tiên bạn phải tìm một con trai ngọc. Tại sao ư? Là vì trai ngọc đôi khi bị một con ký sinh trùng chui vào bên trong làm chúng ngứa ngáy khó chịu. Nếu bạn đã từng bị một cái dằm cắm vào lưng thì sẽ biết. Lúc đó bạn sẽ làm gì?

a. Chà lưng vào con cầu gai?

b. Lấy xà cừ bọc kín nó lại?

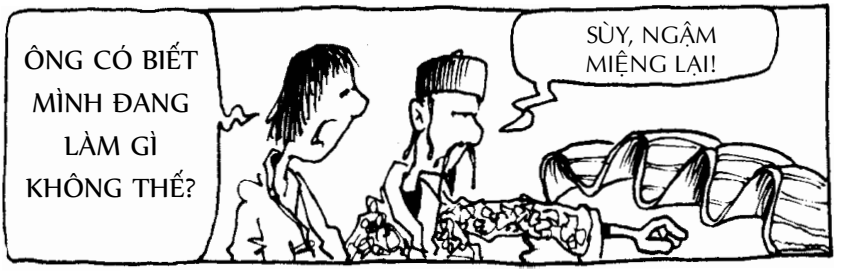
c. Mặc kệ nó?

Câu trả lời là **b.**. Trai ngọc cố bọc kín vật ký sinh bằng lớp xà cừ bóng loáng, giống hệt thứ xà cừ trên vỏ của nó. Và quả thật là nhờ đó con trai thấy dễ chịu hẳn. Và còn hơn thế nữa. Có thể phải mất nhiều năm, nhưng cuối cùng, từng chút từng chút một, chỗ đó biến thành một viên ngọc trai tròn xoe lấp lánh.

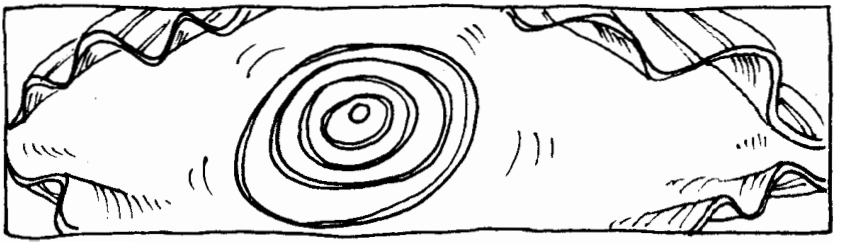
Ngọc trai thường có màu trắng ngà, nhưng cũng có ngọc trai hồng, ngọc trai tía, ngọc trai xanh và thậm chí cả ngọc trai đen. Và chúng cũng có đủ kích cỡ. Viên ngọc trai lớn nhất từ trước tới nay do một

con trai khổng lồ tạo ra. Nó to bằng trái... dưa hấu, nhưng lại có hình bộ não! Và câu chuyện về viên ngọc trai này cũng lạ lùng không kém.

Truyền thuyết nói rằng viên ngọc bắt đầu cuộc đời của nó khoảng 2.500 năm trước, khi triết gia vĩ đại Trung Quốc tên là Lão Tử đặt lá bùa vào một con trai. Ai mà biết ông làm thế để làm gì?

Bên trong con trai, viên ngọc bắt đầu hình thành.

Một lúc nào đó trong thế kỷ XVI, con trai và viên ngọc bị bão cuốn mất tiêu... mãi 400 năm sau một thợ lặn mới lại tìm thấy nó.

Viên ngọc được đem tặng một lãnh tụ Hồi giáo. Ông này bán nó cho một nhà khảo cổ học Mỹ. Thế rồi mới đây nó lại bị đem bán, với cái giá trên trời... 20 triệu bảng Anh!

Những ai tận mắt nhìn thấy viên ngọc đều nói họ thấy phảng phất khuôn mặt Phật tổ, Khổng tử (một triết gia Trung Quốc khác, cùng thời với Lão tử) và chính Lão tử.

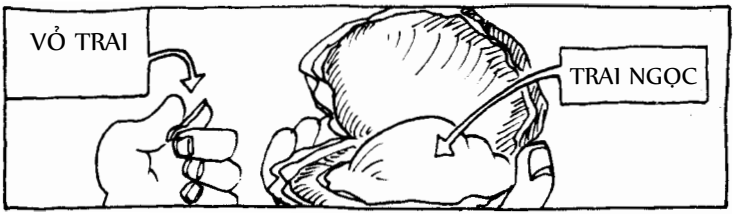
Ngày này, buôn bán ngọc là ngành kinh doanh thu bộn tiền. Ngọc càng to, càng tròn, càng sáng... và càng có màu hồng (màu đắt tiền nhất) càng có giá. Và ngọc tự nhiên thì đắt kinh khủng, vì kiếm được nó đâu có dễ. Thợ mò ngọc phải mạo hiểm tính mạng của mình mỗi lần lặn xuống nước. Trang bị thì sơ sài – một cái kẹp mũi, túi đựng trai và một sợi thừng để đưa họ xuống đáy biển. Chẳng bình khí bình khiếc gì hết. Cứ không nhịn thở được nữa thì họ trồi lên. Nguy hiểm quá! Khoảnh khắc khi họ nậy vỏ con trai và lấy viên ngọc ở trong chắc hẳn phải vui sướng lắm. Nhưng có đáng để đem cuộc sống ra đánh cược? Còn khuya. Viên ngọc đáng cả đống tiền thật, nhưng thợ mò ngọc chỉ được trả công rất bèo.

Khi nhu cầu ngọc trai tăng lên, con trai một ông bán mì người Nhật đã nảy ra ý tưởng thiên tài. Không còn ai phải liều mạng sống nữa. Anh ta nghĩ ra việc cấy ngọc. Không, hoàn toàn không giống như nông dân cấy lúa đâu. Đây là ngọc cơ mà. Nó như thế này:

1 Thợ cấy ngọc mở con trai ra...

2 ... và cấy một mảnh vỏ trai vào trong.

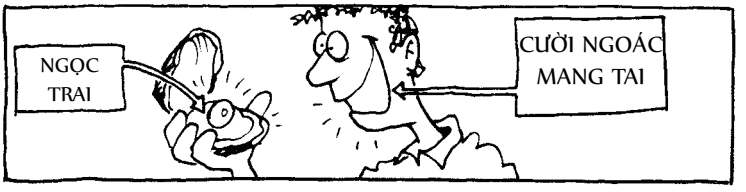
3 Sau đó anh ta đóng miệng con trai lại, thả nó xuống biển và chờ.

4 Con trai tiết ra xà cừ bọc lấy vật lạ, sau đó...

5 ... ba năm sau, con trai được mở ra và HẤP! bên trong là một viên ngọc tuyệt vời.

Vài chuyện ù tai về trai và ngọc trai

1 Bạn có biết phân biệt ngọc trai thật và ngọc giả? Thử làm như sau. Chà nhẹ viên ngọc vào hàm răng. Nếu nó ram ráp thì đó là

ngọc trai tự nhiên hoặc ngọc trai cấy. Còn nếu nó cứ trơn tuồn tuồn thì thôi rồi, đó là đồ dởm.

2 Bột ngọc trai từng được sử dụng làm tình dược (và cũng để chữa bệnh điên). Một số người còn cho rằng ăn trai ngọc sẽ:

a. Cải thiện chiều cao?

b. Thông minh hơn?

c. Lăn ra ốm?

Trả lời: b. Hãy nói cho thầy giáo của bạn biết điều này!

3 Dân mò ngọc trai ở Thái Bình dương có một cách rất ly kỳ để "vỗ về" mấy con cá mập. Để khỏi bị cá mập khừ khi đang lấy ngọc, họ "hôn" một cái vào mõm nó. Thế ra trong lúc con cá đang ngẩn ngẩn ngơ ngơ hồn vía lên mây, họ có thừa thì giờ bắt trai. Cách làm này tỏ ra rất hữu hiệu với cá mập nhám, nhưng với cá mập hổ thì chớ có dại, nó mà "hôn" lại cho một phát thì tiêu đời!

4 Trai ngọc đôi khi cũng "leo cây". Xin thề. Bởi vì những con trai con thích bám lấy một thứ gì đó, và các cành cây la đà mặt nước rất thích hợp với chúng. Vài ba tháng sau, cành cây được kéo lên và những con trai bị gỡ ra cho vào thùng thả xuống biển trở lại. Tất nhiên bạn vẫn phải chờ khá lâu trước khi có thể thu hoạch ngọc.

5 Nước bẩn có thể làm những con trai già yếu chết ngắc. Tại Nhật, trai nuôi được tắm rửa thường xuyên, luôn sạch như lau như li.

6 Không phải cứ là trai ngọc thì sẽ có ngọc. Chính vì vậy ngọc trai mới hấp dẫn người ta đến thế...

Hiểm họa trên đại dương

Ít ra thì những người nuôi trai lấy ngọc cũng sống cuộc đời lương thiện, không như đám hải tặc hãi hùng. Trong suy nghĩ của chúng, sự giàu có của biển nằm trong những khoang tàu buôn. Vậy nên muốn "khai thác", chúng chỉ việc nhảy lên đó, chém giết và tước đoạt bằng hết. Chúng vừa điên cuồng, vừa xấu xa vừa cực kỳ đáng sợ. Chúng không quan tâm đến điều gì khác ngoài vàng, vàng và VÀNG!

Thử thầy chút chơi

Cô giáo địa lý của bạn có phải là một cướp biển "mắc cạn"? Hãy kiểm tra bằng câu hỏi sau:

Trả lời: Vì chúng ngĩ khuyên tai vàng làm chúng tỉnh mất hơn! Vậy chữ cô giáo đeo khuyên tai vàng vì cái gì?

Bonny và Read đáng sợ hay chuyện về "nữ thực hơn nam"!

Trông số những tên cướp biển khét tiếng nhất từ trước tới nay, người ta luôn phải nhắc tới hai "nữ quái" hung tợn – Anne Bonny và Mary Read. Nếu nói riêng thì Bonny và Read cũng tàn bạo không kém gì những tên cướp biển khác, nhưng tai họa ở chỗ hai mụ lại kết hợp với nhau. Và khi đó chúng đúng là tử thần mặc váy. Sau đây là câu chuyện rợn tóc gáy về cuộc đời và kết cục của hai "hoa khôi hải tặc" này...

Vào thời đó, phụ nữ bị cấm héo lánh tới các tàu cướp biển. Nếu vi phạm là tàn đời ngay, kể cả những kẻ giúp họ lên tàu. Cách duy nhất để các cô các bà có máu hải hồ thỏa mãn ước nguyện là phải giả trai. Và hai cô nương của chúng ta đã làm y như vậy.

Mary Read ra đời năm 1690 tại Plymouth, nước Anh. Ngay từ bé cô nàng đã ăn mặc như con trai. Tại sao vậy? Số là bà nội của Mary có để dành một số tiền cho ông cháu đích tôn tương lai, và mẹ cô nàng muốn có số tiền đó. Vậy là bà ta bắt Mary phải giả làm con trai để lừa bà nội!

Tới năm 14, Mary thấy hết chịu nổi. Cô bỏ nhà đi bụi. Vẫn giả làm con trai, cô đăng lính trong đạo quân xứ Flander nước Bỉ và cũng ra trận vung gươm bắn súng như ai. Rồi cô yêu một anh lính trẻ kẻng trai (anh ta biết cô là con gái). Hai người sẽ sống cuộc đời yên bình hạnh phúc? Không, thật vô phúc. Anh lính ngã bệnh chầu giời, bỏ lại nàng Mary với trái tim tan nát. Buồn đời, Mary quyết định bỏ đi thật xa. Cô lên một con tàu buôn, định tới Caribê thanh bình.

Trong khi đó... cuộc đời của Anne Bonny trái ngược hoàn toàn. Cha cô ta là một luật sư Ái Nhĩ Lan giàu sụ, nhưng cuộc sống yên ả bình lặng của cô gái con nhà có giáo dục không hợp với Anne. Năm 16 tuổi, cô muốn làm một chuyến phiêu lưu mạo hiểm. Vậy là cô ta trốn nhà, lấy một tay thủy thủ tuy đẹp trai nhưng còm nhỏm còm nhom, rồi cả hai "quá giang" trên một tàu cướp biển cũng đang nhằm Caribê hướng tới. Vừa mới lên tàu là Anne nhà ta đã say như điếu đổ gã thuyền trưởng táo tợn "Calico" Jack Rackham.

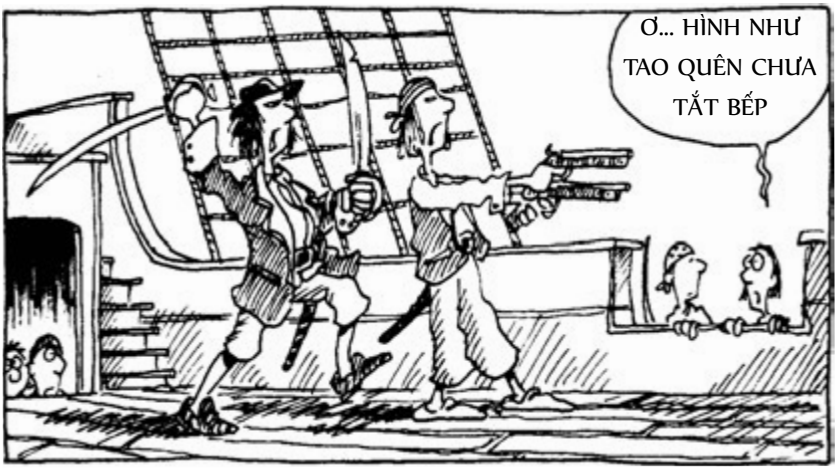
Gã có cái biệt hiệu "Calico" bởi ngoài thú vui cướp bóc, thứ mà hắn say mê nhất là những chiếc quần bằng vải trúc-bâu sọc xanh sọc đỏ vắn vện. Gã rất độc ác, ngang ngược (râu ria xếch ngược) và... hấp dẫn kinh khủng! Anne lập tức trút bỏ bộ đồ thủy thủ, khoác lên người bộ quần áo cướp biển và gia nhập vào đám thuộc hạ của Calico Jack. (Calico biết tỏng cô nàng là gái nhưng cứ lờ đi).

Ngày nọ, một con tàu buôn từ từ tiến lại. "Cướp!" Calico Jack rống lên. Hắn là kẻ kiệm lời.

Đám cướp biển chiếm con tàu và buộc anh chàng thủy thủ Hà Lan Mark Reid phải nhập hội. Về phần Anne, chẳng mấy chốc cô nàng

hết chịu nổi Calico Jack (và những cái quần trúc bâu của gã). Cô ta quay sang anh chàng Mark bí ẩn – người vì lý do lạ lùng nào đó không thèm để mắt đến cô nàng.

Thế rồi sự thật cũng sáng tỏ – Mark chính là Mary, còn Anne cũng chẳng phải là một trang nam nhi. Để giữ kín thân phận của mình, hai nương buộc phải liên kết với nhau và trở thành cặp song sát lừng danh khắp các đại dương và vùng biển Nam Trung Hoa. Hai ả là những kẻ tàn bạo nhất trong đám thủ hạ của Calico Jack, và cũng tục tằn cục súc nhất. Thực sự cả hai đã khiến đám cướp biển kia phải xấu hổ. Năm 1720, tàu của Calico Jack bị bắt, và chỉ có hai ả chống trả tới cùng. Những tên còn lại say ngất ngư (kể cả Calico mạt vận) trốn tít dưới hầm tàu.

Tuy nhiên lần này vận may của hai ả đã hết. Hai ả bị bắt, bị xét xử vì tội cướp biển và kết án tử. Calico Jack và thủ hạ bị treo cổ. Trước lúc Calico bị đưa lên bục xử giảo, Anne đã đến thăm hắn trong phòng giam.

"Nếu anh chiến đấu như một đấng mày râu, anh đã không chết nhục nhã như một con chó thế này!" Ả hét lên.

Anne và Mary được hoãn thi hành án vì cả hai đang có bầu.

"Thưa tòa, xin tòa xét cho. Quả thật chúng tôi bụng làm dạ chịu." Cả hai biện hộ cho việc làm của mình.

Và họ đã thoát tội đầy may mắn. Nhưng Mary sau đó chết trong tù. Anne sống nhăn, nhưng lặn mất tăm mất tích. Rồi có lẽ chẳng mấy chốc cô ả lại "yêu" môït lần nữa.

Luật cướp biển

Là phụ nữ, Anne và Mary đã vi phạm một trong những điều quan trọng nhất của luật cướp biển. Và đám cướp biển còn phải chịu vô số điều luật khác. Chúng phải thề trước Kinh Thánh (hoặc một chiếc rìu) trước mỗi chuyến đi. Bạn có tuân thủ những luật lệ này không?

1 Bạn sẽ có tiếng nói bình đẳng trong mọi việc, và được chia khẩu phần thức ăn và rượu mạnh như mọi thành viên khác (trừ trường hợp khẩn cấp).

2 Bạn sẽ được chia phần chiến lợi phẩm như mọi người. Nhưng nếu bạn ăn trộm của tàu, bạn sẽ bị bỏ lên hoang đảo (bỏ lại chơ vơ một mình ở nơi xa lạ). Nếu bạn thó của đồng đội, bạn sẽ bị cắt tai cắt mũi rồi ném xuống biển.

3 Tuyệt đối cấm cờ bạc ăn tiền.

4 Đèn đóm phải tắt vào lúc tám giờ tối. Nếu bạn muốn tiếp tục cuộc nhậu, xin cứ việc uống trong bóng tối.

5 Bạn phải giữ gìn gươm, dao găm và súng lục ở tình trạng hoàn hảo, sẵn sàng sử dụng.

6 Tuyệt đối cấm phụ nữ lên tàu, dù với lý do gì đi nữa. Hình phạt là cái chết.

7 Bỏ chạy khi lâm trận sẽ bị giết hoặc bỏ lại đảo hoang.

8 Tuyệt đối cấm gây gổ đánh nhau trên tàu. Bất kỳ sự gây gổ nào sẽ được giải quyết trên bờ, bằng gươm hoặc súng, theo những quy tắc sau...

a. Đứng quay lưng lại với nhau.

b. Khi trọng tài ra lệnh, quay lại và bắn.

c. Nếu cả hai cùng bắn trượt, làm lại từ đầu với gươm (hoặc dao găm).

d. Kẻ làm đối thủ đổ máu sẽ thắng.

9 Bạn không được phép rời bỏ hàng ngũ trừ phi đã được chia 1.000 bảng. (Ghi chú: bạn có thể tăng thu nhập nếu bị thương khi lâm trận. Người nào mất chân trong chiến đấu được 800 đồng ăn tám (đồng tiền bạc Tây Ban Nha cổ). Mất một mắt chỉ được 100 đồng.

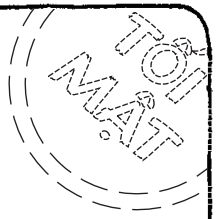
10 Chiến lợi phẩm chia theo trách nhiệm. Thuyền trưởng và lái tàu được gấp đôi. Phụ trách súng và buồm được gấp rưỡi; các trưởng toán được thêm một phần tư, còn lại như nhau.

Cướp biển thời nay

Có lẽ bạn nghĩ, chà, công việc ngon xơi này chỉ còn trong sử sách. Đáng buồn là bạn nhầm to... Hãy bám theo những vụ hải tặc trong mươi năm trở lại đây. Thực tế, mỗi năm có khoảng 150 vụ tấn công được báo cáo, nhất là tại những vùng biển đáng sợ quanh châu Á, châu Phi và Nam Mỹ. Nhưng số vụ thực tế có lẽ phải gấp đôi, và ngày càng gia tăng. Cướp biển thời nay nhắm vào tiền, đồ quý và hàng hóa dễ bán. Và chúng bất kể thủ đoạn. Vấn đề nghiêm trọng đến độ Cục Hàng hải Quốc tế (International Maritime Bureau - IMB) phải lập một trung tâm ở Malaysia để ngăn chặn cướp biển và những hành động của chúng. Trung tâm lấy thông tin từ những cựu cướp biển rồi chuyển cho các công ty hàng hải để cảnh báo. Đó là công việc cực kỳ mạo hiểm, và mọi thông tin phải giữ tối mật

CÁC VỤ HẢI TẶC - HỒ SƠ TUYỆT MẬT

THỜI ĐIỂM: Tháng 12 năm 1992

ĐỊA ĐIỂM: Biển Java, ngoài khơi Indonesia (Thái Bình dương)

TÀU: Baltimar Zephir

CHI TIẾT VỤ TẤN CÔNG: Đám cướp biển có vũ trang đột nhập vào ban đêm, chiếm tàu trong khi thủy thủ đoàn hốt hoảng chạy trốn. Tín hiệu cấp cứu của viên thuyền trưởng người Anh bị các tàu khác lờ đi, với lý lẽ rằng tới giải cứu thật quá nguy hiểm.

Đám cướp biển đã bắn chết thuyền trưởng và thuyền trưởng phó thứ nhất, lột sạch thủy thủ đoàn rồi tẩu thoát bằng xuồng cao tốc.

Chúng vẫn chưa bị bắt.

THỜI ĐIỂM: Tháng Giêng năm 1993

ĐỊA ĐIỂM: Biển Nam Trung Hoa (Thái Bình dương)

TÀU: East Wood

CHI TIẾT VỤ TẤN CÔNG: Con tàu, trong hành trình từ Hồng Kông sang Đài Loan bị 30 tên cướp trang bị mã tấu chiếm giữ. Thuyền trưởng bị buộc phải hướng tàu tới Hawaii. 500 hành khách Trung Quốc được hứa hẹn đổi đời ở đất Mỹ đã móc túi chi cho lũ cướp 10.000 bảng mỗi người để làm giấy tờ. Kế hoạch của chúng đã thất bại sau khi viên sĩ quan liên lạc báo động cho đội bảo vệ bờ biển Mỹ.

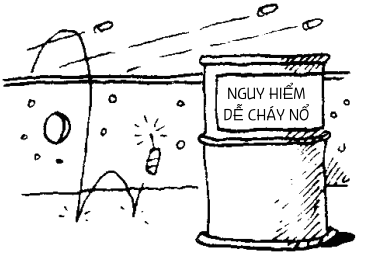

THỜI ĐIỂM: Tháng 8 năm 1992

ĐỊA ĐIỂM: Eo biển Luzon, phía bắc Philippines (Thái Bình dương)

TÀU: World Bridge

CHI TIẾT VỤ TẤN CÔNG: Băng cướp gồm 15 tên, tự nhận là Hải quân Trung Quốc, dùng súng máy vãi đạn lên tàu và buộc thuyền trưởng phải dừng tàu lại. Khi bị từ chối, chúng tiếp tục nã đạn và ném hỏa pháo lên tàu. Thật không thể tin được, con tàu vẫn bình yên với 50 lố đạn ở mạn, nó chở theo hàng hóa dễ cháy nổ như khí đốt, dầu và xăng nhẹ!

THỜI ĐIỂM: Tháng 8 năm 1991

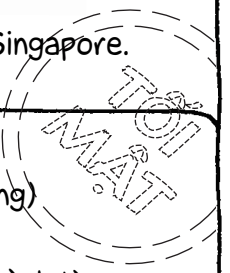
ĐỊA ĐIỂM: Bờ biển Malaysia (Thái Bình dương)

TÀU: Springstar

CHI TIẾT VỤ TẤN CÔNG: 25 tên cướp trang bị súng trường tự động đã chiếm con tàu, bắn chết viên thủy thủ trưởng rồi ném xác anh ta xuống biển. Chúng nhốt thủy thủ đoàn dưới hầm tàu suốt hai ngày trời và biến mất với toàn bộ hàng hóa – lô hàng điện tử trị giá 1,5 triệu bảng Anh

Lô hàng này sau đó được bán chợ đen ở Singapore.

THỜI ĐIỂM: Tháng 9 năm 1995

ĐỊA ĐIỂM: Vịnh Thái Lan (Thái Bình dương)

TÀU: Anna Sierra

CHI TIẾT VỤ TẤN CÔNG: Con tàu khởi hành từ Bangkok chuyên chở số đường trị giá 2,7 triệu bảng Anh sang Manila (Philippine). Vào lúc nửa đêm, 30 tên cướp đeo mặt nạ súng ống lăm lăm trong tay xông lên tàu. Toàn bộ thủy thủ đoàn sợ mất mật bị lùa xuống xuồng cứu hộ không một chút thức ăn nước uống. (Sau đó họ được các ngư dân Việt Nam cứu). Bọn cướp tân trang con tàu, đổi tên thành Artic Sea và chạy sang Trung Quốc bán số đường nói trên. Con tàu bị phát hiện và toàn bộ toán cướp biển bị bắt giữ.

Đúng là một số cướp biển bị bắt giữ. Nhưng không phải tất cả. Cướp biển thời nay phải rất cẩn trọng. Một tên đã làm rơi điện thoại di động trên con tàu chúng vừa "ăn hàng". Cảnh sát chỉ cần gọi vài cú phôn là lần ra hắn và đồng bọn.

Tất nhiên những hành động táo tợn như vậy, từ xưa tới nay đều không thể thành công nếu không có... tàu thuyền. Nào, hãy lên thuyền, các chú sói biển, tiếp tục cuộc hành trình khủng khiếp của bạn.

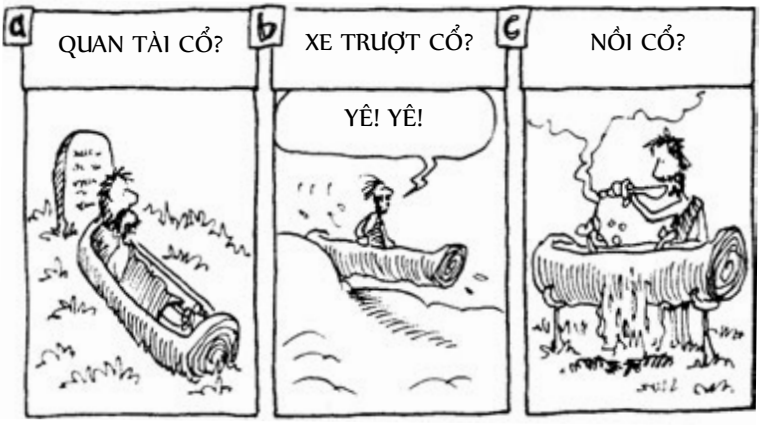

BIỂN KHƠI CHƠI VỚI

Tàu bè. Nơi đâu trên thế gian này ta không cần tới tàu thuyền? Có lẽ là ngồi ở nhà, khô ráo và thoải mái? Hàng ngàn năm nay, loài người đã làm đủ mọi chuyện với tàu thuyền, như đánh cá, khám phá thế giới, thực hiện những chuyến viễn du để buôn bán và thám hiểm, thậm chí là những cuộc cướp phá và chinh phạt bằng tàu thuyền. Không có tàu thuyền, còn lâu Columbus mới tìm ra Tân thế giới. Sẽ không bao giờ ta được xem bộ phim *Titanic* đầy xúc động. Và bạn cũng đành từ biệt món khoai tây chiên ngon lành (khoai tây được người Âu châu du nhập từ Nam Mỹ, bằng tàu thuyền). Khởi đầu, tàu bè chỉ là những chiếc thuyền độc mộc đơn sơ vượt sông suối. Thế rồi chúng ngày càng lớn hơn, tốt hơn và vững chãi hơn cho những chuyến đi tới bến bờ mới. Sau đây chúng ta cùng đến với một số con tàu đã làm nên lịch sử.

Những chiếc thuyền đáng chú ý!

7.000 NĂM TRƯỚC CÔNG NGUYÊN. Chiếc xuồng đầu tiên, được khoét từ một khúc gỗ thông (chả cần máy móc đồng hồ làm gì) ra đời tại Hà Lan. Mấy nhà địa lý lắm điều tuyên bố nó không phải là thuyền. Thế họ nghĩ nó là cái gì?

Trả lời: Cả ba đều có lý. Các nhà địa lý không thể quyết được!

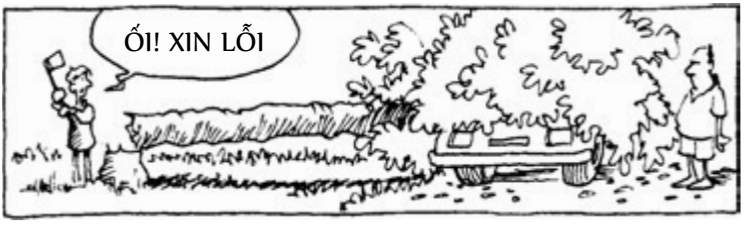
Cách làm thuyền độc mộc

Bạn cần:

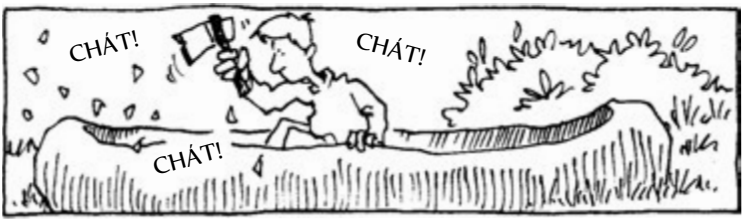
Một thân cây (càng thẳng càng tốt) - Một cái rìu - Mấy tấm ván
Rất nhiều sự nhẫn nại

Cách làm:

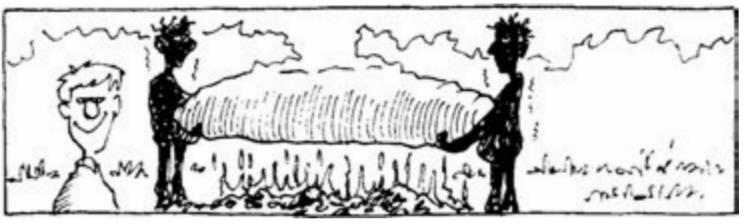
1 Hạ cái cây (nhớ xin phép trước)

2 Dùng rìu khoét thân cây

3 Lật úp xuống và hơ trên lửa. Nhờ thế lòng thuyền sẽ nở ra và bạn có đủ chỗ mà ngồi. (Bạn cần người giúp trong việc này)

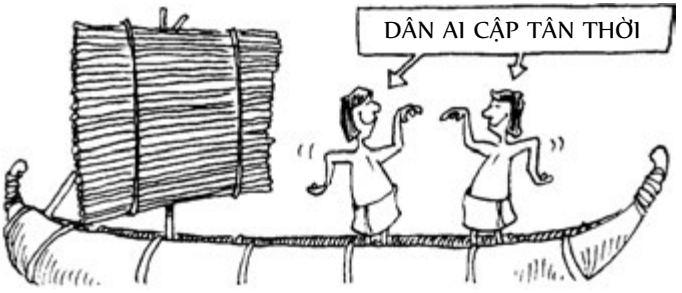
4 Đặt hai tấm ván vào làm chỗ ngồi.

5 Chèo thật lực!

3.000 năm trước công nguyên Người Ai Cập cổ đại phát minh ra buồm. Nó được làm từ những cây sậy và có hình vuông (cái buồm ấy, chứ không phải là người Ai Cập cổ đại đâu)

2.300 năm trước công nguyên Người Ai Cập cổ đại cũng là những người đầu tiên lập ra lực lượng hải quân. Và Hải quân Ai Cập đã tiến hành hai cuộc viễn chinh chinh phục các vùng đất mới, tiện thể buôn bán chút hàng xa xỉ như gỗ cây tuyết tùng.

Năm 333 trước công nguyên Alexander Đại đế thám hiểm đáy biển Aegean trong một hòm kính. Đấy là người ta nói thế.

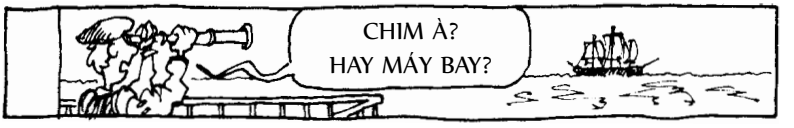
Năm 800 sau công nguyên Người Viking đóng những chiến thuyền "longship" thuôn dài chạy cực nhanh để tiến hành các cuôïc đôït kích bất ngờ, và cực nhẹ để có thể đi trên sông. Nhờ thế dân Viking hiếu chiến đã gieo rắc kinh hoàng khắp nơi. Để dọa nạt đối phương, các chiến thuyền cũng mang những cái tên rất khủng như *Rắn thần* hay *Làn gió tai ương* và mũi thuyền chạm đầu rồng trông ghê hồn.

Năm 900 Người Trung Quốc phát minh ra thuyền nhiều buồm thay vì chỉ có một để thuyền có thể đi nhanh hơn. Họ cũng sáng chế ra bánh lái để lái tàu.

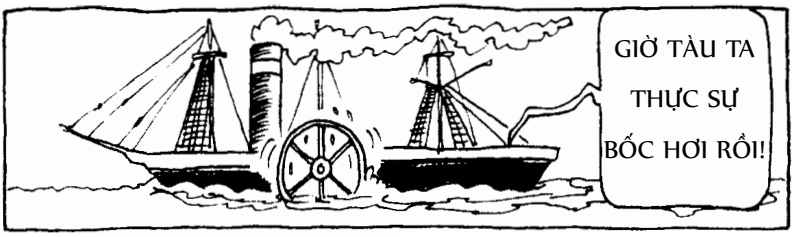

Năm 1400 Thuyền có ba cột buồm ra đời ở châu Âu. Với nhiều buồm hơn, tàu đi nhanh và xa hơn.

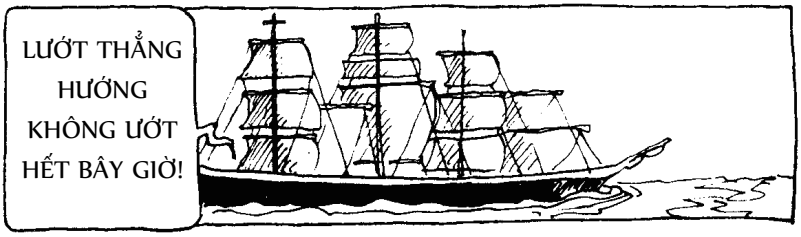

Năm 1620 Một người Hà Lan tên là Cornelius van Drebbel đã đóng chiếc tàu ngầm đầu tiên. Về cơ bản, nó là một cái thùng gỗ bọc da. Ông đã cho nó lặn dưới sông Thames ở London.

Năm 1783 Nhà quý tộc Pháp, Marquis Jouffroy d'Abbans, đã chế tạo ra con tàu chạy hơi nước. Suốt 100 năm sau đó, tàu chạy hơi nước đã thống trị sóng nước.

Thập niên 1820 Tàu lướt (clipper) được đóng tại Mỹ để chở trà và len. Chúng được gọi như vậy vì đã rút ngắn (clip) rất nhiều thời gian đi lại.

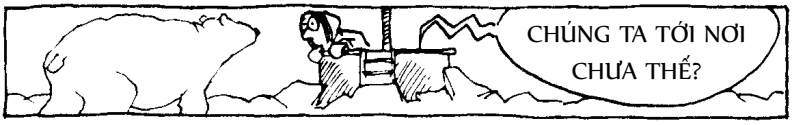

Năm 1885 Chiếc tàu chở dầu đầu tiên được hạ thủy. Ngày nay, những tàu chở dầu siêu lớn (Ultra Large Crude Carrier - ULCC) chính là những con tàu lớn nhất lênh đênh trên biển. Một ULCC có thể chở nửa triệu tấn dầu.

Thật khó tin

Tháng Hai năm 1996, một tàu chở dầu loại nhỏ (theo tiêu chuẩn tàu dầu) mang tên Nữ hoàng Biển cả (Sea Empress) mắc cạn ngoài khơi bờ biển Xứ Wales, làm rò rỉ 72.500 tấn dầu độc hại. 1.300km^2 mặt biển và 200km bờ biển bị phủ kín bởi những váng dầu đen xì xì. Hàng ngàn con chim biển, cá và hải cẩu đã chết vì dầu. Dọn sạch chỗ dầu tràn đó phải mất nhiều năm trời.

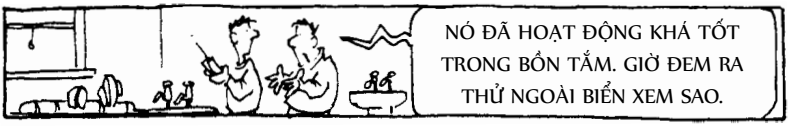
Năm 1935 Nước Mỹ hạ thủy chiếc tàu ngầm hạt nhân đầu tiên trên thế giới, chiếc USS *Nautilus*. Trong hai năm đầu tiên, tàu đi suốt 99.800km không nghỉ và cũng không cần tiếp nhiên liệu. Năm 1958, nó trở thành con tàu đầu tiên đến được Cực Bắc (bằng cách đi ngầm dưới lớp băng)

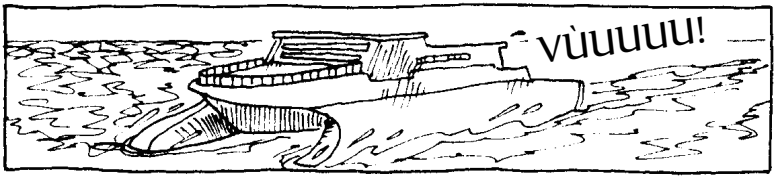
Năm 1955 Nhà sáng chế người Anh, Christopher Cockerell phát minh ra tàu chạy đệm không khí. Ông tình cờ nảy ra ý tưởng này chỉ trong một ngày, khi đang nghịch vớ nghịch vẩn với lon cà phê, mấy hộp thức ăn cho mèo, một phần của chiếc máy hút bụi và vài cái cân. Thật đấy!

Thập niên 1960 Chiếc ROVs (unmanned Remote-Operated Verhicle - thiết bị không người lái điều khiển từ xa) đầu tiên được hạ thủy. Chúng được sử dụng để khám phá ra những vùng sâu nhất dưới đáy biển.

Năm 1990 Mèo Biển (SeaCat), chiếc tàu đôi (loại tàu hai thân) lớn nhất thế giới được hạ thủy tại Anh. Nó chạy nhanh gấp đôi các phà biển bình thường.

Với đủ loại tàu thuyền ngược xuôi trên biển như vậy, các vụ va chạm là không tránh khỏi. Trên thực tế, Vũng Dover trong Eo biển Anh (English Channel) đông nghịt tàu thuyền. Tàu bè phải đi theo đúng làn, giống như xe cộ trên đường vậy. Nhưng dù có được thiết kế an toàn đến mấy, người lái tàu có thận trọng đến mấy thì tai nạn vẫn cứ xảy ra. Câu chuyện sau chắc bạn đã nghe mãi rồi...

Chìm xuồng – câu chuyện kinh hoàng về tàu Titanic

Quay ngược thời gian một chút...

Buổi tối ngày 14 tháng Tư năm 1912, trên con tàu *Titanic*, con tàu khách lớn nhất, sang trọng nhất từng được đóng bấy giờ, mọi chuyện vẫn bình yên. Nó đang thực hiện chuyến hành trình đầu tiên kéo dài bốn ngày của mình, từ Southampton đi New York, băng qua Bắc Đại Tây dương, cùng với 2.201 hành khách và thủy thủ đoàn. Một hành khách băn khoăn lo ngại...

Làm sao không tin anh ta cho được. Tàu *Titanic* được đóng bằng những tấm thép tốt nhất, bất kể chi phí. Tàu dài 260m, với chín boong tàu và chiều cao của nó còn cao hơn tòa nhà mười tầng. *Titanic* có bốn ống khói, cái nào cái nấy to đùng đùng, có thể đút lọt cả một đoàn tàu hỏa; ba cái neo khổng lồ, mỗi cái nặng bằng tám chiếc xe hơi. Chưa từng có một con tàu nào tuyệt như vậy.

Giữa trưa ngày Thứ tư, mùng 10 tháng Tư năm 1912, *Titanic* oai vệ rời cảng Southampton. Dàn kèn đồng lên tiếng, hòa cùng đám

đông trên bến cảng tạm biệt con tàu. Hành khách, trong đó có một số người giàu nhất thế giới, lặng đi vì vui sướng – trên tàu có bể bơi, sân tennis, vườn cây, phòng tắm hơi, bàn bi-a và thậm chí cả buồng tối cho những người thích chụp ảnh; gi gỉ gì gi cái gì cũng có. Bốn ngày sung sướng, mọi thứ không thể tốt hơn được nữa.

Thế rồi đột nhiên, vào ngày Chủ nhật, 14 tháng Tư, mọi chuyện bắt đầu tệ đi trông thấy...

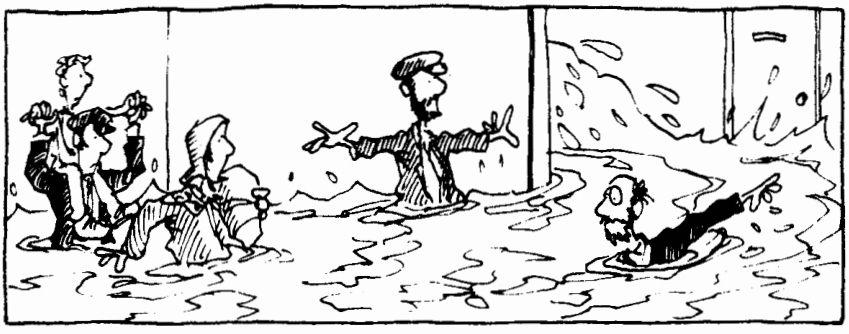
Chủ nhật, 14 tháng 4

Sáng ra, trời âm u hơn và tàu *Titanic* nhận được bảy cảnh báo về băng trôi từ các tàu khác.

11h40' tối. Những người quan sát thông báo môït núi băng trôi đang tiến lại gần. Con tàu vội vàng đánh sang trái để tránh. Nhưng đã quá muộn. Núi băng cào vào mạn phải, làm thân tàu thủng một lỗ lớn. Tại các khoang trên cùng (boong hạng nhất), hành khách chỉ nghe thấy tiếng lạo xạo rất nhỏ và hơi chút rung nhẹ. Nhiều người còn không buồn ra khỏi giường ngủ. Nhưng ở những khoang bên dưới, mọi chuyện khác hẳn...

11h50' tối. Nước tràn vào phần trước con tàu. Dù các máy bơm đã hoạt động hết công suất nhưng nước vẫn tiếp tục dâng lên.

Con tàu từ từ tròng trành.

Thứ Hai, 15 tháng Tư

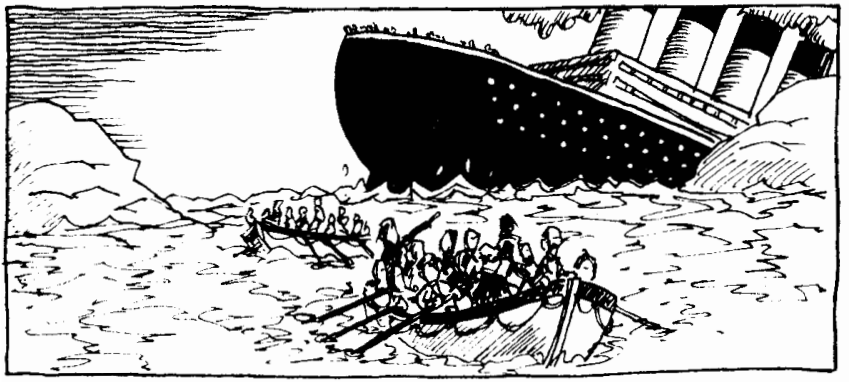
0 giờ. Tai họa giờ đã hiển hiện - thật không tin nổi, con tàu đang chìm. Điện báo viên hối hả phát tín hiệu cấp cứu. Thuyền trưởng ra lệnh chuẩn bị xuồng cứu hộ. Nhưng hóa ra trên tàu chỉ đủ xuồng cứu hộ cho phân nửa số người.

0h25' sáng. Tình trạng ngày càng tồi tệ. Phụ nữ và trẻ em được lệnh lên xuồng cứu hộ trước. Đám đàn ông ở lại trên tàu, tạm biệt những người thân yêu. Một số phụ nữ không chịu rời xa chồng. Hi vọng dâng lên khi có ánh đèn tàu ở phía xa. Nhưng con tàu kia đổi hướng và biến mất. Dường như nó không biết họ đang ở đó.

0h 35'. Hai con tàu khác, *Carpathia* và *Mount Temple*, cách đó khoảng 80km, đã nhận được tín hiệu SOS của *Titanic* liền mở hết tốc lực chạy tới.

0h45'. Chiếc xuồng cứu hộ đầu tiên được thả xuống nước, trên xuồng vẫn còn khá nhiều chỗ trống. Và quả pháo hiệu cấp cứu đầu tiên trong số tám quả được bắn lên.

1h00'-2h00'. Các xuồng cứu hộ lần lượt được thả xuống. Lúc này con tàu đã ngiêng hẳn sang một bên. Hàng trăm người vẫn mắc lại trên tàu. Ban nhạc của *Titanic* chơi các bản nhạc vui hầu giúp họ giữ vững tinh thần.

2h17'. Thuyền trưởng ra lệnh rời tàu.

2h18'. Đèn đóm trên tàu nhấp nháy rồi tắt phụt.

Hai phút sau, tàu *Titanic* chúi đuôi xuống rồi chìm vào lòng nước...

Vào lúc 4 giờ sáng, tàu *Carpathia* cuối cùng cũng đã đến nơi tai nạn và vớt được hơn 700 người trên xuồng cứu hộ. Rất nhiều xác người khác lềnh bềnh trên mặt nước lạnh giá, trong những chiếc áo phao. Tổng cộng, 1.490 người đã thiệt mạng.

Một vài dự đoán về nguyên nhân thảm họa

1 Do đâm phải băng trôi. Vào tháng Tư, tại vùng Bắc Đại Tây dương băng trôi thường gây nguy hiểm cho tàu bè qua lại. Núi băng đâm vào *Titanic* khá nhỏ và sẫm màu, bảy phần tám của núi băng chìm dưới nước. Khi những người quan sát phát hiện ra nó thì đã quá muộn.

2 Mặc dù đã nhận được bảy tin điện cảnh báo băng trôi, *Titanic* vẫn chạy hết tốc độ. Quá nhanh đối với vùng biển nguy hiểm này.

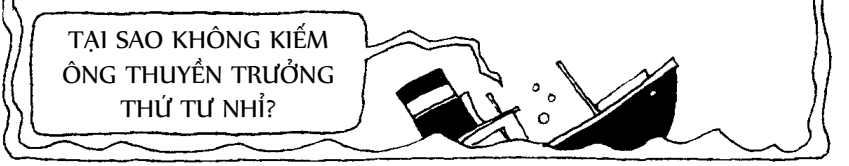
3 Các nhà đóng tàu tuyên bố con tàu không thể chìm. Đáy tàu có hai lớp và 15 khoang kín nước chạy suốt boong dưới của tàu. Theo thiết kế, thậm chí nếu ba hay bốn khoang có ngập nước thì tàu *Titanic* vẫn không việc gì. Nhưng khi tai nạn xảy ra, ban đầu nước tràn vào năm khoang, rồi luồn sang các khoang khác. Hết thuốc cứu.

4 Cú va chạm đã gây ra một vụ nổ mạnh trong hầm chứa than (*Titanic* là tàu hơi nước, chạy bằng than) làm thân tàu thủng một lỗ lớn? Một số chuyên gia nghĩ vậy. Điều lạ là *Titanic* đã rời Southampton với một hầm than bị cháy.

5 Lạ hơn, vài người quy tội cho một xác ướp Ai Cập chở được trên tàu sang Mỹ. Xác ướp này có biệt hiệu "Đắm tàu", và đó là lời nguyền. Nghe đồn, khi thuyền trưởng ra lệnh rời tàu, xác ướp này đã xuất hiện trên boong. Ma quái.

Thật khó tin

Có rất nhiều điều mê tín dị đoan mà một số người tin là có thể làm tàu bè bị đắm. Thí dụ bạn không nên khởi hành vào ngày thứ Sáu. Nó được coi là ngày xui xẻo nhất tuần lễ vì vào ngày đó, Chúa Jêsu bị đóng đinh lên thập giá. Hồi thế kỷ XIX, Hải quân Anh quyết định chấm dứt điều mê tín này. Họ hạ thủy chiến hạm mang tên HMS Thứ Sáu vào đúng ngày thứ Sáu do viên thuyền trưởng mang tên thứ Sáu chỉ huy. Thử đoán xem? Chiến hạm chìm mất tiêu!

Cho dù thảm kịch *Titanic* có nguyên do gì, việc đi lại trên biển không còn như trước nữa. Kể từ đó, an toàn được đặt lên hàng đầu. Theo quy định, phải có đủ xuồng cứu hộ cho hành khách trên tàu. Việc huấn luyện về an toàn và các tình huống khẩn cấp được cải thiện. Và những người quan sát phải được kiểm tra thị lực thường xuyên. Các khoang kín nước được mở rộng đến tận boong chính. Tại vùng biển Bắc Đại Tây dương, Đội Tuần tra Băng trôi Quốc tế được thành lập để cảnh báo tàu bè qua lại. Và không còn ai mạnh miệng về một con tàu không thể chìm nữa. Họ không dám.

Sống đời sóng gió

Nhưng với những người lênh đênh sóng gió cùng tàu thuyền thì sao? Có lẽ bạn nghĩ đời mình thật đen đủi, phải làm một đống bài tập, túi thì lúc nào cũng rỗng không. Nhưng có vì thế mà phải biến ra biển? Thật may bạn không phải là thủy thủ thời xưa. Nếu không có lẽ bạn sẽ phải xơi những thứ này:

Thực đơn khó gặm ngày hôm nay...

Có thể hiểu đại khái là...

MÓN CHÍNH:
BÁNH MÌ KHÔ VÀ THỊT MUỐI HẦM NHỪ
THỊT HỘP HOẶC XÚC XÍCH ĐÓNG HỘP
PHỤC VỤ KÈM:
CÀ CHUA HỘP VÀ MUỘI THAN (TRO THAN RƠI VÀO KHI NẤU. KHÔNG AI BUỒN NHẶT CHÚNG RA)
MÓN TRÁNG MIỆNG:
BÁNH PUDDING NHO KHÔ
HOẶC
BÁNH QUY VỤN (ĐẬY MỌT VÀ CỨT GIÁN CHO THÊM ĐẬM ĐÀ)

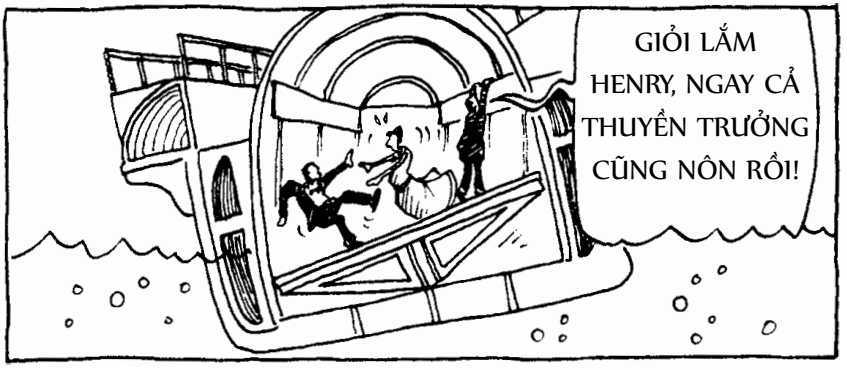
Rượu rum

Không lạ khi đám thủy thủ chờ đợi khẩu phần rượu hàng ngày (rượu rum pha nước lã) đến vậy. Nó giúp họ nuốt trôi được cái món Bốc mả ghê tởm!

Quay như chong chóng

Nếu đồ ăn không làm bạn nôn mửa thì say sóng sẽ làm. Thậm chí cả những tay sói biển già đời cũng say sóng. Trong đó có Đô đốc Horatio Lord Nelson, nhà hàng hải lừng danh nhất nước Anh. Trong chuyến đi biển đầu tiên, ông say sóng từ lúc bước chân lên tàu cho đến lúc cập cảng. Và 30 năm sau, bệnh say sóng của ông vẫn y nguyên (ông còn bị sốt vàng da, sco-bút, sốt rét và suy nhược, nhưng đó là chuyện khác rồi...). Đó là do chuyển động lắc lư tròng trành của con tàu. Nó làm bạn mất thăng bằng và đầu óc quay mòng mòng. Và thế là bạn thấy buồn nôn. Có trị được không? Có phần nào. Người ta đã thử nhiều cách và... vẫn cứ say như thường. Nhìn chằm chằm vào đường bờ biển có thể giúp bạn bớt say. Hoặc có thể đeo băng chống say sóng – cái nút nhựa của nó ép vào huyệt đạo ở cổ tay làm bạn thấy dễ chịu. Theo lý thuyết thì là thế... Không may, hầu hết các mẹo chữa say sóng lại làm bạn ngủ say như chết. Khò, khò!

Một nhà phát mình người Anh, Sir Henry Bessemer đã nghĩ ra một cách trị say sóng tuyệt vời khi đang ngồi trên tàu vượt Eo Anh quốc. Đó là "phòng đu đưa", đặt thăng bằng trên một trục đứng, có nghĩa là nó luôn thăng bằng cho dù con tàu có nhảy chồm chồm trong gió bão. Sir Henry, người bị chứng say sóng hành khổ hành sở hy vọng sẽ dứt điểm được nó. Không may, căn phòng đu đưa như điên khiến ngay cả những người chưa bị say sóng bao giờ cũng xây xẩm mặt mày!

Thật khó tin

Nếu tất cả những thứ đó đổ xuống đầu bạn làm bạn đi đời ngay trên biển, ít nhất bạn sẽ được hưởng một cuộc tiễn đưa chưa từng thấy. Đầu tiên bạn được khâu kín trong một tấm vải buồm. Mũi khâu cuối cùng ở ngay trước mũi, để đảm bảo bạn đã thực sự tiêu! Sau đó bạn sẽ nhận thêm vài cục dằn để chìm tận đáy. Rồi được ném qua mạn tàu! Nếu gặp may, linh hồn bạn sẽ nhập vào một con mòng biển chấp chới bay tới nơi Tiêu phí Tuổi Xuân (Fidder'Green), một dạng Thiên đường của dân đi biển. Ở đó bạn có thể ăn uống thoải mái và cưới bất kỳ cô nàng trong mộng nào.

Đồ ăn kinh tởm và chứng say sóng đã đủ tệ chưa? Còn nhiều thứ tồi tệ hơn có thể đến với một thủy thủ...

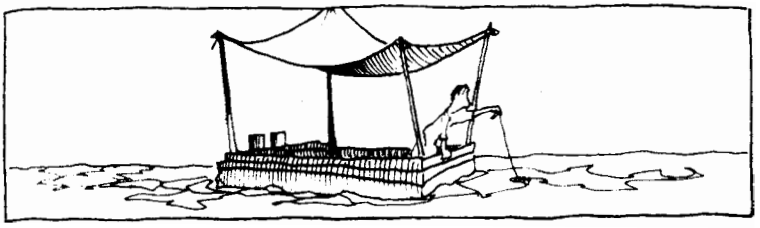
Lênh đênh sóng nước

Hãy tưởng tượng bạn môït thân một mình giữa biển khơi, chỉ có con mòng biển bầu bạn. Bạn sẽ sớm tuyệt vọng và chán nản. Chỉ cần một tuần lễ như thế đủ làm bạn điêu đứng. Nhưng nếu bạn phải chịu cảnh đó suốt mười tuần lễ thì sao? Hoặc 19 tuần? Ai là người biết rõ cảm giác đó hơn anh chàng thủy thủ Poon Lim trẻ tuổi, một trong những người sống sót khó tin nhất. Đây là câu chuyện thực về anh...

Ngày 23 tháng Mười một năm 1942, con tàu SS *Ben Lomond* thuộc Hạm đội Thương thuyền Anh quốc đã trúng ngư lôi của tàu ngầm Đức Quốc xã trong Đại Tây dương, cách Anh quốc 565 dặm về phía Tây. Khi đó đang là cuôïc Đại chiến Thế giới II. Poon Lim, chàng phụ bếp 25 tuổi là người duy nhất sống sót. Ngày hôm đó với anh thật tệ, nhưng còn thua xa những ngày sau này. Trước khi con tàu chìm hẳn, Poon Lim biết mình cần phải hành động, và hành động thật mau lẹ. Anh vớ lấy một chiếc bè cứu sinh cùng ít đồ tiếp tế rồi nhảy khỏi tàu. Số thực phẩm và nước uống đủ cho anh sống được trong

50 ngày. Ngay cả trong những giấc mơ điên rồ nhất, Poon Lim cũng chưa từng tưởng tượng mình phải ở trên bè cứu sinh một hai ngày.

Nhưng 50 ngày sau, anh vẫn lênh đênh trên biển. Khi thức ăn đã hết, Poon Lim phải vận dụng hết tài lẻ của mình để sống. Anh tháo lò xo đèn pin và uốn thành lưỡi câu.

Rồi anh nghiền vụn ít bánh khô làm mồi và bắt đầu câu cá. Không may, cá ngoài biển thì đầy. Suốt ba tháng trời, Poon Lim chỉ ăn độc món cá sống (và con mòng biển lạc đàn), và uống nước mưa.

Vài lần Poon Lim suýt được cứu thoát. Chỉ suýt thôi. Cuối cùng, ngày mùng 5 tháng Tư năm 1943, Poon Lim được một con tàu đánh cá vớt lên ngoài khơi Brazil. Anh đã trôi nổi tổng cộng 173 ngày trời trên chiếc bè, một kỷ lục khó lòng bị phá. Thật ngạc nhiên, sau tất cả những gì anh đã phải chịu đựng, Poon Lim chỉ hơi đau dạ dày chút xíu. Ngoài ra anh chàng hoàn toàn khỏe mạnh và còn được trao Huân chương Đế chế Anh quốc vì sự can đảm phi thường của mình.

Nhưng sau này, khi định gia nhập Hải quân Mỹ, Poon Lim đã bị từ chối. Theo bạn là vì sao?

a. Vì không biết bơi.

b. Vì bị say sóng.

c. Vì có bàn chân bẹt.

Trả lời: Tin hay không thì tùy, câu trả lời là **c.**. Và hiện giờ chuyện đó vẫn gây rắc rối. Nếu muốn vào Hải quân, bạn phải qua kiểm tra y tế để đảm bảo bạn hoàn toàn khỏe mạnh và phù hợp. Bạn có thể bị gạch tên nếu có bàn chân bẹt (và mắc bệnh mủ mảu).

Phải làm gì để gia nhập Hải quân?

Bạn thích cuộc đời sóng gió? Tin vui là Hải quân ngày nay không đến nỗi khắc nghiệt như xưa (mặc dù môït số thủy thủ nói đồ ăn vẫn tệ như trước). Còn tin buồn là để được nhận vào đó, bạn phải trải qua những cuộc kiểm tra gắt gao...

Phần 1: Bạn có đáp ứng các yêu cầu?

Trả lời các câu hỏi sau – tốt nhất là đừng nói dối! Bạn:

a. Trên 18 tuổi? (Nếu mới 12, hãy cố chờ. Còn nếu 17 thì phải có sự đồng ý của bố mẹ.)

b. Đủ sức khỏe? (Sớm biết thôi)

c. Ham học hỏi? (Nếu bạn định gia nhập Hải quân để khỏi phải đến trường thì quên ngay đi. Bạn sẽ bị đá đít ngay trong kỳ huấn luyện khắc nghiệt.)

d. Học lực tốt? (Nếu bạn không rõ, hãy hỏi thầy cô giáo.)

e. Biết bơi? (Đương nhiên rồi!)

f. Biết ủi đồ? (Bạn sẽ phải học rất nhanh. Họ yêu cầu quân phục của bạn lúc nào cũng phải thẳng cứng li.)

g. Dễ hòa đồng? (Bạn sẽ mất nhiều thời gian với một nhóm người – không chỉ vào ban ngày mà còn ban đêm nữa.)

Nếu bạn trả lời có với hầu hết các câu hỏi, xin mời tiếp tục phần sau. Còn nếu không, được thôi, bạn có thể bỏ qua.

Phần 2: Bạn có chút thông minh nào không?

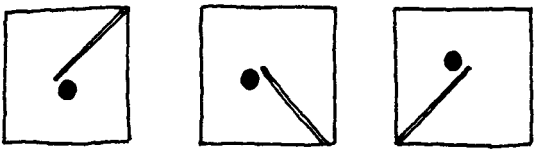
Để xem bạn có năng khiếu đi biển không bằng cách trả lời các câu hỏi để gia nhập Hải quân này xem. Nhưng phải thật nhanh cơ. Bạn chỉ có 15 giây cho câu 1 và 2, và 30 giây cho câu 3. Hãy đợi lệnh, nào bắt đầu!

1 TỪ CÓ TRONG CẢ TRANG LẪN CHƯƠNG LÀ...

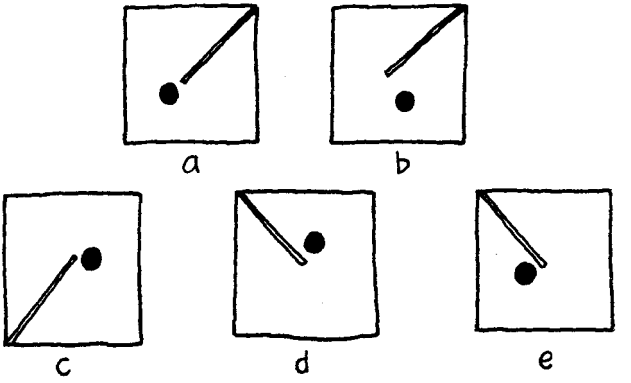
A) DÒNG B) CÂU C) ĐỌC

D) SÁCH E) MỰC

2

TIẾP THEO LÀ HÌNH NÀO?

3 8571-586 BẰNG BAO NHIÊU (KHÔNG ĐƯỢC DÙNG MÁY TÍNH)

A) 7995 B) 8015

C) 7985 D) 8085 E) 7085

Trả lời: 1 d.; 2 d.; 3 c.

Nếu bạn đúng được hai câu trở lên, mời tiếp tục. Nếu chỉ được một câu hoặc ít hơn, hãy bỏ qua.

Phần 3: Bạn có đủ sức khỏe?

Được rồi, bạn không cần phải là trang nam nhi hay Hoa hậu Hoàn vũ, nhưng nếu là người chuyên kiếm cớ chuồn khỏi giờ thể dục thì bạn chọn sai nghề rồi. Tập đội ngũ, rèn luyện thể thao, chạy việt dã và tập chiến thuật chỉ là một vài môn khó nhằn mà bạn sẽ phải thực hiện.

Bạn cũng phải qua được cuôïc kiểm tra sức khỏe. Và có thể sẽ bị loại nếu mắc các bệnh sau:

Nhưng nó còn phụ thuộc vào công việc bạn sẽ làm (xem bên dưới). Ví dụ thị lực tốt là yêu cầu tối thượng của nghề hoa tiêu. Rất có lý.

Và đáp ứng hết? Vậy thì chúc mừng! Bạn được nhận! Bạn sẽ có tám tuần lễ tập luyện. Tuy vậy nó không giống như ở trường học đâu. Thời khóa biểu sẽ bao gồm học buộc thắt nút (hay quấn nút, như dân đi biển vẫn gọi); học đội ngũ (nhìn cứ tưởng đơn giản, còn lâu); giữ quân phục sạch sẽ (không, bạn không được mang theo mẹ).

Sau khi đã trải qua tất cả những chuyện đó, bạn đã sẵn sàng "học nghề" với nghề nghiệp bạn chọn. Bạn có thể chọn lấy một nghề sau:

Thời gian huấn luyện có thể chỉ vài tuần, nhưng cũng có thể là vài năm, và một khi đã trải qua, bạn sẽ sẵn sàng cho công việc! À quên... bạn có biết, làm lính thủy có nghĩa là khi chiến sự nổ ra bạn sẽ ở tâm điểm? Vẫn không sợ...?

Điều gì sẽ xảy ra nếu bạn thích nằm ườn ở nhà, bị say sóng hay đơn giản là yếu bóng vía? Được thôi, bạn sẽ có bầu có bạn. Rất nhiều người trong số chúng ta chẳng ham hố gì cuộc đời sóng gió. Có lẽ bạn thích đọc truyện phiêu lưu ly kỳ hơn? Rồi, bạn sẽ tự tin hơn. Bạn sẽ gặp một vài người trong số các nhà thám hiểm vĩ đại nhất trong lịch sử hàng hải.

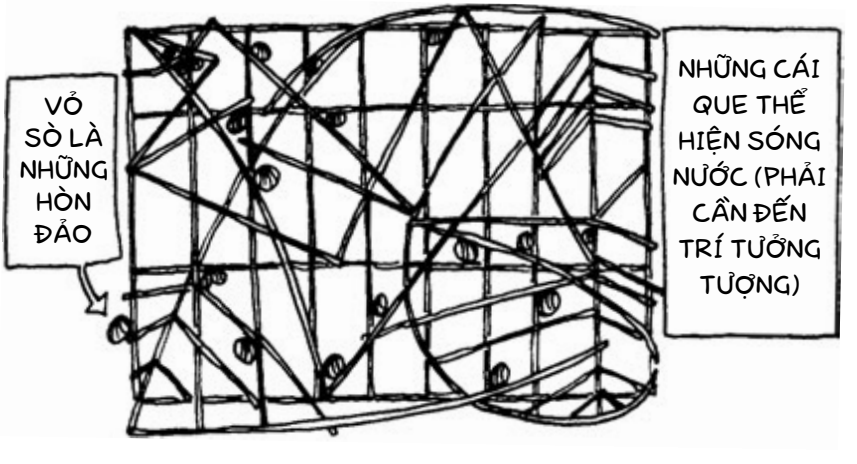

NHỮNG CUỘC THÁM HIỂM HIẾM CÓ

Suốt hàng ngàn năm nay, các nhà thám hiểm dũng cảm đã dong buồm đi khắp các đại dương để tìm kiếm những cuộc phiêu lưu mạo hiểm. Một số làm việc đó có chủ tâm, như tìm kiếm những vùng đất mới hay những thị trường mới. Số khác chẳng biết mình đi đâu, làm gì. Đơn giản là họ thích đi thôi.

Dân Polynesi can trường

Hơn hai ngàn năm trước, người Polynesi can trường đã thám hiểm Thái Bình dương rộng lớn, khi mà còn chưa một ai biết tới nó. Họ chất cây cối, súc vật và người lên những chiếc thuyền độc mộc lớn, và lên đường tìm kiếm những hòn đảo mới để sinh sống. New Zealand, đảo Phục sinh và Hawaii chỉ là vài hòn đảo trong số những đảo mà họ tìm được. Dân hàng hải bẩm sinh, những người Polynesi này. Và cực kỳ tài ba, đúng vậy. Họ không có hải đồ, không la bàn, kính viễn vọng hay bất kỳ một dụng cụ tân kỳ nào khác để xác định phương hướng. Thay vào đó họ đi theo sự chỉ dẫn của Mặt trời, của những vì sao, mây trời và... bó que bí ẩn! Thực tế những bản đồ que này hữu dụng không thể ngờ. Chúng được dùng trong việc dạy cách đi biển để tìm những hòn đảo mới mà không cần nhìn thấy chúng, thậm chí ở cách xa cả trăm cây số.

Người Ai Cập dũng cảm

Khoảng năm 600 trước Công nguyên, vị vua Ai Cập thời đó, Pharaon Necho II đã nảy ra một ý tưởng phi thường. Thay vì đào một con kênh cắt qua sa mạc để nối liền Biển Đỏ với Địa Trung hải – ý tưởng mà mãi đến năm 1859 mới thành hiện thực khi kênh đào Suez được xây dựng, rút ngắn hàng ngàn cây số hành trình – ông quyết dịnh dong thuyền đi quanh Phi châu, từ vùng duyên hải phía đông Ai Cập vòng sang phía bắc.. Một ý tưởng rất hay, nhưng có điều nhà vua hoàn toàn không biết một tí gì về Phi châu! Tất nhiên nhà vua không thể bỏ mặc ngai vàng và thần dân để đi ngao du. Vì thế ngài thuê một số người Phoenici cùng với tàu thuyền của họ. Và họ lên đường. Chẳng mấy chốc những người Phoenici ước sao họ chưa từng biết vị Phrraon điên rồ kia và kế hoạch ngông cuồng của ông ta. Phải mất một năm trời gian khổ họ mới đi hết dải bờ biển phía đông Phi châu, và một năm nữa để lần theo bờ biển phía tây – hành trình vòng vo dài 25.000km. Và khi họ trở về, không một ai tin họ đã thực hiện chuyến đi đó!

Người Hy Lạp lang bạt

Họ không phải là những người duy nhất thấy chán như con gián. Và cũng không một ai tin nhà thám hiểm Hy Lạp vĩ đại Pytheas, khi ông trở về sau chuyến đi tới phía bắc Đại Tây dương. Những điều ông kể lại, như mặt biển đầy các tảng băng chỉ làm mọi người cười phá lên. "Ngốc ơi là ngốc," họ ra cái vẻ. "Làm gì có băng trên biển." (Titanic cũng mắc sai lầm tương tự!). Đó là năm 304 trước công nguyên. Pytheas đáng thương. Và tệ hơn, chẳng ai tin ông đã đi quanh Anh

quốc (là cái chốn nào?), dù ông cố thề sống thề chết "ở đó lạnh kinh khủng"! Vậy là sau đó nhà thám hiểm suốt ngày phải đi thuyết phục người khác về những chuyện ông đã trải qua.

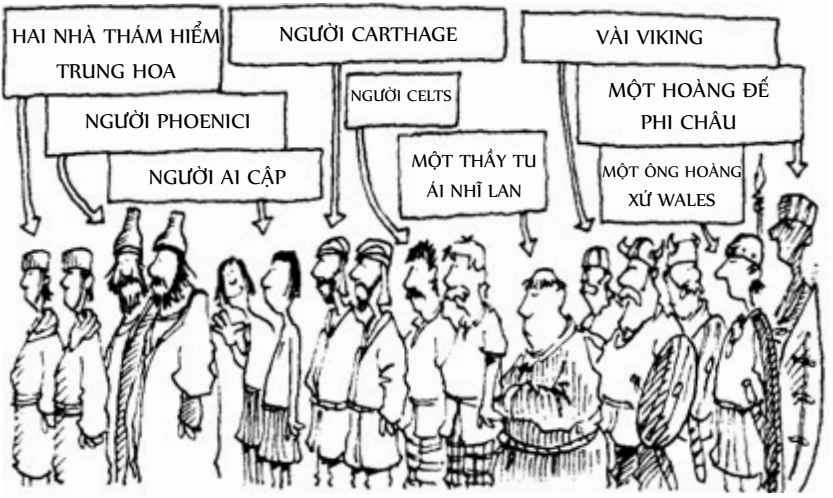

Ai tìm ra châu Mỹ?

Bỏ ngoài tai mọi lời cảnh cáo rằng sẽ rơi khỏi thế giới hay bị quái vật biển ăn sống nuốt tươi, Christopher Columbus vẫn xuất phát từ Tây Ban Nha vào năm 1492 để đi tìm châu Mỹ. Nhưng nào ông có định đi tìm châu Mỹ đâu. Thực ra là Columbus muốn tìm đến châu Á bằng con đường mới và ông tin chắc mình đã tìm được. (Thực tế ông đã tính sai diện tích Trái đất, làm nó nhỏ đi mất một phần tư. Chắc hẳn ông đã bỏ qua việc đáy biển mở rộng. Nhớ không?). Thậm chí Columbus còn bắt những người dưới quyền phải thề sẽ ủng hộ mình và nói rằng châu Mỹ là châu Á. Bằng không ông sẽ cắt lưỡi!

Một số nhà địa lý chán phèo đồng tình với ông. Họ cũng không nghĩ Columbus đã "tìm ra" châu Mỹ. Trên thực tế, họ còn liên kết với nhau để đả phá những ai nghi ngờ Columbus. Những người này là:

May cho Columbus, những người này không đưa ra được bằng chứng đáng tin nào cho các tuyên bố của họ. Vậy là có vẻ bạn đành phải tin Columbus thôi. Và hẳn ông sẽ rất hài lòng khi lục địa ông tìm ra được đặt theo tên người bạn Italy thân thiết, Amerigo Vespucci, nhà hàng hải, thủy thủ và nguyên là ông bán dưa muối.

Năm 1519, một nhà thám hiểm tài ba khác, Ferdinand Magellan, đã ao ước đi vòng quanh thế giới. Từ trước tới giờ chưa một ai làm được! Ông sẽ thành công? Cứ đọc đi thì biết....

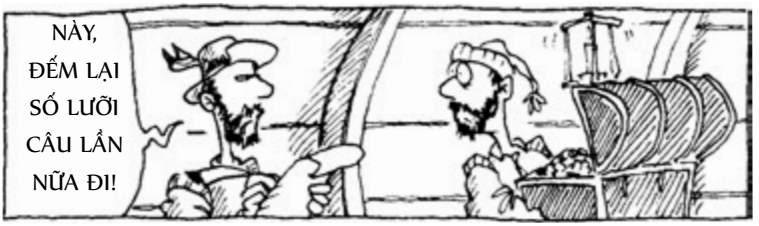
Cuộc phiêu lưu kỳ thú của Ferdinand Magellan (khoảng 1480-1521)

Thử thách trên biển khơi

1. Tây Ban Nha, tháng Tám năm 1519. Cùng năm con tàu tốt và đám thủy thủ hỗn tạp 280 người, Magellan lên đường trong chuyến viễn du để đời.

2. Đại Tây dương, từ tháng Tám đến tháng Mười hai năm 1519. Hạm đội trực chỉ hướng tây. Ngoài lương thực thực phẩm và vật dụng, họ còn đem theo hàng ngàn gương lược, chuông nhỏ và lưỡi câu để đổi lấy đồ ăn và sự an toàn.

3. Rio de Janeiro, tháng Mười hai năm 1519. Họ dừng lại Rio hai tuần lễ, nơi cả đoàn được dân bản xứ tiếp đãi như những ông hoàng. Vì thế, chẳng một ai muốn đi tiếp.

4. Tháng Hai năm 1520. Hết tuần này sang tuần khác lênh đênh vô định, giờ họ phải lựa chọn - quay lại Rio nghỉ ngơi? Hoặc dông thẳng về phía nam, tới Đại dương phía Nam rồi hướng sang phía Tây? Magellan biểu quyết tiếp tục. Một lựa chọn không được nhiều người tán đồng.

5. Dọc bờ biển Nam Mỹ, tháng Ba năm 1520. Sau nhiều tháng trời chịu bão tố và giá lạnh, mọi chuyện càng thêm tồi tệ. Ba con tàu nổi loạn. Hai tên chỉ huy bị chặt đầu, tên thứ ba bị bỏ lại hoang đảo. Đó sẽ là bài học.

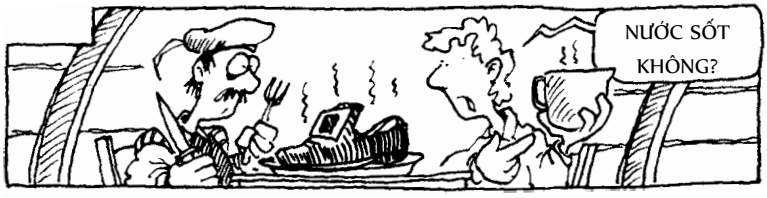
6. Xa hơn trên bờ biển Nam Mỹ, tháng Mười năm 1520. Một tàu lạc đường và một chiếc khác bỏ trốn, đem theo một phần ba đồ dự trữ...

7. Cực nam Nam Mỹ, tháng Mười năm 1520. Magelland tìm ra một eo biển nối Đại Tây dương với Thái Bình dương ác hiểm... ông gọi nó là Vịnh Magellan! Phải mất 38 ngày mới vượt qua eo biển.

8. Thái Bình dương, tháng Mười năm 1520 đến tháng Ba năm 1521. Mọi chuyện biến từ xấu sang tồi tệ. Hàng tháng trời không nhìn thấy bóng dáng đất liền. Thủy thủ gục ngã vì bệnh sco-bút(*), đói và khát.

* Bệnh thiếu vitamin C khi bạn không ăn rau quả tươi. Coi chừng!

9. Philippine, tháng Ba năm 1521. Cuối cùng đất liền hiện ra. Và đoạn kết của già gân Magellan. Ông bị lôi vào một cuộc chiến của người bản xứ và bị giết. Một con tàu bị bỏ lại, hai chiếc kia đi tiếp.

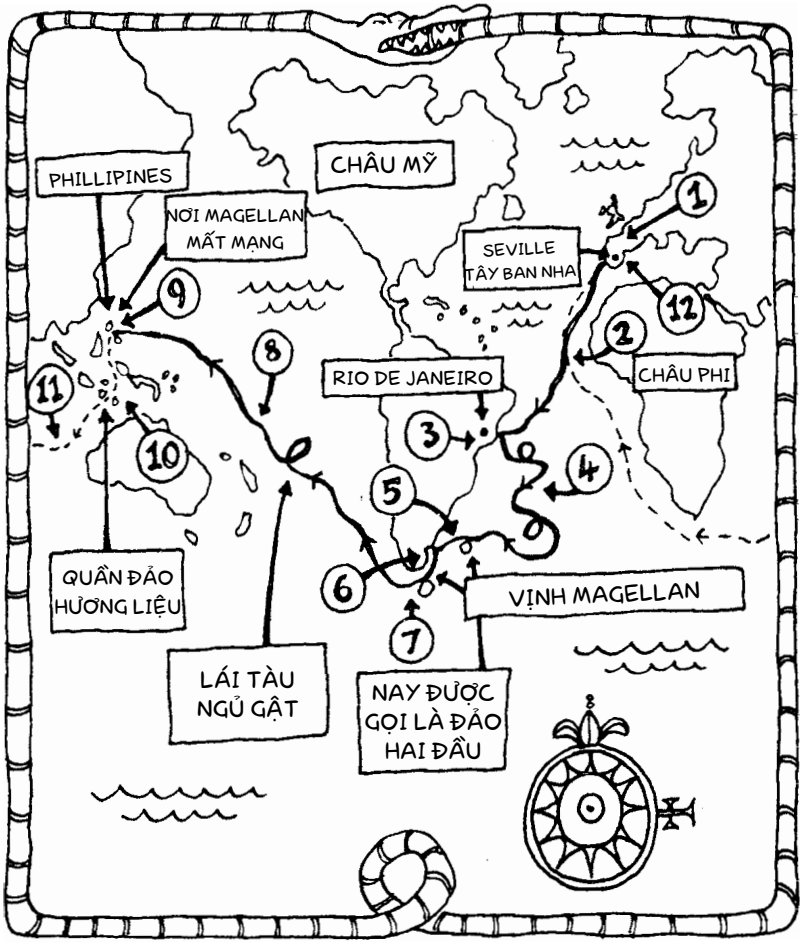
10. Moluccas, tháng Mười một năm 1521. Tại Quần đảo Hương liệu nổi tiếng (Indonesia). Hai con tàu chất đầy có ngọn thứ cây đinh hương giá trị. Tai họa ập đến khi một chiếc bị rò nước chìm nghỉm.

11. Ấn Độ dương, tháng Hai đến tháng Năm năm 1522. Con tàu thứ năm, và là con tàu cuối cùng, *Victoria*, căng buồm. Thuyền trưởng của tàu là Juan Sebastian del Cano, một trong những người nổi loạn trước đây. Thời điểm khó khăn. Cái nóng làm thực phẩm hư hỏng; nước uống nổi váng và bốc mùi. Các cánh buồm tả tơi bởi gió bão.

12. Tây Ban Nha, tháng Chín năm 1522. Sau ba năm trời đằng đẵng và 94.000 cây số, *Victoria* cũng lê lết về đến nhà, hoàn toàn tả tơi. Trong số 280 người lúc khởi hành, chỉ còn 18 người sống sót. Ít ra thì họ cũng có quyền tự hào là những người đầu tiên đi vòng quanh thế giới.

Thiết bị mới nhất cho các nhà thám hiểm - mua ngay kẻo hết!

Công cuộc thám hiểm ngày nay ngày càng thâm sâu hơn. Nhưng các nhà thám hiểm chẳng tội gì phải nhọc công. Ồ không. Thậm chí lắm khi giày họ còn khô nguyên. Có hàng đống thiết bị hiện đại giúp họ. Đi nào, đi mà nắm lấy vận may. Hãy giáp mặt Gloria, Jason, Kaiko cùng bầu đoàn. Nào, đọc những quảng cáo này...

DANH SÁCH THIẾT BỊ THÁM HIỂM ĐẠI DƯƠNG

THIẾT BỊ KHẢO SÁT ĐỊA CHẤT TẦM XA
(HỆ THỐNG KHẢO SÁT BIỂN SÂU)

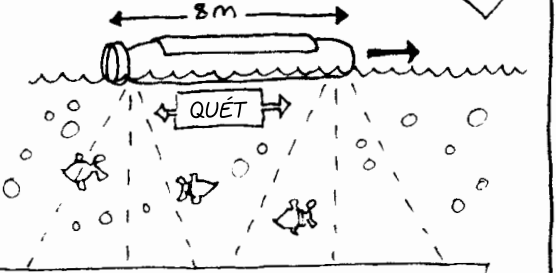
GLORIA

HƠI KHÓ ĐỌC NHƯNG SẼ LÀM BẠN HÀI LÒNG

Vẽ bản đồ đáy biển khiến bạn làm biếng?
Bạn không tìm thấy dầu mỏ, khí tự nhiên và cá?

CHO MỌI CUỘC KHẢO SÁT BIỂN SÂU CỦA BẠN

GLORIA, THIẾT BỊ ĐỊNH VỊ SÓNG ÂM QUÉT BỀ MẶT TẦM XA CỰC KỲ HIỆN ĐẠI

8 TRONG 10 NGƯỜI SỬ DỤNG NÓI HỌ HOÀN TOÀN HÀI LÒNG VỚI NÓ.

CÓ BAO GIỜ BẠN TỰ HỎI BÊN TRONG XÁC TÀU TITANIC TRÔNG NHƯ THẾ NÀO?

KHỎI LĂN TĂN NỮA!

VỚI CUỐN BĂNG VIDEO TUYỆT VỜI NÀY

CÂU CHUYỆN BÊN TRONG TITANIC

HÃY MUA NGAY KHI CÒN HÀNG

MANG XÁC TÀU ĐẮM VÀO PHÒNG NGỦ CỦA BẠN!

BẠN SẼ BIẾT TẤT MÀ KHÔNG CẦN RỜI KHỎI GHẾ

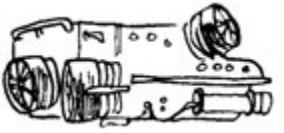
MỚI

MỚI PHÁT HÀNH

SỬ DỤNG CÔNG NGHỆ BIỂN SÂU HIỆN ĐẠI NHẤT, NHỮNG HÌNH ẢNH SẮC NÉT NÀY ĐƯỢC MANG ĐẾN CHO BẠN NHỜ

JASON JUNIOR

RÔ-BỐT LƯU ĐỘNG

-ROV- THIẾT BỊ ĐIỀU KHIỂN TỪ XA

HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG: *LẤY BĂNG VIDEO RA KHỎI HỘP VÀ CHO VÀO ĐẦU VIDEO. TẤT NHIÊN RỒI!*

HÀNG ĐẶC BIỆT CỦA TUẦN NÀY

DEEP FLIGHT 1

TRỞ LẠI DO NHU CẦU ĐÔNG ĐẢO

TÀU LẶN MỘT NGƯỜI (TÀU LẶN MINI)

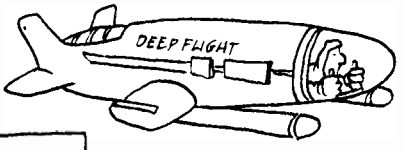
MUA TRONG THÁNG NÀY ĐƯỢC TẶNG MỘT ĐÔI DÉP XỎ NGÓN CỠ HỢP THỜI TRANG

LẶN NHƯNG KHÔNG MẤT TĂM

SANG TRANG BÊN ĐỂ XEM CHI TIẾT ⇨

VỚI **DEEP FLIGHT 1** BẠN KHÔNG CHỈ VẬT VỜ TRÊN MẶT NƯỚC, BẠN SẼ "BAY" TRONG NƯỚC, XUỐNG SÂU TỚI MỘT KILÔMET...

HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG: *CHỈ CẦN CHUI VÀO TRONG, BẬT CÔNG TẮC... VÀ BIẾN!*

SẮP CÓ...

DEEP FLIGHT 2...

LẶN SÂU HƠN GẤP CHỤC LẦN, TỚI NHỮNG NƠI CHƯA TỪNG ĐẾN ĐƯỢC TRƯỚC ĐÓ, MỚI CHỈ LÀ PHÁC THẢO... NHƯNG KHÔNG LÂU NỮA!

MỚI TỪ NHẬT

CHÚNG TÔI HÂN HẠNH GIỚI THIỆU RÔ-BỐT THĂM DÒ MỚI NHẤT. NÓ CÓ THỂ LẶN SÂU TỚI 10.911,4M, XUỐNG TẬN RÃNH MARIANAS TĂM TỐI

(CHỈ KÉM KỶ LỤC THẾ GIỚI CỦA TRIESTE CÓ 60cm)

CỖ MÁY KHÁC THƯỜNG NÀY CÓ BA KIỂU, MỘT CÓ MÁY QUAY PHIM ĐEN TRẮNG, MỘT CÓ MÁY QUAY TRUYỀN HÌNH VÀ MỘT CHỈ CÓ MÁY ẢNH

HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG: *GẮN KAIKO VÀO THIẾT BỊ LẶN (GỒM CẢ DÂY CÁP), RỒI GẮN TÀU LẶN VÀO TÀU HỖ TRỢ VÀ XUẤT PHÁT! DỮ LIỆU SẼ ĐƯỢC TRUYỀN THEO CÁP, QUA TÀU LẶN TỚI TÀU HỖ TRỢ*

✹ **KAIKO – HOÀN TOÀN HÀI LÒNG – HOẶC SẼ ĐƯỢC HOÀN TIỀN (35 TRIỆU BẢNG ANH MỘT CHIẾC!)**

Joshua Slocum – lữ khách cô đơn

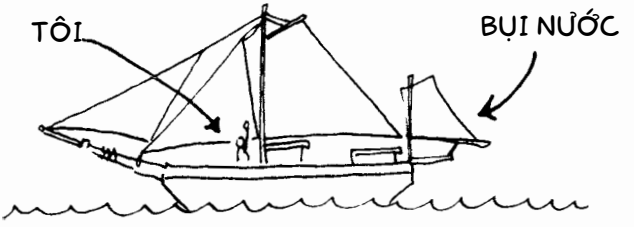

Một người đã nhận ra công dụng thực sự của những thiết bị hàng hải hiện đại là Thuyền trưởng Joshua Slocum, người đầu tiên một mình đi vòng quanh thế giới (mặc dù ông không biết bơi). Cuốn nhật ký của ông có lẽ như thế này:

Nhật ký thân yêu

24-4-1895, Đảo Rhode, Mỹ

Thế là sau nhiều tháng trời làm việc cật lực và hy vọng tràn trề, cuối cùng tôi đã ra khơi với chiếc tàu cào đáng tin của mình, chiếc Bụi nước (Spray). Tôi vẫn nhớ như in lần đầu tiên nhìn thấy nó, một đống phế liệu nằm chỏng chơ trên bãi đất hoang. Quên đi! Giờ nó lướt đi giống như một giấc mơ... tôi nói đến đâu rồi nhỉ? Ồ phải... sau nhiều mồ hôi nước mắt, Bụi nước và tôi cùng lên đường...

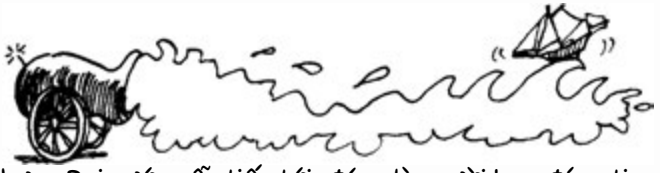

Tháng 01 - tháng 02 năm 1896

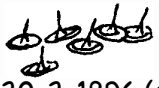
Đã khá lâu tôi không ghi chép gì. Nhưng mọi chuyện không thể tốt đẹp hơn. Tôi nán lại Buenos Aires (Argentina) lâu hơn dự định để bổ sung đồ dự trữ và sửa sang chiếc Bụi

nước cũ kỹ đôi chút. Đến tháng Giêng, chúng tôi lại lên đường, thẳng tới Vịnh Magellan. Chuyến đi nhớ đời! Sóng gió bão bùng, biển cả thét gào. Tôi nghĩ chúng tôi đã trải qua đủ cả. Đúng thế. Tôi chỉ kịp hạ buồm và đóng chặt cửa khoang ngay trước khi giông tố gầm thét như đại bác trên đầu.

Sóng gầm

Nhưng Bụi nước vẫn tiến tới, đúng là người bạn đáng tin cậy! Ngày 11 tháng Hai, chúng tôi tiến vào Vịnh Magellan và ba ngày sau đã tới Chilê, điểm dừng chân đáng đồng tiền bát gạo! Người dân đáng yêu, nhiều của ngon vật lạ; và khi chúng tôi rời đi sau năm ngày ở đó, họ trút cho đủ thứ, nào lương khô, thịt hun khói, một cái la bàn và mấy súc... vải rẻ tiền!

20-2-1896 (sinh nhật tôi)

Lần thứ 52. Không thiệp mừng. Không bánh ngọt. Không quà tặng, ngoài mấy súc vải, tất nhiên rồi!

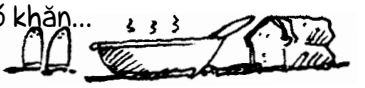
Một thời gian sau, tôi không bao giờ muốn gặp phải lão này lần nữa, LÃO THIÊN LÔI cục súc! Đó là lần thứ hai lão chơi tôi trong vài tháng qua! Nếu không nhờ mấy súc vải kia thì chỉ có trời mới biết giờ này chúng tôi đang ở đâu. Để chuẩn bị sẵn, trước khi lên giường tôi đã căng chúng lên. Vào nửa đêm, tiếng quật phần phật làm tôi bật dậy. Điều tiếp theo

mà tôi thấy, ngay trước mặt mình, là cái gã Xúi Quẩy nhâng nhâng nháo nháo, mặt dày mày dạn. Giờ này hắn nghĩ mình mạnh mẽ, tồi tệ và độc ác, nhưng tôi đâu có sợ. Ồ không. Tôi chĩa khẩu súng vào hắn, cười gằn (trông rất ngầu) và

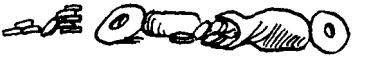

gã cúp đuôi chạy biến! Ngày hôm sau, Xúi Quẩy quay lại, cười nhăn nhở khi tôi đang bắn chim. Gã muốn làm tôi tức lộn ruột đây mà. Quên đi nhé! Thay vì thế, tôi lấy con dao gọt những chiếc xuồng (một công việc thú vị mà an toàn). Sau đó tôi chén một tô bự thịt hầm nóng sốt. Không gì bằng bữa ăn nóng sốt sau một ngày khó khăn...

Tháng 4 - Tháng 5 năm 1896

Thế là thoát nợ, gã Xúi Quẩy đã bị bỏ rơi và thời tiết ngày càng ấm hơn. Tôi có hai tuần lễ hạnh phúc trên hòn đảo Juan Fernandez (ngoài khơi Chilê). Vừa mới cặp bờ, mấy người địa phương đã trèo lên Bụi nước. Tôi mời họ cà phê và bánh bột rán, nhỡ chừng họ đói bụng. Những chiếc bánh rán được tiếp nhận thật tình, thực sự không ngờ là tôi kiếm được khá vàng nhờ chỉ cho họ cách làm bánh rán. Chốn này thật dễ kiếm.

Sáu tháng sau

Tôi không kể về bão tố và những cánh buồm tả tơi nữa, kẻo làm bạn rác tai. Mặc dù chuyện này có thể kể mãi không dứt. Vượt qua Thái Bình dương và Ấn Độ dương, tôi ghé vào Đảo St Helena (nam Đại Tây dương) và được ngài Thống đốc tiếp

đãi như thượng khách. Khi tôi từ biệt, ông ta nhã ý tặng một món quà để tôi "có bầu có bạn" như ông nói, và đưa cho tôi một... CON DÊ! Còn tệ hơn cả kẻ cướp hay bão tố, nó chén hết mọi thứ trên tàu, từ cuộn thừng cho đến cái mũ rơm tốt nhất của tôi. Nó cũng xơi ráo hải đồ và không để cho tôi yên được lấy một phút. Ngay khi tới đảo Ascension vài tuần sau, tôi tống cổ nó lên bờ. Nhẹ cả người!

3-7-1898

Kết thúc. Sau ba năm trời và 140.028km,
Bụi nước và tôi đã về đến nhà. Tôi biết làm gì bây giờ.
Tôi chẳng nghĩ ra cái gì. Nuôi dê chắc chắn là không rồi.
Có lẽ tôi sẽ viết sách...

J. Sloan

Và Joshua Slocum đã làm thế thật. Thiên sử thi thuật lại cuộc viễn du của ông, *Một mình đi vòng quanh Thế giới,* được người ta háo hức tìm đọc. Suốt mười năm tiếp theo, ông chỉ viết sách và đi nói chuyện. Mọi người thường hỏi lý do ông một thân một mình ra đi, nhưng đến Joshua cũng chịu không biết. Năm 1909, ông lại lên đường, dự định xuôi theo dòng Amazon vĩ đại. Rồi ông biến mất tăm.

Lặn xuống biển sâu

Nếu bạn muốn tự mình khám phá biển cả, điều tốt nhất bạn nên làm là đi lặn. Với những bạn mới lần đầu tiên, tôi khuyên nên chọn chỗ nông nông thôi, cùng với chân nhái và ống thở. Và cũng đừng sán lại gần đám tôm cá. Nó có thể đáng ngại hơn bạn tưởng. Ngoài việc thám hiểm, các thợ lặn của chúng ta còn dò tìm các con tàu đắm, tìm kiếm những kho báu chìm dưới nước, đo đạc kiểm tra hệ sinh thái và làm nhiều việc linh tinh khác, như sửa chữa các giàn khoan dầu cũ kỹ. Nhưng có chút xíu rắc rối. Thời gian lâu nhất mà một người có thể lặn dưới nước bằng cách nín thở, chỉ vỏn vẹn 2 phút 45 giây. Nếu nín thở lâu hơn, bạn có thể làm não bị thiếu Ôxy và gây nguy hiểm cho tính mạng. Và như thế có nghĩa là bạn chỉ xuống được vài mét. Muốn lặn lâu hơn, bạn cần được cung cấp dưỡng khí. Những thợ lặn của chúng tôi đeo các bình khí sau lưng và thở qua ống thở ngậm ở miệng. (Nhân tiện, để thành thợ lặn, trước hết bạn cần phải học. Bạn không thể chỉ đơn giản nhảy tùm xuống nước và khua chân khua tay. Hãy liên hệ với các hồ bơi). Thở không khí bình thường, (phần lớn là Ôxy và Nitơ) bạn có thể lặn sâu khoảng 50m. Thở bằng khí hỗn hợp (gồm Ôxy, Nitơ và Hêli, chất khí vẫn dùng để bơm khinh khí cầu) bạn có thể lặn sâu hơn, khoảng 300m. Nhưng...

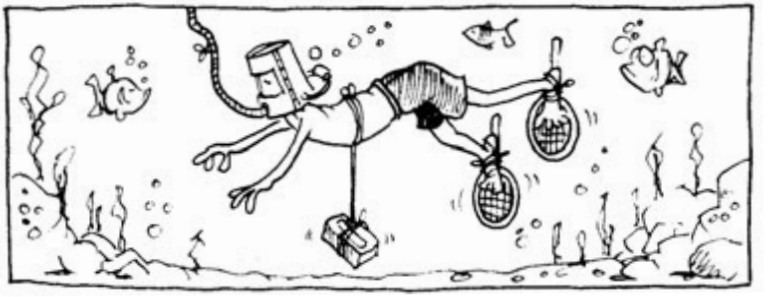
Chú ý! Chú ý!

Nếu bạn lên mặt nước quá nhanh, các khớp xương của bạn sẽ đau nhức nhối. Nó được gọi là "bệnh khí ép", nguyên nhân ở sự thay đổi áp suất đột ngột làm khí Nitơ trong hơi thở của bạn hình thành các bọt khí nhỏ xíu trong mạch máu, giống như các bọt khí trong chai côca. Nếu các bọt khí này chạy lên não hay chui vào cột sống, thì bạn có thể sẽ chầu giời. Để ngăn ngừa bệnh khí ép, thợ lặn phải nán lại trong "buồng giảm áp", nơi họ sẽ lên mặt nước với áp suất giảm từ từ và an toàn.

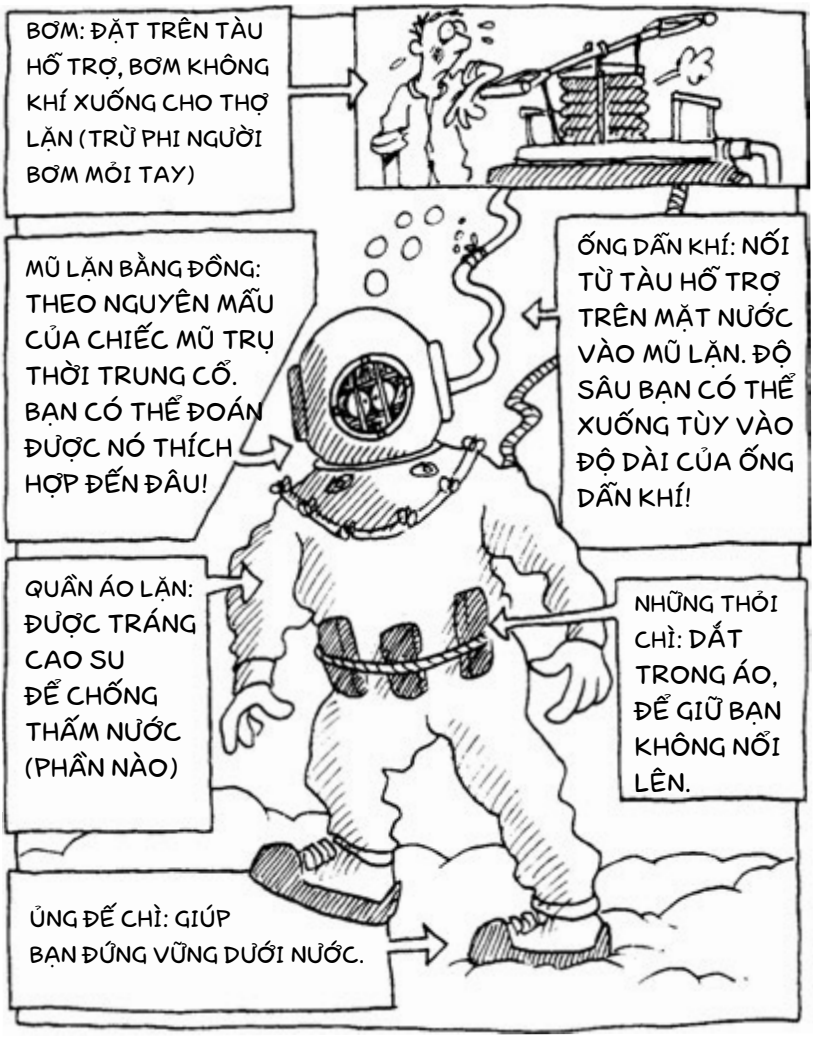
Trang bị khi lặn biển

Đáng tiếc chúng ta sinh ra không phải để vùng vẫy dưới nước. Muốn ở dưới mặt nước, chúng ta cần đủ loại quần áo và thiết bị đặc biệt. Để tôi nói cho bạn biết tôi đã chọn đồ lặn như thế nào.

Tôi đắm chìm trong cuộc thử nghiệm chưa từng có của mình. Tôi thử ba bộ đồ lặn khác nhau – có minh họa đây, và các ghi chú sẽ cho bạn biết tôi nghĩ gì về từng bộ đồ.

Bộ đồ lố tướng số 1

Nhận xét của tôi: Nặng và vướng víu kinh khủng. Gần như không thể đi lại hay thậm chí là đứng thẳng người. Và nếu ống dẫn khí bị rối hay thủng vỡ thì đời tôi sẽ ra sao? Tôi có thể chết ngạt. Quên nó đi.

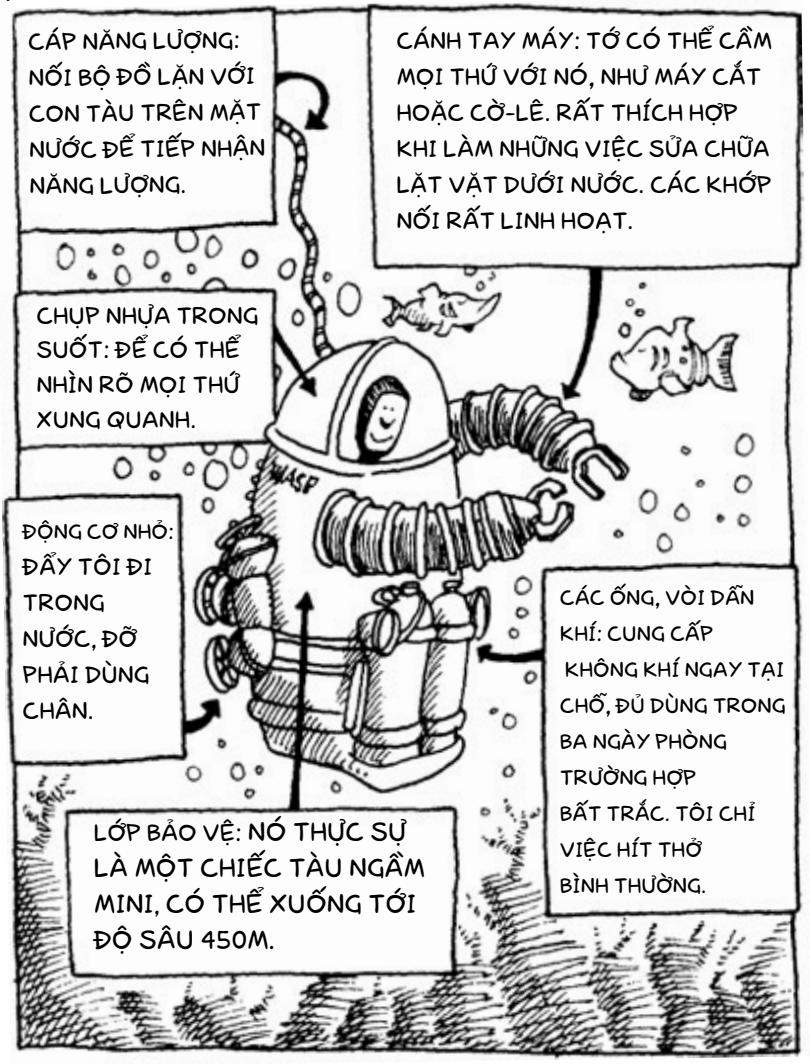
Cho điểm (trên 10): 0

Nhận xét: Khá được. Trông bắt mắt và nhẹ, lại còn rất thoải mái. Vấn đề rối ống dẫn khí cũng bị loại trừ. Tôi nghĩ nó khá hợp với mình, phải không? Chỉ hơi có chút xíu lăn tăn là phải mất thì giờ học cách sử dụng thiết bị thở dưới nước và điều chỉnh lượng không khí. Bằng không bạn sẽ gặp rắc rối to.

Chấm điểm: 8,5

Bộ đồ lô tướng số 3

Đánh giá: Chà! Không thể hoàn hảo hơn, phải không? Nó là sự lựa chọn tốt nhất cho các cuộc lặn nơi nguy hiểm. Tớ thích nó. Chỉ có điều hơi đắt, nhưng mặc rất sướng.

Chấm điểm: 10

Dù bạn có mặc thứ gì đi nữa thì khi xuống nước cũng nên nhìn ngó xung quanh. Đừng có dọa. Cá không cắn người bao giờ. Này, nghĩ kỹ đi, một số loài cá còn bụp tới nơi tới chốn ấy chứ. Hãy thận trọng. Xong chưa? Xuống nước được rồi chứ? Chúc may mắn – bạn sẽ giáp mặt một số loài cá tanh tưởi nhất đại dương...

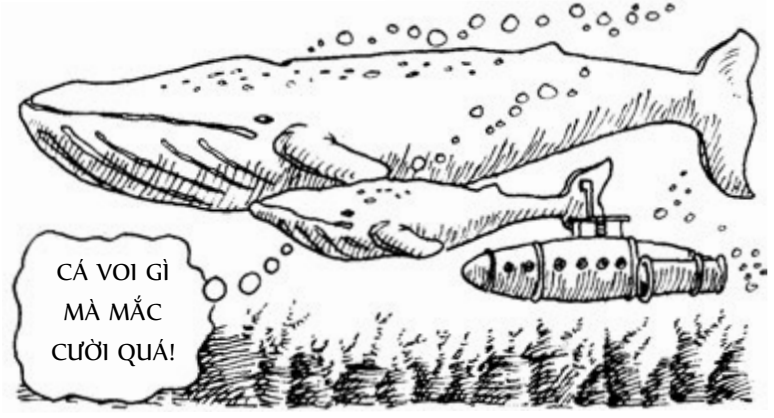

SÂU THẲM, TỐI MÒ và ĐÁNG SỢ

Trong đại dương có vô vàn sinh vật. Nhưng chúng đều đáng sợ như bạn nghĩ không? Câu trả lời là: có, một số. Một số con còn to lớn và kinh khủng hơn những gì bạn tưởng tượng. Tất nhiên, to bé không thành vấn đề. Có những con thuộc loại độc địa nhất biển xanh nhưng chỉ nhỏ tí teo. Và có những con to lớn dễnh dàng mà lại hiền khô như cục đất. Như cá voi xanh chẳng hạn...

10 lý do nên tránh xa cá voi xanh

1 Cá voi xanh là loài động vật to nhất từ trước tới nay. To chưa từng có! Còn to hơn cả khủng long! Dài trên 30m và nặng 130 tấn (chỉ một con cá voi đã nặng bằng 20 con voi), nó giống chiếc tàu ngầm hơn là một động vật biển.

2 Riêng cái lưỡi cá voi xanh đã nặng ba tấn (bằng một con tê giác). May mà nó có cái miệng rộng ngoác!

3 Lớp mỡ dày của cá voi xanh cân được tổng cộng 30 tấn. Nó giữ ấm con cá, nhất là trong vùng biển địa cực lạnh giá, và còn giảm sức cản của nước khi con cá bơi.

4 Thậm chí cá voi xanh con khi mới chào đời đã nặng hai tấn. Và lớn nhanh như thổi. Sau hai năm nó đã tròm trèm 50 tấn.

5 Cá voi xanh có con mắt rất lớn so với chúng ta, bằng quả bóng đá. Tuy vậy ta không biết nó có tinh mắt không.

6 Ngoài thiên nhiên, cá voi xanh có thể sống được 80-90 năm, nếu chúng được tự do vẫy vùng. Nhưng hàng chục ngàn con đã bị săn bắt để lấy thịt, mỡ và phiến sừng ở hàm, vì thế đã có lúc chúng suýt tuyệt chủng. Tuy nhiên giờ đây số lượng cá voi xanh đang hồi phục.

7 Cá voi xanh không thể sống trên cạn. Chúng to quá khổ nên cần những cái chân tổ chảng đến độ không thể nhúc nhắc chân để bước đi. Chỉ có một nơi thích hợp với thân hình "mảnh mai" của chúng là biển khơi...

8 Tuy vậy có lẽ chúng đã từng sống trên cạn. Một số loài cá voi và cá heo đã từng như thế. Nhưng 50 triệu năm trước, chúng đã kéo xuống biển để tìm thức ăn và rồi không quay trở lại. Chúng đã thích ứng với nước như thế này...

- Cơ thể chúng thuôn gọn đi.

- Các chân trước biến thành vây

- Chân sau biến mất

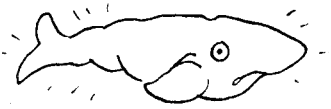
- Lỗ mũi biến thành lỗ thở trên đỉnh đầu

- Bộ lông được thay bằng lớp mỡ

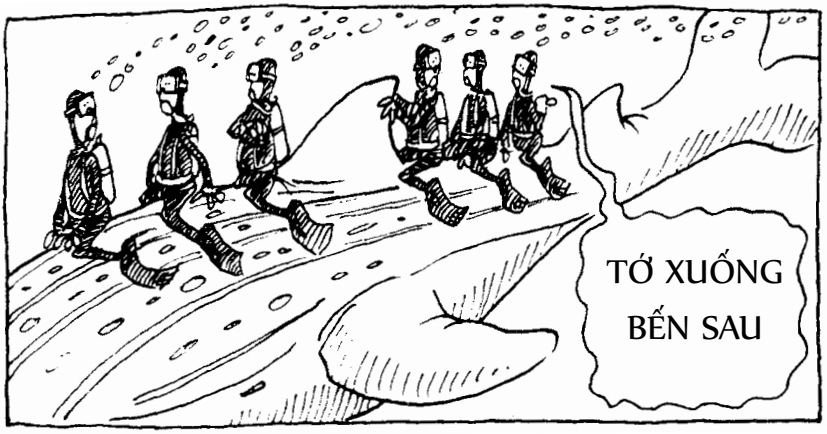
9 Thay cho hàm răng, cá voi xanh có những diềm xương to đùng rủ xuống hai bên miệng. Nó dùng chúng như cái rây khổng lồ, lọc lấy những con moi con ruốc trong nước.

10 Và cá voi xanh ăn THÙNG BẤT CHI THÌNH. Chúng có thể xơi hết hàng tấn ruốc (xem trang 48) mỗi ngày. Vậy điều gì sẽ xảy ra nếu ta đối mặt với một con cá voi xanh? Chẳng có gì. Đúng vậy, cá voi xanh có thể rất to lớn, nhưng nó không thèm quan tâm tới bạn... không thèm vì đã có hàng đống ruốc ngon lành để nhấm nháp!

Cá mập voi phì lũ

Vậy là cá voi xanh không nguy hiểm, thế thì con nào? Loài cá lớn nhất biển khơi chăng? Sai toét! Cá mập voi khổng lồ có thể dài 18m, vòng thân cũng được vài mét và nặng cỡ hai chục tấn (chỉ bằng bốn

con voi thôi). Nó cũng có lớp da dày hơn bất kỳ sinh vật nào khác, dai ngoách như cao su. Và nó hoàn toàn không ý thức được nguy hiểm nên hay va chạm với tàu bè. Nguy quá ấy chứ? Không. Sự va chạm chỉ khiến nó lãnh đủ. Thực tế, con cá lớn xác này hoàn toàn vô hại, và hiền lành tới độ để mặc các thợ lặn cưỡi lên lưng. Với lớp da dày cui của mình, nó có thấy gì đâu!

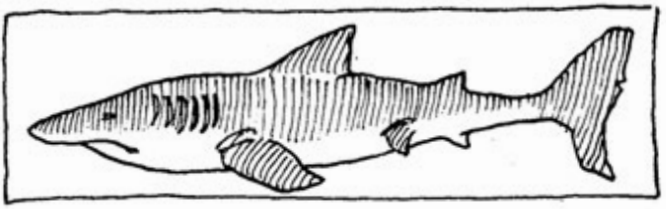
Bát nháo, bầy nhầy, bất nhân!

Được rồi, các voi và cá mập voi không khử bạn, nhưng chắc phải có con nào đó sẽ làm?

Tưởng tượng cảnh này. Bạn đang vẫy vùng trong làn nước biển, quên hết sự đời. Thế rồi... bạn biến thành bữa ăn của một con cá mập đói ngấu. Chỉ dọa già? Hay đúng thế? Có đúng con này kinh khủng như vậy? Xuống nước có còn an toàn không?

Thứ đáng sợ nhất ở cá mập chính là hàm răng của nó. Cá mập trắng khổng lồ hung tợn có hàng trăm cái răng nhọn hoắt, sắc lẻm dài cả gang tay. Con quái vật này có thể cắn đứt đôi bạn chỉ bằng một nhát... Thậm chí cả khi chết rồi cá mập vẫn còn đớp người ta. Năm 1977, một ngư dân Australia bị tông xe. Anh ta văng xuống ghế sau, rơi trúng hàm con cá mập chết đặt ở đó và phải khâu 22 mũi! Oái!

TRUY NÃ

TÊN: CÁ MẬP TRẮNG KHỔNG LỒ

BIỆT DANH: TỬ THẦN TRẮNG, SÁT TINH, KẺ ĂN THỊT NGƯỜI, HUNG THẦN BIỂN KHƠI...

NƠI THƯỜNG LAI VÃNG: MỌI VÙNG BIỂN NHIỆT ĐỚI VÀ ÔN ĐỚI

NHẬN DẠNG: DÀI 6M, NẶNG 3 TẤN. RĂNG DÀI 12CM.

TỘI TRẠNG: SÁT HẠI KHOẢNG 100 NGƯỜI MỖI NĂM.

PHƯƠNG THỨC HÀNH ĐỘNG: CÓ THỂ NGỬI THẤY MÙI MÁU TỪ CÁCH XA HÀNG KILÔMET. KHÔNG LẠ NẾU BIẾT RẰNG HAI PHẦN BA NÃO BỘ CỦA NÓ DÀNH CHO KHỨU GIÁC. SAU ĐÓ NÓ LẶNG LẼ PHÓNG TỚI. KHI NÓ TỚI ĐỦ GẦN ĐỂ NHÌN THẤY BẠN, CÁ MẬP HÁ MIỆNG RA VÀ KÉO TỤT MẮT VÀO ĐỂ BẢO VỆ CHÚNG KHỎI HƯ HẠI. RỒI NÓ BẬP RĂNG VÀO NGƯỜI BẠN.

VŨ KHÍ: RĂNG – KHOẢNG 3.000 CHIẾC, SẮP THÀNH NHIỀU HÀNG. KHI MỘT HÀNG RĂNG BỊ GÃY, HÀNG KẾ TIẾP ĐƯỢC ĐẨY LÊN THAY THẾ. QUÁ DỄ.

CẢNH BÁO!

CON CÁ NÀY RẤT NGUY HIỂM VÀ ĐƯỢC TRANG BỊ TẬN RĂNG BẰNG MỌI GIÁ HÃY TRÁNH XA...

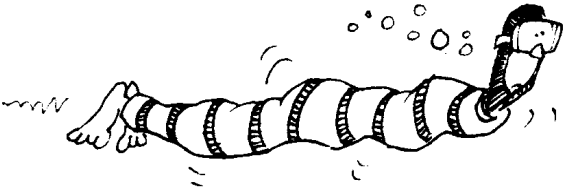

... BẠN ĐÃ ĐƯỢC BÁO TRƯỚC

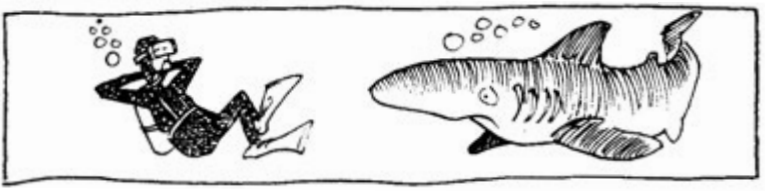

Mười cách phòng cá mập xơi

1 Mặc đồ bơi vằn vện. Với chút may mắn, cá mập sẽ tưởng bạn là loài rắn biển độc địa và để bạn yên.

2 Mặc đồ bơi i-nốc được thiết kế đặc biệt cho việc này, gọi là neptunic. Nó được kết từ hàng ngàn vòng kim loại. Bạn có thể bị vài vết thâm tím nhưng không bị thương.

3 Nếu bị dù chỉ một vết đứt hay vết xước nhỏ thì cũng đừng xuống nước. Cá mập cực kỳ nhạy cảm với mùi máu.

4 Bơi một cách mạnh mẽ và đều đặn. Nếu bạn lơi tay, cá mập sẽ nghĩ bạn bị thương và tấn công.

5 Thử làm con cá mập giật mình bỏ chạy. Đập ầm ầm vào mặt nước và hét thật to. Nó có thể không hiệu quả nhưng làm bạn đỡ sợ.

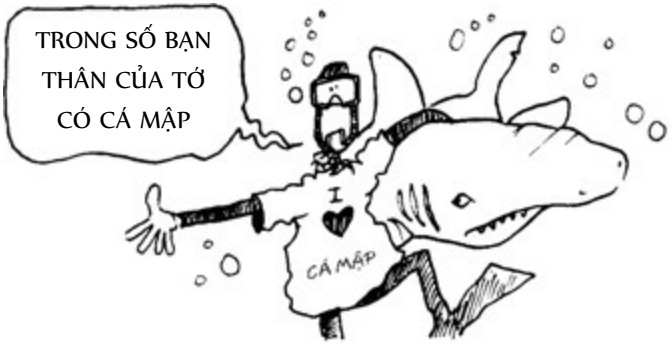
6 Đừng bơi một mình. Cá mập ghét đám đông.

7 Nếu bị cá mập đuổi theo, thử đổi hướng liên tục làm nó bối rối. Cá mập không tinh khôn lắm đâu.

8 Đừng bơi vào ban đêm, lúc nhập nhoạng hay xẩm tối. Đó là lúc cá mập thường đi kiếm ăn.

9 Nếu đang đi thuyền, cố gắng đừng nôn ọe. Mùi bãi nôn (và vị của nó) rất hấp dẫn cá mập.

10 Và cuối cùng, tin tốt lành cho các bạn gái. Cá mập thích tấn công con trai hơn con gái, 13 lần nhiều hơn!

Nhưng bạn không chỉ phải đề phòng con vật to đùng này. Nhiều con khác nhỏ hơn cũng che giấu sự ngạc nhiên không mong muốn trong đám xúc tu của chúng...

Tin Nhanh Địa Cầu

BẠN CỦA NGƯ DÂN

Mọi thắc mắc sẽ được giải đáp

Thân ái chào các bạn chài,
Tôi là Mập, người bạn đáng tin cậy của các bạn đây. Vậy là một tuần vui vẻ đã trôi qua, và không có chuyện đáng tiếc nào. Hòm thư của tôi đầy nghẹt thư từ. Tôi đã cố xử lý bằng hết. Nhưng hãy thông cảm nếu tôi không hồi âm. Xin thú thực là tôi đang mệt mỏi với loài cnidarian(*) biển sâu. Chúng làm tôi bã người. Được rồi, xem nào...

Anh Mập thân mến,
Giáng sinh vừa rồi có người tặng tôi một con ốc nón, và nó cho tôi một phát đỏ bầm để làm quen.
Tôi phải làm gì bây giờ?

Hồi âm của Mập: Ồ, anh có việc phải làm rồi đó. Anh biết đấy, chào hỏi không phải là vấn đề. Cái vết đỏ bầm kia không phải chuyện chơi. Hãy cẩn thận nếu định cầm một con ốc nón lên ngắm nghía. Anh có thể lãnh một liều

* Đó là những sinh vật biển như hải quỳ và sứa, sống trong vùng nước từ 1.000-4.000m.

thuốc độc chết người từ cái răng móc câu của nó. Anh sẽ chẳng còn hơi đâu mà dạy nó phép lịch sự. Chỉ trong vòng vài phút, anh sẽ không thể cử động, nói năng hay thậm chí là thở. Sau vài phút, anh sẽ gặp ông bà ông vải, tôi nghĩ vậy. Phải tôi thì tôi sẽ trả nó về chốn cũ.

Chú Mập yêu quý.
Thằng em cháu nói nếu cháu thó đôi giày thể thao của nó thì nó sẽ bỏ trứng bạch tuộc vào bát cơm của cháu. Điều đó có đáng sợ không hả chú? (T.B. Chú đừng nói gì cho bố mẹ cháu biết nhé, nếu không cháu sẽ phải làm một lô bài tập địa lý mất.)

Hồi âm của Mập: Cậu cả ơi, chú không hiểu nổi. Thời buổi này thật hết chỗ nói, không như ngày xưa. Tuy nhiên chú không tin nó tồi tệ bằng trước kia. Chú nói đến đâu rồi nhỉ? À phải. Đúng rồi. Tất cả tùy thuộc vào loại bạch tuộc em cháu định dùng. Nếu là bạch tuộc đốm xanh thì rắc rối đấy. Loài sinh vật nhỏ xíu này làm số người đi đứt trong môït năm còn nhiều hơn cả cá mập nữa. Thực tế, trứng của nó độc kinh người. Nếu là chú, chú sẽ tích cóp tiền để mua lấy đôi giày thể thao cho mình.

★ CÂU HỎI HAY NHẤT ★

Người có câu hỏi hay nhất tuần này sẽ giành được giải thưởng là một ngày đi biển với Mập trên con tàu *Ngao Ngán* cũ kỹ của anh ta. (Nếu bạn bị say sóng, bạn có thể chỉ cần chụp ảnh chung thôi.)

ANH MẬP THÂN MẾN,
NẾU MỘT NGƯỜI (KHÔNG PHẢI TÔI) MUỐN AI ĐÓ LÀM MỒI CHO CÁ (TẤT NHIÊN LÀ KHÔNG ĐỂ NGƯỜI KIA BIẾT) THÌ CÓ THỂ SỬ DỤNG THỨ HẢI SẢN NÀO?

Hồi âm của Mập: Nào, để tôi nghĩ một chút. Một câu hỏi cực kỳ tanh tưởi. Anh có thể dùng sứa. Chúng rất được việc và độc địa. Tôi đoan chắc. Tôi đã đọc được ở đâu đó, tôi quên mất rồi, rằng chúng từng được sử dụng trong một âm mưu sát nhân. Cho vào nồi canh, tôi tin là sẽ có tác dụng. Nhưng có thể nạn nhân là người "tốt bụng" và sẽ nôn hết ra. Đem cho cá mập xơi chắc chắn là nhanh gọn hơn nhiều.

Anh bạn Mập ơi,
Tôi không thể nào phân biệt được đâu là hòn đá đâu là con cá nữa. Giúp tôi với!

Giải đáp của Mập: Tôi hiểu tình cảnh của anh. Rất khó khăn. Bình thường, đá trông giống đá và cá thì rõ là cá. Nhưng có một ngoại lệ phiền phức. Cá đá trông y như hòn đá và cũng ù lỳ như đá, trừ phi anh dẫm lên nó... Khi đó nó dùng mấy cái gai độc chích cho anh một cú tê người. Anh sẽ nói luyên thuyên lảm nhảm. Hết thuốc chữa. Rồi anh sẽ đau đớn nhức nhối chưa từng thấy và chết ngắc. Anh may mắn dễ sợ. Phải tôi thì cứ gọi là tránh cho xa.

Mập ơi,
Hôm qua tôi đạp phải một con cá đuối gai. Giờ chân tôi sưng vù và tê nhức – nó sẽ hết chứ?

Câu trả lời của Mập: Có lẽ, anh biết đấy. Tôi sẽ tống anh vào bệnh viện. Anh biết không, cái gai nhọn hoắt ở đuôi con cá đuối gai có chứa chất độc. Trời đất quỷ thần ơi, sao anh lại đến nông nỗi này? Hẳn anh phải làm con

cá tức điên lên đến độ nó bụp lại như thế. Thường thì cá đuối gai thích sống yên lành. Nhân tiện, nếu anh vẫn còn cái gai đó, anh có thể biến nó thành dao rọc giấy. Tôi nghe nói người ta thường làm vậy.

Mập này,
Tôi và mấy gã bạn đánh cuộc với nhau về loài độc nhất dưới biển, và cãi vã ỏm tỏi. Tôi thì bảo là cá ngừ, nhưng mấy gã kia lại cười vào mũi tôi. Anh bạn hãy phân xử giùm với!

Phản hồi của Mập: Cá ngừ? Đúng là ếch. Nhưng xin thưa nó có thể đáng sợ thật nếu như anh là một con cá nhỏ ngon lành. Lúc đó anh sẽ là thứ nó khoái khẩu. Nhưng thứ nguy hiểm nhất đại dương là loài sứa độc. Nhỏ mà độc địa, và có thể làm anh thẳng cẳng chỉ trong vài phút. Những cái tua của nó độc kinh người (lượng chất độc của nó đủ sức hạ 60 người cùng lúc). Nó cũng trong suốt và khó thấy nên anh không để ý cho đến khi quá muộn. Đây không phải ý kiến của riêng tôi. Cứ hỏi người khác mà xem.

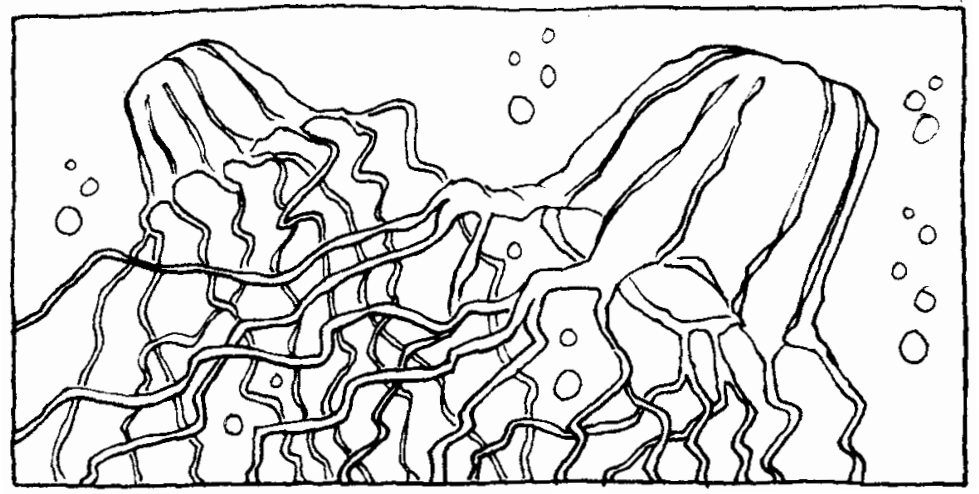
Bạn có thể, chẳng hạn, hỏi hai nhà khoa học chuyên nghiên cứu cái loài khó thương này, mà không phải chỉ đứng từ xa đâu.

Sát thủ ẩn mình

Một cầu tàu trên bờ biển Australia, mùa hè 1977.

Các nhà khoa học xăm xoi mặt nước đen ngòm dọc cầu tàu. Cuối cùng họ cũng tìm thấy thứ họ muốn tìm. Ở đó, rập rờn và lung linh

dưới ánh đèn chói lóa, là hai hình hài ma quái với búi xúc tu rùng rợn dài lê thê đằng sau. Họ đang đối diện với loài *Chironex fleckeri* nổi tiếng (tiếng La tinh có nghĩa "bàn tay nghều ngào"). Chúa độc biển khơi. Sinh vật độc nhất đại dương. Đây là khoảnh khắc họ đã chờ đợi.

Nhưng họ sẽ bắt những con sứa sát thủ này như thế nào? Nếu bị loài sứa này chích, bạn có thể tạm biệt món trứng tráng đi là vừa, có lẽ bạn sẽ không còn cơ hội để ăn nó nữa. Đầu tiên là cơn đau không chịu nổi, tiếp đến là khó thở. Trái tim bạn ngừng đập. Chỉ trong vòng bốn phút hoặc ít hơn, bạn sẽ lìa trần nếu không được cứu chữa. Tại sao lại phải cố bắt đôi sát thủ ghê gớm này? Sao không mặc chúng và kiếm thứ gì khác ít độc địa hơn?

Không. Đó là sứ mạng của các nhà khoa học – bắt bằng được một con sứa độc trưởng thành (to cỡ quả bóng rổ (cắt ngang), và 60 cái xúc tu dài 5m chứa cả đống ngòi độc). Ngoài ra họ đã lên một kế hoạch khôn khéo. Đầu tiên, để phòng thân, các nhà khoa học mặc quần áo che kín người, đi găng tay. Rồi họ lấy mấy xô nhựa lớn và vài cây vợt cán dài. Ban đầu mọi chuyện diễn ra theo dự tính. Họ

dùng vợt khua khoẳng lùa con sứa vào xô và đưa nó lên khỏi mặt nước. Tóm lại là thế. Rồi tai họa xảy ra.

Bắt sứa là công việc đổ mồ hôi sôi nước mắt nên một nhà khoa học đã cởi áo ra. Sai lầm LỚN. Khi anh ta lôi cái xô lên, một xúc tu của con sứa chạm khẽ vào cánh tay.

Chỉ như một sợi tóc sượt qua tay – nhưng nhà khoa học thấy tay

mình rát bỏng. Và một lằn đỏ bầm gớm guốc hiện lên. Cùng cơn đau điếng người! Cơn đau anh ta chưa từng biết. Tuy vậy số anh ta chưa tới. Đó chỉ một đoạn xúc tu ngắn cỡ hai phân, nếu là ba mét thì anh rồi đời. Anh ta không dám nghĩ đến nó. Anh ta không dám nghĩ đến điều gì khác. Rất may anh đã thoát nạn.

Trở về phòng thí nghiệm, các nhà khoa học quan sát cẩn thận con sứa. Nhờ quan sát kỹ bên trong cơ thể kinh tởm của nó, họ đã trở thành những người đầu tiên biết loài sứa hoạt động và sinh sản như thế nào – và quan trọng nhất, nghiên cứu chất độc chết người của chúng. Những thông tin này đã giúp cứu sống nhiều người.

ĐỪNG HOẢNG! Có nhiều điều bạn có thể làm khi bị sứa độc chích. Theo bạn làm gì là tốt nhất?

Trả lời: b.. Lựa chọn tốt nhất. Nhưng phải thật nhanh và khẩn trương đến bệnh viện. Thuốc giải độc ngăn chặn chất độc phát tán. Nó được tiêm vào bắp thịt hay mạch máu và tác động gần như tức thì. Cách **a.** có thể sử dụng trong trường hợp khẩn cấp nhưng sau đó bạn cần theo cách **b.**. Và cách **c.** cũng không phải vớ vẩn đâu. Nếu muốn xuống nước nơi sứa độc vẫn vơ, đôi khi mặc quần áo bó sát người – che kín chân tay và đầu – sẽ bảo vệ mình khỏi bị sứa chích.

Bóng tối sâu thẳm

OK, phần lớn sinh vật biển không có vẻ gì nguy hiểm như con sứa độc, nhưng nơi chúng sinh sống có thể rất đáng sợ. Với những con cá sống ở nơi sâu thẳm tối mù, đời thật đen tối.

Và không chỉ thế...

Lạnh cứng người – sâu thẳm trong các đại dương khó thương, nước lạnh đến tê người.

... và đen kìn kịt – khi ánh Mặt trời chiếu xuống đại dương, một số dội ngược trở lại, số khác bị nước hấp thụ mất. Chỉ một chút ánh sáng xuống được bên dưới. Dưới độ sâu 250m, nước hoàn toàn đen kịt.

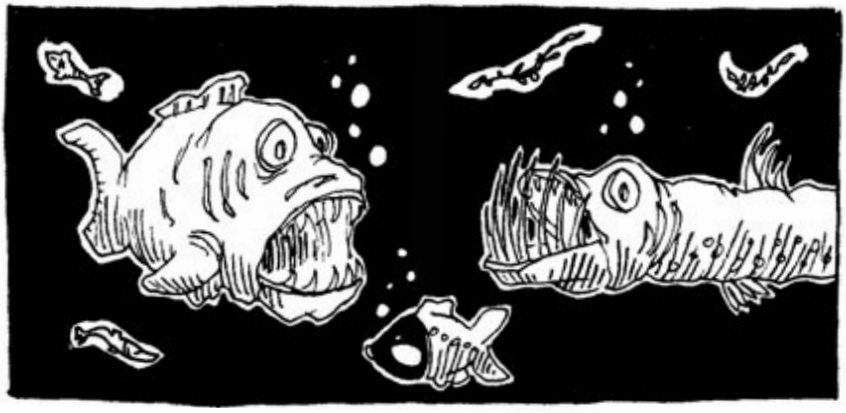
Nó cũng...

Ép mạnh – Càng xuống sâu dưới nước, sức năïng của nước đè lên bạn càng mạnh. Cứ xuống thêm 10m thì áp suất (lực ép) lại tăng thêm 1kg/cm^2. Nghẹt thở luôn.

... và vắng như chùa Bà Đanh – các khuôn mặt thân quen thưa thớt dần khi bạn xuống đến độ sâu 1km hoặc hơn.

Và nó thực sự...

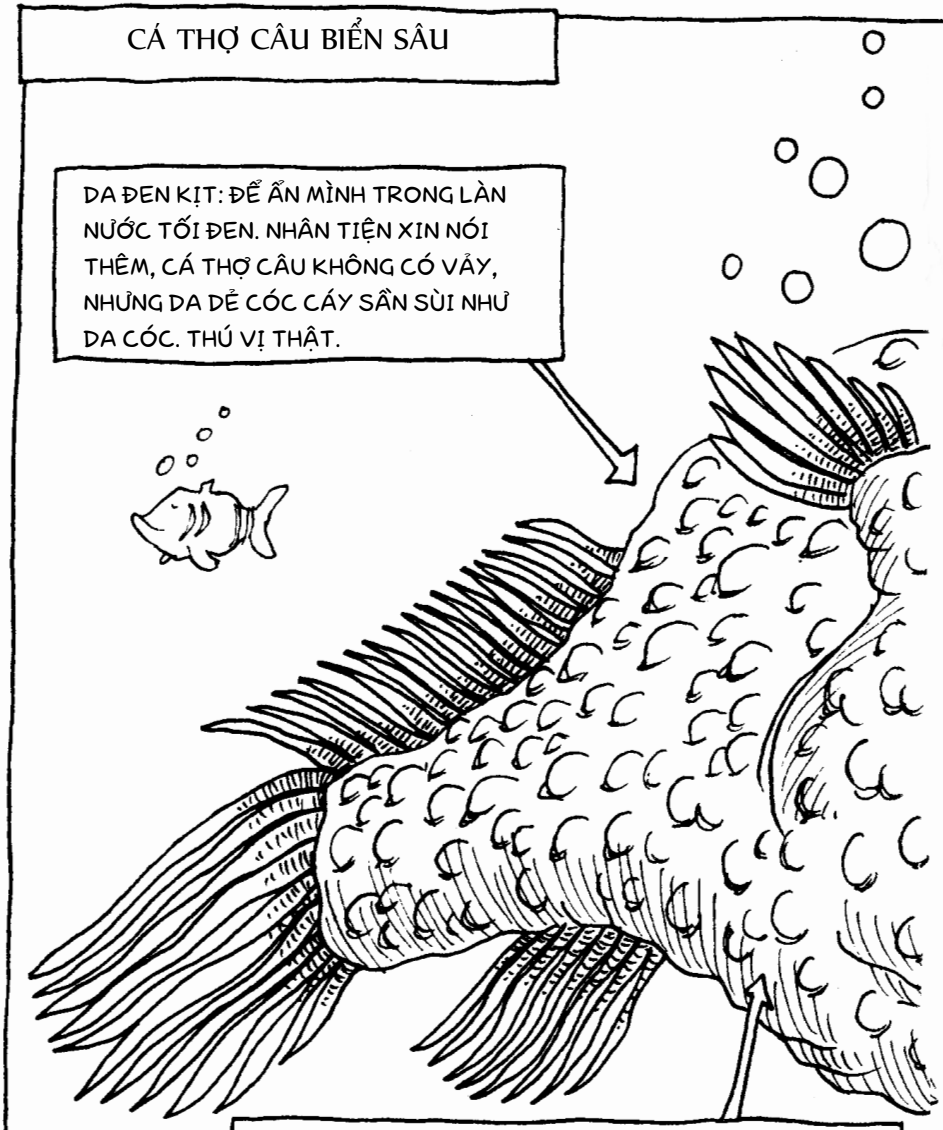
Rất đáng sợ – chẳng có mấy thức ăn xuống được đến đây và bạn luôn phải đề phòng hàng xóm láng giềng. Các sinh vật biển sâu ăn giun, giáp xác và bất kỳ thứ gì vừa miếng. Chúng cũng xơi những mẩu rong tảo hay tôm cá chết từ bên trên rơi xuống. Nhưng phải lâu lắm thứ đồ ăn này mới xuống đến nơi...

Vậy mà vẫn có một số cư dân đại dương khó thương chấp hết, chọn đáy sâu đáng sợ làm nhà, ngôi nhà thân yêu. Nhưng làm sao chúng tồn tại được? Hãy làm quen với loài cá thợ câu (angler fish) kỳ dị...

CÁ THỢ CÂU BIỂN SÂU

DA ĐEN KỊT: ĐỂ ẨN MÌNH TRONG LÀN NƯỚC TỐI ĐEN. NHÂN TIỆN XIN NÓI THÊM, CÁ THỢ CÂU KHÔNG CÓ VẢY, NHƯNG DA DẺ CÓC CÁY SẦN SÙI NHƯ DA CÓC. THÚ VỊ THẬT.

BỤNG TO: CÁI DẠ DÀY TO ĐÙNG ĐỂ CHỨA ĐƯỢC THẬT NHIỀU. BIẾT BAO GIỜ MỚI ĐƯỢC CHÉN TIẾP!

BÓNG ĐÈN: PHẢI, ĐÚNG LÀ BÓNG ĐÈN, NẾU KHÔNG LÀM SAO BẠN NHÌN ĐƯỢC TRONG BÓNG TỐI? CÁI BÓNG ĐÈN ĐU ĐƯA NHÚN NHẢY NGAY TRƯỚC MIỆNG CON CÁ TRÊN MỘT CÁI VÂY DÀI GIỐNG NHƯ CẦN CÂU. TRONG "BÓNG ĐÈN" LÀ HÀNG TRIỆU VI KHUẨN PHÁT SÁNG TÍ XÍU. CON CÁ THỢ CÂU CŨNG DÙNG CÁI BÓNG ĐÈN NÀY LÀM MỒI CÂU. MẤY CON CÁ NHỎ TƯỞNG ĐÓ LÀ MỒI NGON LAO TỚI... VÀ CHUI TỌT VÀO MIỆNG CON CÁ THỢ CÂU.

MIỆNG RỘNG: TO TƯỚNG VÀ LỞM CHỞM RĂNG NHỌN HOẮT, DÀI VÀ CONG VÀO TRONG. SAO THẾ? NÓ ĐỂ MẶC CHO CON MỒI CHUI VÀO TRONG, RỒI RƯỚN NGƯỜI VỀ PHÍA TRƯỚC VÀ ĐÓNG SẬP MIỆNG LẠI! GIỐNG NHƯ CHẤN SONG NHÀ TÙ, VÀ CON MỒI HẾT ĐƯỜNG THOÁT!

THÂN TRÒN UNG ỦNG: CÁ THỢ CÂU KHÔNG CÓ THÂN HÌNH THUÔN DÀI MẢNH MAI GIỐNG NHƯ CÁC LOÀI CÁ KHÁC. LÝ DO LÀ NÓ CHẲNG ĐI ĐÂU MÀ VỘI, KHÔNG PHẢI NHỌC CÔNG ĐUỔI THEO CON MỒI MÀ ĐỂ CHÚNG TỰ DẪN XÁC ĐẾN. THỰC RA, NÓ RẤT LỜ ĐỜ CHẬM CHẠP. NHIỀU CON SUỐT NGÀY NẰM ƯỜN DƯỚI ĐÁY BIỂN, HÁ MIỆNG CHỜ THỨC ĂN TÌM ĐẾN!

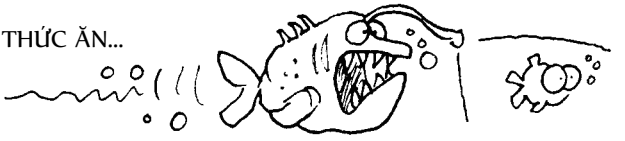
NHƯNG CÁ THỢ CÂU KHÔNG PHẢI LÀ LOÀI CÁ DUY NHẤT NHÌN ĐƯỢC TRONG BÓNG TỐI

Thế quái nào mà chúng hay thế?

1 Trên một nửa loài cá đáy sâu biết phát ra ánh sáng. Một số do các phản ứng hóa học bên trong cơ thể, số khác dùng vi khuẩn phát sáng.

2 Bạn nghĩ chúng phát sáng để...

A. TÌM THỨC ĂN...

B. TÌM BẠN...

C. NHÌN ĐƯỜNG TRONG BÓNG TỐI

D. DỌA KẺ THÙ...

E. NÓI CHUYỆN VỚI NHAU...

Trả lời: Vì tất cả các việc trên.

3 Cá hải đăng (flashlight fish) có hai ngọn đèn dưới mắt. Nó có thể "bật tắt" đèn bằng cách dùng riềm da, giống như tấm rèm nhỏ

xíu, che đi. Một cách qua mặt kẻ săn đuổi tuyệt vời. Các ngọn đèn của nó đủ soi sáng một căn phòng nhỏ. Và nó vẫn cứ sáng trưng như thế kể cả khi con cá "tắt điện".

4 Lấp la lấp lánh, ngôi sao biển nhỏ xinh! Một số con sao (seastar - họ hàng với loài sao biển) phát ra ánh sáng xanh lè xanh lẹt như muốn nói với những kẻ định xơi chúng rằng "tao khó xơi lắm!"

5 Loài mực đom đóm (firefly squid) dùng ánh sáng để ngụy trang và ra hiệu cho bạn. Chúng cũng tương cho kẻ săn đuổi một cục phân phát sáng để có thời gian cao chạy xa bay. Tại Nhật, ngư dân dùng loài mực này làm mồi câu.

Thật khó tin

Hồi Đại chiến Thế giới lần Thứ hai, lính thủy Nhật đã tìm ra cách "tiết kiệm điện". Họ chà tay vào đám vi khuẩn phát sáng sống trong một loài trai sò. Ánh sáng này đủ để họ đọc các bức điện mật, trong khi tàu chiến đối phương vẫn mù tịt.

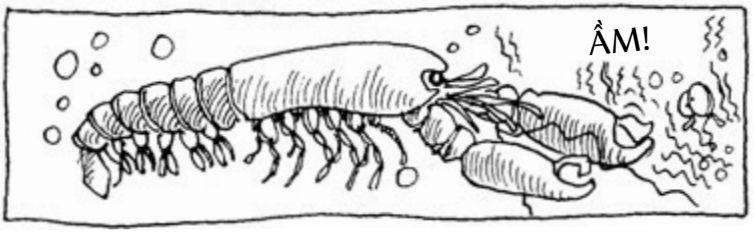

Khí giới đầy mình

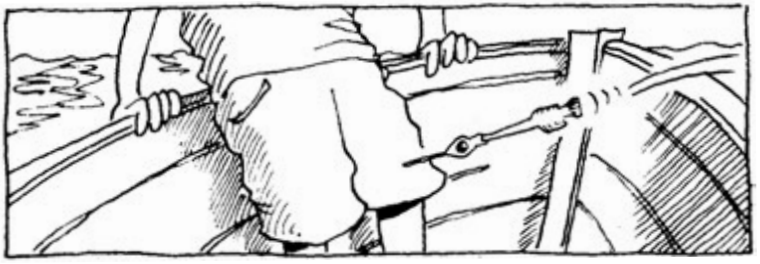
Dưới đại dương sâu thẳm là thế giới cá lớn nuốt cá bé. Nếu bạn không thể chống lại, bạn sẽ làm mồi cho cá. Để tồn tại ở chốn này, nhiều loài sinh vật biển phải trang bị đầy mình, nào là gai, nào là răng, nào là ngòi và nọc độc. Một số tỏ ra láu cá hơn kẻ khác. Sau đây là một vài mánh chúng giấu trong vây...

Tay súng siêu đẳng Con tôm bắn súng (piston shrimp) bắn hạ con mồi ở cự li ngắn - bách phát bách trúng. Nó đơn giản chỉ cần ngắm và... khai hỏa, bật cái càng khổng lồ của nó thành tiếng như tiếng

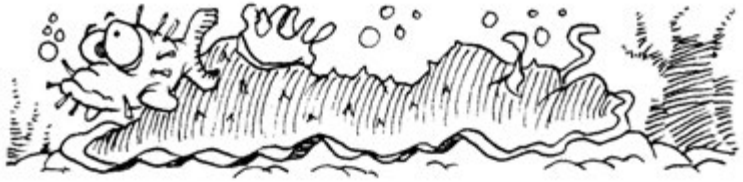
súng nổ. Tiếng nổ gây ra sóng chấn động truyền qua nước, làm con mồi choáng váng sững sờ trong khi con tôm tiến tới kết liễu nó.

Cho một phát Cá kim là loài cá dài thõng, gầy còm và cực kỳ hung hăng khi bị quấy rầy. Một thủy thủ Mỹ từng lãnh đòn ngay trên thuyền khi một con cá kim nhọn hoắt vụt lên khỏi mặt nước và cắm thẳng vào chân anh ta.

Ném đá giấu tay Loài sên biển không có bất kỳ thứ vũ khí gì để bảo vệ mình khỏi bị xơi. Thế là nó nuốt một đống hải quỳ, để nguyên cả gai làm vũ khí. Những cái gai hải quỳ xuyên qua người con sên, chĩa ra ngoài. Khi một con cá háu đói chạm vào, những cái gai này sẽ cắm vào người nó. Oái!

Cá đuối khó chịu Cá đuối điện làm con mồi và kẻ thù choáng váng với dòng điện mạnh (sinh ra trong đầu con cá). Một ngư dân Anh từng bắt con cá đuối điện và đem trưng bày. Ông ta thu của khách

xem một món tiền nhỏ và cho phép họ đoán trọng lượng con cá. Vậy mà kiếm bộn. Không ai có thể nhấc con cá lên đủ lâu để ước lượng chính xác!

Không tay vẫn cười

Khi con sao biển muốn làm kẻ săn đuổi dừng bước, nó đơn giản chỉ việc để lại một hai tay (nhánh) làm quà. Tin nổi không? Hãy thử trò đánh đố này để xem bạn biết về loài sinh vật biển kỳ quặc này đến đâu:

1 Sao biển có thể có tới 40 tay. ĐÚNG/SAI?

2 Sao biển không có đầu. ĐÚNG/SAI?

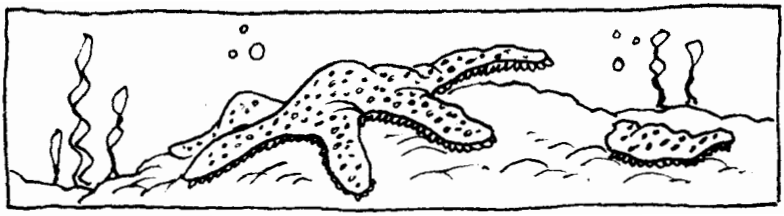
3 Con sao biển lớn nhất từ trước tới giờ to bằng cái nắp thùng phuy. ĐÚNG/SAI?

4 Sao biển cả ngày chỉ đi săn lùng con mồi thân mềm. ĐÚNG/SAI?

5 Sao biển có thói quen ăn uống rất ghê răng. ĐÚNG/SAI?

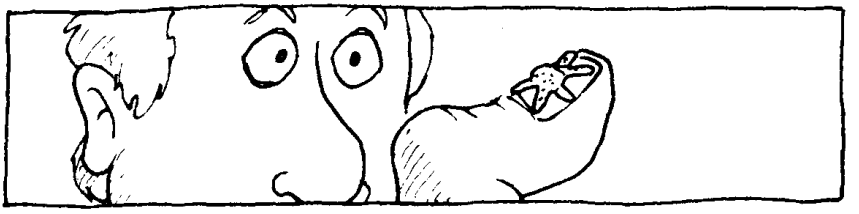
Trả lời:

1 Đúng. Nếu con sao biển bị mất một tay, nó chỉ việc mọc ra cái khác thay thế. Còn hơn thế nữa, nó có thể mọc lại toàn bộ cơ thể chỉ từ một mẩu tay tí tẹo (mặc dù phải mất một hai năm). Cũng đôi khi xảy ra lầm lẫn. Một số con sao biển mọc ra tới 40 tay chứ không chỉ năm hay sáu cái.

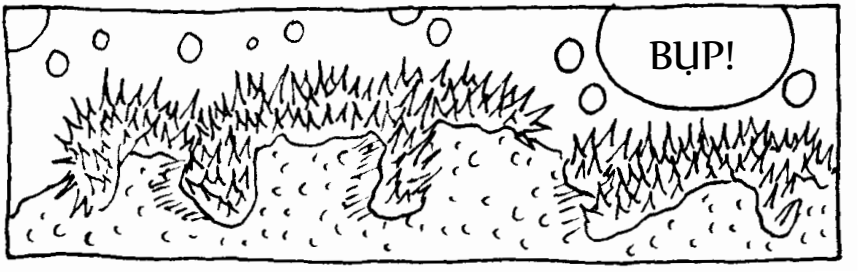
2 Đúng. Nhưng lại có mắt ở đầu các tay. Vì không có đầu nên nó cũng không có não! Thân con sao biển về cơ bản chỉ là cái miệng và dạ dày có chân (hay tay).

3 Sai. Con sao biển to nhất thực ra to gấp đôi cái nắp thùng phuy! Nó đo được 1,5m giữa các tay nhưng phần thân chỉ 2,5cm. Con sao biển nhỏ nhất chỉ to 5 milimet. Bạn có thể đặt vừa nó trên móng tay cái.

4 Đúng. Dưới mỗi cánh tay con sao biển là một hàng giác hút (gọi là chân ống). Khi con sao biển muốn ăn, nó quấn chặt lấy con trai làm con này chết ngắc rồi nậy vỏ và chén.

5 Đúng. Loài sao biển vương miện gai cực kỳ ghê răng. Khi muốn xơi một chút san hô, nó oẹ cái dạ dày ra bọc lấy san hô rồi từ từ thưởng thức. Sau đó nó kéo cái dạ dày về. Kinh quá! Và chưa hết. Vương miện gai là loài sao biển duy nhất có chất đôïc, tập trung trong những cái gai nhọn hoắt. Hiện chúng đang xơi dần Rạn san hô Rào chắn Lớn!

Bạn không thể trách đám sao biển. Sự thật là, dù dễ thương hay chướng mắt, hiền lành hay độc địa thì mọi loài sinh vật biển đều có kẻ thù. Kể cả những con to đùng. Nhưng kẻ thù nguy hiểm nhất của chúng không phải từ đại dương khó thương. Không, hoàn toàn không. Có một sinh vật mà đám tôm cá dưới biển sợ chết khiếp. Đoán thử xem?

BIỂN XANH NGẤT NGƯ

Hàng thế kỷ nay, con người đã mặc nhiên coi đại dương là cái thùng rác khổng lồ. Đúng thế đấy! Đại dương vô cùng rộng lớn, cho nên đổ rác rưởi xuống đó có vẻ là cách tốt nhất để tống chúng đi cho khuất mắt. Nhưng mỗi năm, chúng ta đổ xuống biển 26 tỷ tấn rác, chất thải, hóa chất công nghiệp, dầu và thậm chí cả chất thải phóng xạ. Và chuyện này vẫn đang tiếp diễn, ở khắp mọi nơi. Thế thì thử hỏi làm sao biển xanh không phát ốm. Sự ô nhiễm kinh khủng này cũng đang giết dần các loài động thực vật biển. Mà con người chúng ta cũng đâu có thoát. Nó đang gây hại cho những thứ tốt đẹp nhất của đại dương.

Rạn san hô bị đe dọa

Nếu bạn thích cuộc đời sôi động đầy màu sắc, xin mời đến các rạn san hô. Những nơi tấp nập nhất biển xanh. Các rạn san hô lớn nhất có thể to như một hòn đảo, được tạo nên từ những sinh vật bé xíu xiu, chưa bằng một con kiến. Và chúng đang chết dần chết mòn. Trên mười phần trăm rạn san hô đã tiêu tùng và khoảng 60% khác đang sống dở chết dở. Nhưng tại sao rạn san hô lại quan trọng đến thế? Thử trả lời các câu hỏi sau để biết. Tốt nhất là bạn nên cùng người khác làm việc này, như cha mẹ, thầy giáo...

San hô xào xạo

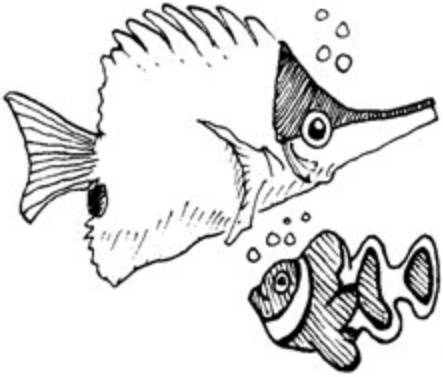
1 San hô hình thành từ đâu?

a. đá
b. động vật
c. thực vật

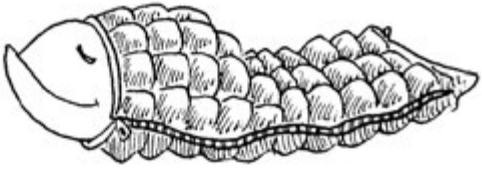
2 Những sinh vật nào sau đây sinh sống trong rạn san hô?

a. cá rồng
b. trai tai tượng khổng lồ
c. cá chình (moray eel)
d. cá hề
e. cá bướm
f. sao lông
g. cá mập rạn san hô
h. cá vẹt
i. rắn biển (con đẻn)
j. loài nudibranch

3 Cá vẹt ngủ ở đâu?

a. nằm phệt xuống đáy biển
b. vắt vẻo trên nhánh san hô
c. trong túi ngủ

4 Rạn san hô phát triển nhanh tới mức nào?

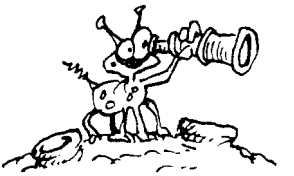
a. khoảng 5mm một năm
b. khoảng 2,5cm một năm
c. Khoảng 1km một năm

5 Rạn san hô hay có ở đâu?

a. Thái Bình dương

b. Đại Tây dương

c. Ấn Độ dương

6 Rạn san hô Rào chắn Lớn (Great Barrier Reef) ở đông bắc Australia lớn đến đôi bạn có thể nhìn thấy từ...

a. Mặt trăng

b. New Zealand

c. Tây Nam Australia

7 Thứ gì sau đây có thể được làm từ san hô?

a. răng

b. mắt

c. xương

8 San hô vòng là gì?

a. đảo san hô

b. cá san hô

c. một mẩu san hô hình bộ não

9 Rạn san hô gặp nguy hiểm do...

a. bị khai thác làm đồ lưu niệm

b. thăm dò mỏ dầu

c. sự ô nhiễm

d. đánh bắt cá

e. chặt phá rừng trên đất liền

10 Chúng ta có thể làm gì để bảo vệ chúng?

a. đào lên đem ra nơi khác

b. biến chúng thành khu công viên đại dương

c. xây nhà kính che chúng lại

Trả lời:

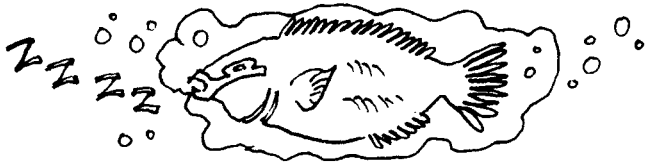
1 b. Các nhà khoa học từng nghĩ san hô là một loài thực vật. Thực ra, rạn san hô được tạo nên từ những sinh vật tí hon gọi là đơn bào - anh em của sứa và hải quỳ. Chúng sống quần tụ thành từng quần thể với số lượng lên tới hàng triệu triệu cá thể. San hô thực ra là những hộp đá rắn chắc do đơn bào tạo nên để bảo vệ cơ thể mềm xèo èo uột của mình từ những khoáng chất trong nước biển. Hầu hết rạn san hô hình thành từ những hộp rỗng có màu trắng (con đơn bào bên trong đã chết từ đời nảo đời nào), nhưng các lớp bên trên lại có màu sắc rất sống động.

2 Câu trả lời là tất cả. Rạn san hô là nơi tràn ngập sự sống. Đúng vậy. Nó là nơi cư trú của vô số loài sinh vật biển, tới độ được gọi là khu vườn dưới biển. Môït phần ba các loài cá có mặt tại đây, bầu bạn cùng hàng ngàn loài sinh vật can đảm khác. Bạn chưa bao giờ nghe về loài nudibranch, hay nudibranchia? Nó là tên khoa học của loài sên biển sặc sỡ. Màu sắc của nó là lời cảnh cáo "Cút đi, để tao yên. Tao không dễ xơi đâu!"

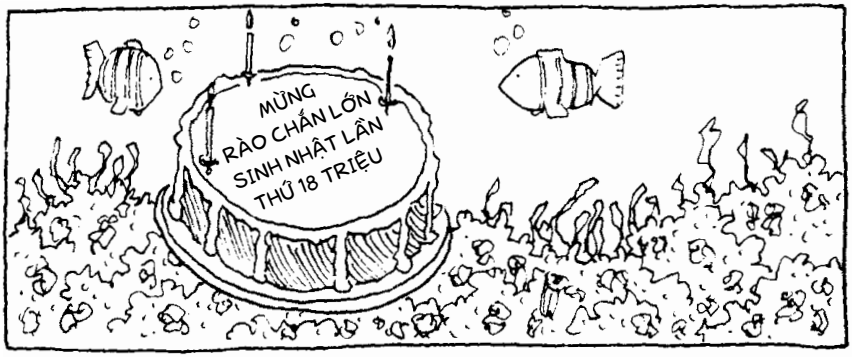

3 c. Cá vẹt có lối ngủ rất kỳ lạ. Khi đêm xuống, nó thổi ra một bong bóng dính nhớp bao quanh người, giống như cái túi ngủ và

cứ thế yên tâm làm một giấc. Khỏi lo bị kẻ thù (như các chình) tấn công bất ngờ. Đám này hoàn toàn không đánh hơi được con cá vẹt.

4 b. Tốc độ phát triển của san hô bằng với tốc độ phát triển của móng tay bạn, khoảng 2,5cm một năm. Với mức tăng trưởng như thế, phải mất hàng triệu năm rạn san hô mới hình thành. Các nhà khoa học có thể xác định tuổi của rạn san hô nhờ chiếu tia X, giống cách bác sĩ vẫn dùng để nhìn vào bên trong cơ thể bạn. Dưới tác động của tia X, các vòng tròn nhỏ xíu trên hộp san hô của con đơn bào hiện ra. Mỗi vòng là một tuổi. Rạn san hô Rào chắn Lớn ở Australia ít nhất cùng đã 18 triệu năm tuổi.

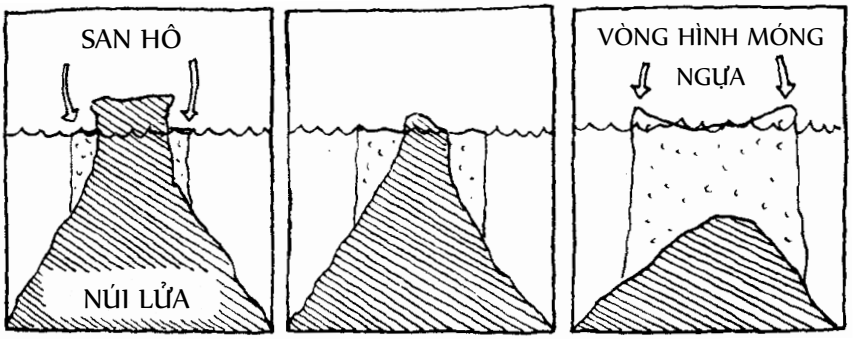
5 c. Hơn một nửa số rạn san hô hiện diện tại Ấn Độ dương, nơi có những điều kiện lý tưởng để rạn san hô hình thành. (Thái Bình dương và Đại Tây dương cũng có các rạn san hô). San hô phát triển mạnh ở những nơi ấm áp, nhiều ánh nắng và nước tương đối nông. Nếu mực nước biển dâng lên hay lạnh đi, san hô sẽ ốm mà chết. Ánh Mặt trời rất quan trọng cho sự phát triển của san hô. Sinh vật

đơn bào sống cộng sinh cùng với các thực vật tí hon (tảo), nhờ đó mới có thể gắn kết với nhau. Mà tảo thì lại cần ánh sáng mới sống được. Nếu nước biển đục bẩn cũng sẽ ảnh hưởng tới sự phát triển của san hô.

6 a. Rạn san hô Rào chắn Lớn dài trên hai ngàn cây số, với diện tích lên tới 200.000km^2 (gấp đôi diện tích Iceland). Nó là rạn san hô lớn nhất thế giới và là công trình kiến trúc vĩ đại nhất do một loài sinh vật tạo ra, gồm cả loài người chúng ta. Cha chả!

7 b. và c. Tin hay không thì tùy, hốc mắt và xương bằng san hô đang được ghép vào người. San hô là vật liệu hoàn hảo cho việc này vì cấu trúc của nó (đầy những lỗ nhỏ) tương tự như cấu trúc của xương người. Tuy nhiên hiện chỉ có ba loại san hô trong tổng số 2.500 loài là thích hợp. Chúng được tìm thấy tại những hải đảo ở nam Thái Bình dương, nơi người dân vẫn dùng san hô để làm ra mọi thứ, từ nhà cửa, đồ trang sức đến ống cống! Chỉ một lượng nhỏ san hô – chỉ chừng hai bao tải – được khai thác hàng năm cho y tế. Và nó đượtc lấy một cách hết sức cẩn thận để không làm rạn san hô bị hư hỏng.

8 a. Đảo san hô vòng khởi đầu là một rạn san hô trên sườn núi lửa. Trải qua năm tháng, ngọn núi lửa chìm xuống mặt nước. Nhưng quần thể san hô tiếp tục phát triển, hình thành một hòn đảo hình móng ngựa bao quanh hồ nước yên ả. Trong Thái Bình dương có rất nhiều đảo san hô vòng. Thiên đường du lịch!

9 Đáng buồn là do tất cả. Hàng tấn hàng tấn san hô bị khai thác làm đồ lưu niệm, trang sức và trang trí cho các bể cá của con người. Các rạn san hô cũng rạn vỡ do các vụ nổ để tìm dầu mỏ. Chúng còn bị đầu độc bởi sự ô nhiễm và bị phù sa bồi lấp do nạn chặt phá rừng trong đất liền. Hàng triệu người kiếm sống bằng nghề săn bắt cá trong rạn san hô. Nhưng các tàu cá có thể làm rạn san hô nát bươm khi đánh bắt tôm cá.

10 Tin vui là, nếu được yên thân, các rặng san hô có thể hồi phục. Một số nước đã biến các rạn san hô thành công viên hải dương được bảo vệ ngày đêm. Du khách và người lặn biển phải trả tiền vào cửa và ai định thó thứ gì đem về nhà cứ liệu hồn.

Thói xấu của con người

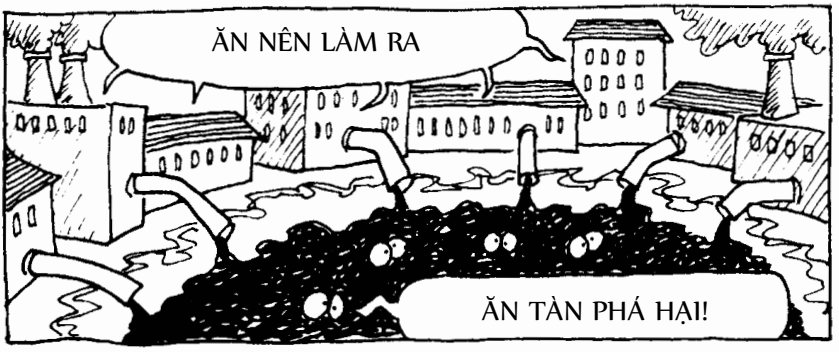
Nhưng loài người chúng ta vẫn rất vớ vẩn. Nếu ta muốn làm cho biển xanh ngất ngây, chúng ta sẽ làm được ngay. Sau đây chỉ là một vài thói xấu đáng sợ của chúng ta...

1 Tống

Chúng ta đang: Bơm thẳng nước cống bẩn thỉu kinh người xuống biển. Và để hóa chất và thuốc trừ sâu từ đồng ruộng trôi tuột theo các dòng sông ra biển.

Sự tác hại: Phiêu sinh vật (các loài tảo nhỏ xíu) ăn các loại hóa chất và chất thải này, nên phát triển mạnh. Cuối cùng nước biển sẽ xanh mét và đục lờ lờ vì chúng. Ánh Mặt trời bị chặn lại, và các loài thực vật khác sẽ không sống nổi. Các loài vi khuẩn sẽ sinh sôi nảy nở mạnh trên đám thực vật chết này, lấy hết ôxy trong nước và vì thế tôm cá cũng hết đường sống.

Tại sao chúng ta vẫn tiếp tục: Hơn một nửa dân số thế giới sống gần biển, do vậy nó là nơi thuận tiện nhất để họ tống khứ rác rưởi và chất thải.

2 Tháo

Chúng ta đang: Làm rò rỉ kim loại độc hại, như thủy ngân và chì, từ các nhà máy, hầm mỏ và tàu bè vào đại dương.

Sự tác hại: Các kim loại độc hại này ngấm vào tôm cá, sau đó tác động tới chuỗi thức ăn và cuối cùng là con người. Hồi những năm 1950, hàng trăm người Nhật đã bị tổn thương não sau khi ăn phải cá nhiễm độc thủy ngân. Nó xâm nhập vào nước biển từ nhà máy hóa chất gần đó.

Tại sao chúng ta vẫn tiếp tục: Các nhà máy cung cấp vật dụng thiết yếu cho con người, từ xe cộ máy móc cho tới lương thực thực phẩm. Các hầm mỏ cung cấp nguyên vật liệu. Chúng ta đang nghiên cứu những phương pháp sạch hơn để làm ra những thứ này, nhưng nó là quá trình lâu dài và chậm chạp.

3 Đổ

Chúng ta đang: Đổ chất thải phóng xạ từ các nhà máy điện hạt nhân xuống biển (trong các thùng bê tông)

Sự tác hại: Loại chất thải này cực kỳ độc hại. Thậm chí dù được bọc trong bê tông, cũng phải mất hàng ngàn năm chúng mới trở nên an toàn. Nếu bị rò rỉ vào nước, chúng sẽ gây nên căn bệnh ung thư và các chứng bệnh chết chóc khác (cho con người và động vật biển)

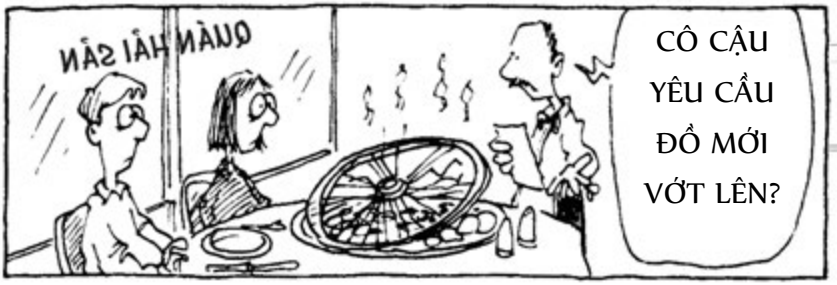
Tại sao chúng ta vẫn tiếp tục: Bởi vì chúng ta không biết phải làm gì với chúng. Thử hình dung xem người ta sẽ la ó phản ứng thế nào nếu những chất thải này được chôn trên đất liền. Khuất mắt trông coi.

4 Vứt

Chúng ta đang: Vứt hàng tỷ tấn rác - túi nilông, chai lọ, vỏ hộp và hàng trăm thứ bà rằn khác - xuống biển mỗi năm. Trong đó 5 triệu tấn là từ các tàu thuyền trên biển.

Sự tác hại: Hàng ngàn chim, thú, rùa và cá bị mắc vào đám dây nhợ và lưới cũ do con người vứt xuống biển, và chúng sẽ chết. Hàng đống rác rưởi theo sóng nước tấp lên bãi biển. Ngất luôn!

Tại sao chúng ta vẫn tiếp tục: Chính chúng ta tạo ra mớ rác đó và nó không thể dễ dàng biến mất trên đất liền. Hiện tại, hàng tỷ tấn rác được chôn lấp trên đất liền để phân hủy. Nhưng chất dẻo và kim loại có thể tồn tại rất lâu. Về cơ bản, chúng ta cần ít vứt bỏ rác hơn, hay tái chế các vật liệu như chất dẻo và thủy tinh. Cũng như với dây nhợ và lưới cũ, ngư dân cần gói buôïc gọn gàng hoặc tìm cách khác.

5 Quăng

Chúng ta đang: Làm những con tàu chở dầu mắc cạn và hàng triệu lít dầu tràn ra biển.

Sự tác hại: Chim biển bị dầu bám vào lông sẽ không giữ ấm và chống thấm nước được nữa, và chúng sẽ chết rét hoặc chết chìm. Các sinh

vật biển khác bị nhiễm độc khi ăn phải váng dầu. Một số hóa chất sử dụng để thấm hút lớp dầu tràn thậm chí còn nguy hiểm hơn. Phải mất rất nhiều năm mới có thể giải quyết hậu quả.

Tại sao chúng ta vẫn tiếp tục: Dầu mỏ là nguyên liệu thiết yếu của thế giới. Nó là nhiên liệu để chạy xe cộ, máy móc, nhà máy điện và nhiều thứ khác. Nhưng nó cũng rất nguy hiểm. Các công ty dầu mỏ cần phải có trách nhiệm hơn – và may là nhiều công ty đang rất nỗ lực. Ví dụ các tàu dầu hiện nay được đóng với hai lớp vỏ dày để ngăn chặn dầu rò rỉ. Nhưng như thế thì rất tốn kém. Rõ ràng ai cũng muốn xăng dầu rẻ đi, vì thế các tàu chở dầu cũng được đóng với giá rẻ.

6 Quật

Chúng ta đang: Làm ô nhiễm biển cả với tiếng động ồn ào từ tàu bè, từ việc khoan xuống đáy biển và thử nghiệm các loại vũ khí mới dưới nước.

Sự tác hại: Sóng âm truyền dưới nước còn hơn trên bờ và nhiều loài sinh vật biển rất nhạy cảm với âm thanh tiếng động. Sống trong tiếng ồn ào ầm ĩ như vậy thử hỏi chịu làm sao nổi.

Tại sao chúng ta vẫn tiếp tục: Chúng ta không nghe thấy những tiếng ồn đó, vì vậy chúng ta làm thinh. Tất nhiên mọi chuyện sẽ khác nếu nhà hàng xóm cứ đập ầm ầm ngay trên đầu bạn, đúng không?

Thật khó tin

Biển Bắc hiện bẩn dễ sợ luôn, và nếu cứ thế này thì trong mười năm nữa, nhiều loài cá như cá thu, cá tuyết và cá tuyết hoa sẽ tuyệt chủng. Vậy hãy ăn đi khi còn cơ hội.

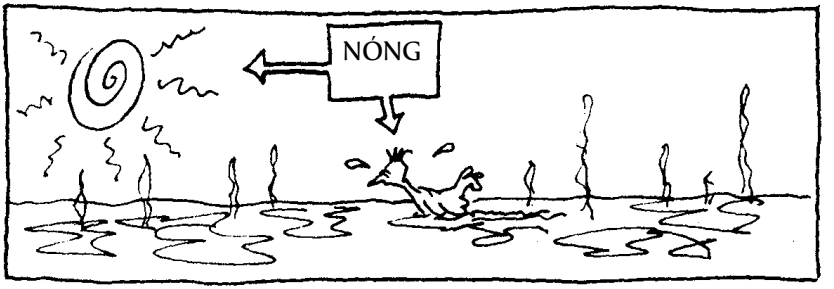
Biển xanh ngất ngư thật rồi. Còn bạn?

Chúng ta cần đại dương hơn đại dương cần ta?

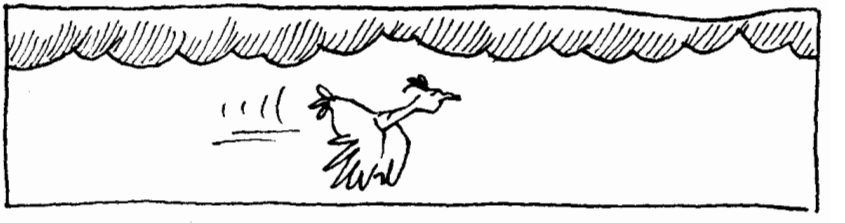
Bạn sẽ không còn lăn tăn gì nữa sau khi đọc về ba thứ sẽ không còn nếu không có đại dương.

Mưa mút mùa Đại dương đóng vai trò thiết yếu với thời tiết khí hậu. Như thế này:

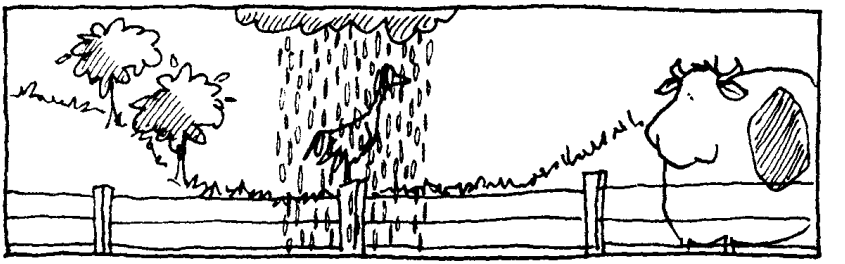
1 Mặt trời hâm nóng đại dương và hàng triệu lít nước bay lên trời dưới dạng hơi nước không nhìn thấy.

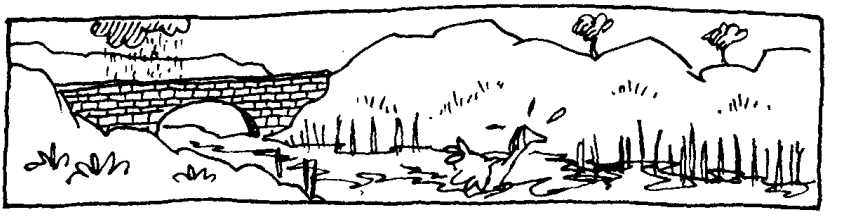
2 Khi hơi nước bốc lên, nó lạnh đi và lại trở thành những giọt nước.

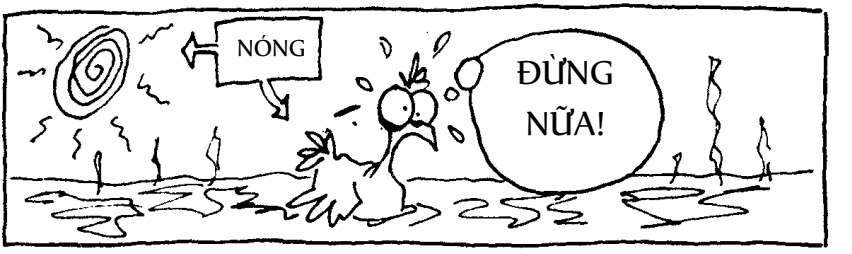
3 Rồi rơi xuống thành mưa.

4 Trên đất liền, sông ngòi đưa nước về biển.

5 Sau đó mọi chuyện lại bắt đầu lại từ đầu.

Có lẽ bạn nghĩ ít mưa thì càng tốt. Những bài thực hành địa lý ngoài trời sẽ không còn ướt nhoèn ướt nhoẹt nữa. Nghĩ lại đi. Không có mưa, cây cối không phát triển được. Và không có cây cối thì ta cũng không có cái ăn. Đại dương cũng có vai trò quyết định trong việc kiểm soát nhiệt độ Trái đất, bằng cách hấp thụ và giải phóng nhiệt cũng như phân bố đều nhiệt lượng.

Ôhô ôxy Đại dương đầy những thực vật nhỏ xíu gọi là tảo. Chính loài tảo nhỏ nhoi này đã tạo ra hơn phân nửa lượng ôxy chúng ta thở. Như thế nào? Đơn giản thôi, tảo không cần phải chạy đôn chạy đáo kiếm ăn như chúng ta. Chúng tự làm lấy. Chúng dùng ánh Mặt trời để biến Cacbon Dioxit (khí CO_2) và nước thành thức ăn. Và Ôxy.

Cá ngừ ngắc ngứ Hàng triệu con người trên Trái đất phụ thuộc vào biển để có cái ăn. Nào cá, nào tôm, nào cua, nào nghêu sò ốc hến, rồi còn rong tảo và muối v.v... Vấn đề là càng đánh bắt nhiều thì số lượng cá càng sút giảm nghiêm trọng. Như với cá ngừ chẳng hạn. Trong vòng 20 năm qua, sản lượng cá ngừ ở phía tây Đại Tây dương đã giảm tới 90 phần trăm. Tiêu rồi.

Cứu lấy biển xanh

Biển xanh chắc chắn sẽ biến thành cái ao tù nước đọng. nhưng mọi chuyện không hoàn toàn đáng ngại như thế. Nhiều chiến dịch được tiến hành nhằm giúp con người hiểu rõ tình trạng nguy hiểm của vấn đề. Năm 1977 là Năm Quốc tế Rạn san hô. Bạn có thể góp phần bằng cách nhận chăm sóc một phần của rạn san hô – và bạn cũng có thể nhận chăm sóc một con cá voi, nếu bạn nghĩ mình xoay xở được.

Năm 1998 là Năm Quốc tế Đại dương. Chính phủ các nước trên toàn thế giới được yêu cầu phải đưa ra các hành động cụ thể và cố gắng cắt giảm sự ô nhiễm nước cũng như khai thác biển quá mức. Các nỗ lực này bao gồm các hiệp định quốc tế nhằm ngăn ngừa ô nhiễm từ tàu bè và máy bay. Và các nước cũng thống nhất rằng cách tốt nhất để thuyết phục người dân bảo vệ biển xanh là khuyến khích họ nhận thức đúng đắn hơn. Còn quá sớm để nói ý tưởng này sẽ thu được kết quả. Nhưng vẫn còn nhiều thời gian để bạn chạy ra bãi biển gần nhất, làm gì đó với đại dương không khó thương.

HOAN HÔ ĐẠI DƯƠNG!
CỐ LÊN!
CHÀO BIỂN XANH!
CỨ THẾ NHÉ!
CHÀO NHÉ!
KHÁ LẮM
KHỎE CHỨ?
CHÀO!

Nếu bạn vẫn còn muốn biết thêm, xin vào các trang web sau:

Những chuyện "tanh ngòm"

- Thời Cá voi
  www.whaletimes.org/
  Tìm hiểu xem những loài động vật biển bạn ưa thích tồn tại như thế nào trong đại dương... và đặt vài câu hỏi với Jack Sói biển.

- Khu trưng bày cá cảnh Luân Đôn
  www.londonaquarium.co.uk
  Đến với các đại dương trên thế giới và gặp những cư dân rùng mình của chúng trong bảo tàng hải dương học ảo này.

- Những cuộc phiêu lưu trên đại dương – Bảo tàng hải dương học cho Trẻ em
  www.wln.com/~deltapac.ocean_od.html
  Kho thông tin khổng lồ về các nơi bạn có thể thực hiện chuyến phiêu lưu của mình. mà không phải nhọc công.

Tìm hiểu Đại dương

- Giáo dục về Đại dương cho Trẻ em
  www.oceanconservation.com/education/ystunts.htm

  Và còn nhiều trang web chát chúa khác...

- Tổ chức Hòa bình Xanh Anh quốc: những dữ liệu "xanh lè"
  www.greenpeace.org.uk/greenbytes/index.html
  Trang web đặc biệt cho "dân tay mơ". Tìm hiểu về tổ chức Hòa bình Xanh và những cuộc vận động bảo vệ biển khơi của nó.

Titanic

- Kênh Discovery Trực tuyến – Titanic, huyền thoại xưa hiện về
  www.discovery.com/area/science/titanic/titanicopener.html

Ngao du vài kilômét dưới đại dương với các nhà thám hiểm và đoàn quay phim tới thăm nấm mồ Titanic.

Hải quân Hoàng gia

- Trang chủ của Hải quân Hoàng gia Anh quốc
  www.royal-navy.mod.uk/index.htm

Bạn ham thích cuộc đời sóng nước? Tìm hiểu xem đời lính thủy có giúp bạn thành Thuyền trưởng, hay chỉ nôn ra mật xanh mật vàng?

MỤC LỤC

Tới đáy
8

Đại dương khó thương
12

Không chỉ là tôm cá
41

Biển bạc
62

Biển khơi chơi vơi
81

Những cuộc thám hiểm hiếm có
102

Sâu thẳm, tối mò và đáng sợ
123

Biển xanh ngất ngư
146

ĐẠI DƯƠNG KHÓ THƯƠNG

Lời: ANITA GANERI
Minh họa: Mike Phillips
Người dịch: Trịnh Huy Triều

Chịu trách nhiệm xuất bản:
Giám đốc - Tổng biên tập NGUYỄN MINH NHỰT

Chịu trách nhiệm nội dung:
Phó Giám đốc - Phó Tổng biên tập NGUYỄN THẾ TRUẬT

Biên tập và sửa bản in:
NGUYỄN THỊ HẢI VÂN

Bìa:
BÙI NAM

Kỹ thuật vi tính:
NGUYỄN MAI KHANH

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ
161B Lý Chính Thắng - Quận 3 - Thành phố Hồ Chí Minh
ĐT: 39316289 - 39316211 - 38465595 - 38465596 - 39350973
Fax: 84.8.38437450 - E-mail: hopthubandoc@ nxbtre.com.vn
Website: http://www.nxbtre.com.vn

CHI NHÁNH NHÀ XUẤT BẢN TRẺ TẠI HÀ NỘI
Số 21, dãy A11, khu Đầm Trấu, p. Bạch Đằng, q. Hai Bà Trưng, Hà Nội
ĐT: (04)37734544 - Fax: (04)35123395
E-mail: chinhanh@nxbtre.com.vn

CÔNG TY TNHH SÁCH ĐIỆN TỬ TRẺ (YBOOK)
161B Lý Chính Thắng, P.7, Q.3, Tp. HCM
ĐT: 08 35261001 – Fax: 08 38437450
Email: info@ybook.vn
Website: www.ybook.vn